

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
AKADEMII WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
IM. JERZEGO KUKUCZKI W KATOWICACH

BIBLIOTHECA NOSTRA

Biuletyn Informacyjny

No 2(14)

KATOWICE 2008

Redakcja:

Mariusz Pacha (redaktor naczelny)

Katarzyna Baran

Joanna Chwałek

Damian Ziółkowski

Rada programowa:

Janusz Iskra

Mirosław Ponczek

Krzysztof Sas-Nowosielski

Katarzyna Szaniewska

Redakcja techniczna: Sławomir Baran

Wydawca: Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego
im. Jerzego Kukuczki w Katowicach.

Adres redakcji:

Biblioteka Główna

Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki

ul. Mikołowska 72 A

40-065 Katowice

Adres internetowy: <http://www.biblioteka.awf.katowice.pl>

e-mail: bibl@awf.katowice.pl

ISSN 1734-6576

Druk: Poligrafia AWF, 40-065 Katowice, ul. Mikołowska 72 C
Nakład: 230 egz.

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY	7
MIROSŁAW PONCZEK: Jerzy Kukuczka – patronem AWF w Katowicach.....	7
STEFAN KUBÓW: Znaczenie poznawania osobowości pracowników dla sprawnego zarządzania kadrami bibliotek	10
BOŻENA JASKOWSKA: Gesty obok słów – mowa ciała dla bibliotekarzy	16
DOMINIKA POTEPA: Bibliotekarka na dwóch kółkach.....	23
STANISŁAW POPRZĘCKI: Druga twarz kreatyny	26
SPRAWOZDANIA	31
JOANNA CHWAŁEK: Psychologia w bibliotece. Chorzów, 4 kwietnia 2008	31
JOANNA CHWAŁEK: Bibliotheca Nostra dostrzeżona i doceniona w środowisku bibliotekarskim! Tydzień Bibliotek na Uniwersytecie Śląskim.....	35
DAMIAN ZIÓŁKOWSKI: Biblioteka 2.0 - zasoby cyfrowe w nauce, kulturze i administracji.....	38
KATARZYNA BARAN: Ogólnopolskie Spotkanie Bibliotekarzy <i>Sytuacja bibliotekarzy w Polsce</i>	41
MARIA KYCLER: Protokół spotkania Rady Programowej Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych przy Zarządzie Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Katowicach.....	44
WYDARZENIA.....	48
AGNIESZKA STACHURA: Galeria przy schodach	48
RECENZJE.....	51
JANUSZ ISKRA: <i>Encyklopedia Sportów Świata Wojciecha Lipońskiego</i> - kawał świata, historii i ludzkiej twórczości.....	51
NOWOŚCI WYDAWNICZE	54

INFORMACJE	55
Konferencje organizowane w AWF im. J. Kukuczki w Katowicach	55
Aktualny wykaz czasopism	56
Bazy danych dostępne w Bibliotece Głównej	64
NOWOŚCI W ZBIORACH	67
Wykaz książek zarejestrowanych w Bibliotece w II kwartale 2008 roku	67
Encyklopedie ogólne, informatyka, bibliotekoznawstwo, bibliografie, ogólne podstawy wiedzy i kultury	67
Filozofia, psychologia, religia	67
Socjologia, statystyka, demografia	68
Polityka, nauki ekonomiczne, gospodarka, prawo, wojskowość	68
Szkolnictwo, oświata, pedagogika, wychowanie	71
Turystyka, rekreacja, czas wolny, hotelarstwo, etnologia	75
Matematyka, nauki przyrodnicze, nauki biologiczne	81
Medycyna	81
Organizacja i zarządzanie	87
Nauki techniczne, rolnictwo	87
Sztuka, architektura, urbanistyka	88
Sport	88
Językoznawstwo, nauka o literaturze	96
Geografia, opisy krajów, podróże	97
Historia, biografie	99
Adresy kontaktowe	100

Misja Biblioteki

Misją Biblioteki Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach jest rozpoznawanie i zaspakajanie potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i kulturalnych studentów i pracowników Uczelni oraz innych użytkowników. Misją Biblioteki jest również zapewnienie profesjonalnego poziomu swych usług i ich popularyzacja oraz budowanie pozytywnego wizerunku Biblioteki w swoim środowisku i na zewnątrz. Biblioteka stawia sobie też za cel propagowanie pozytywnych wartości, jakie niesie ze sobą kultura fizyczna.

Do podstawowych zadań Biblioteki należy gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie, ochrona oraz udostępnianie użytkownikom materiałów bibliotecznych w formie tradycyjnej i elektronicznej. Bibliotekarze w swojej pracy kierują się takimi wartościami jak: fachowość, rzetelność, kompetencja i odpowiedzialność.

Co jest dla mnie najważniejsze w życiu? Odpowiem szczerze: GÓRY.

Jerzy Kukuczka

ARTYKUŁY

Mirosław Ponczek

Jerzy Kukuczka – patronem AWF w Katowicach

Jerzy Kukuczka
(1948–1989)

I

W wyniku plebiscytu przeprowadzonego w roku akademickim 2005/2006 wśród studentów Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach, bardziej realnym stawał się pomysł realizacji projektu nadania imienia Naszej Uczelni Jerzemu Kukuczce, wielkiemu alpinście¹ (studenci w znacznej większości wskazali wówczas na to, że godność ta powinna przypaść właśnie temu najbardziej znanemu w świecie polskiemu wspinaczowi).

Wspomnijmy w tym miejscu, że w 2009 r. minie 20. rocznica tragicznej śmierci najwybitniejszego polskiego himalaisty (1989). Dwa lata

¹ P. Halemba, *Jerzy Kukuczka zdobywca „Korony Himalajów”*. „Zeszyty Metodyczno-Naukowe”, z. 10. AWF, Katowice 2000, s. 41-53.

wcześniej (w 1987 r.) Jerzy Kukuczka i Artur Hajzer wyruszyli w kierunku zdobycia Annapurny (8091 m n.p.m.), którą zdobyli 3 lutego tego roku (w wyprawie brali też udział: Wanda Rutkiewicz, Krzysztof Wielicki i Jacek Palkiewicz)².

Ostatnim etapem – jak pisał 8 lat temu Piotr Halemba – na drodze do zdobycia wszystkich 14 ośmiotysięczników była Shisha Pangma (8013 m n.p.m.), usytuowana na terytorium Chin³. Szczyt ten Kukuczka i Hajzer zdobyli 18 września 1987 r. Jerzy Kukuczka stał się tym samym drugim alpinistą świata (po Reinholdzie Messnerze), który zdobył wszystkie najwyższe punkty naszego globu w liczbie 14 szczytów⁴.

„(...) W dniu 24 października 1989 r. w trakcie ataku na Lhotse, około godziny 16 polski alpinista w trakcie wspinaczki poniósł śmierć po oderwaniu się od ściany i ponad 100 -metrowym locie, (...) znalazł śmierć w szczelinie lodowca, gdzie też następnego dnia został pochowany”⁵.

II

O wcześniejszych wyczynach alpejskich Jerzego Kukuczki szeroko pisała prasa specjalistyczna (polska i zagraniczna). Najwięcej miejsca naszemu bohaterowi poświęcił jednak „Taternik”⁶.

Tymczasem Senat Akademii Wychowania Fizycznego na posiedzeniu w dniu 30 maja 2006 r. powołał specjalną Komisję do oceny kandydatury Jerzego Kukuczki na patrona Uczelni i opracowania wniosków w powyższej sprawie (prof. dr hab. Barbara Kłapcińska, prof. dr hab. Andrzej Markiewicz, prof. dr hab. Mirosław Ponczek). Następnie po posiedzeniu Senatu AWF Katowice, wspomniana Komisja wybrała ze swego grona przewodniczącego. Został nim prof. dr hab. Mirosław Ponczek. Z upoważnienia Komisji otrzymał on zadanie nawiązania łączności z Panią Celiną Kukuczką, wdową po Jerzym Kukuczce, która wyraziła zgodę (na piśmie), by Jej mąż został w przyszłości patronem AWF Katowice⁷.

Dokumentacja dotycząca wszczęcia procedury w zakresie uczynienia Jerzego Kukuczki patronem AWF Katowice znajduje się m.in. w zbiorach składnicy akt Katedry Humanistycznych Podstaw Kultury Fizycznej – Zakładu Historii Kultury Fizycznej. W nawiązaniu kontaktu z Panią Ku-

² Tamże, s. 53-54.

³ Tamże, zob. też *Wspomnienia o Jerzym Kukuczce Człowiek Gór*. „Rekord”, nr 2. AWF, Katowice 2007, s. 6.

⁴ P. Halemba, dz. cyt., s. 48.

⁵ Cyt. za P. Halemba, dz. cyt. (miejsce cytowane).

⁶ Zob. J. Majer, *Południowa ściana Lhotse*. „Taternik”, nr 2, Warszawa 1986, s. 56-57; J. Nyła, *Rok Jerzego Kukuczki*. „Taternik” nr 2, Warszawa 1987, s. 49-53; W. Rutkiewicz, *Alpinista wielkiego formatu*. „Taternik”, nr 2, Warszawa 1987, s. 63-64.

⁷ Oświadczenie i Protokół z posiedzenia Senackiej Komisji ds. Oceny kandydatury na Patrona Uczelni z dnia 5 czerwca 2006 r.

kuczkową pomógł Komisji Senackiej AWF Katowice przyjaciel Jerzego Kukuczki, pracownik AWF Katowice, specjalista w zakresie wspinaczki skałkowej, dr Wacław Sonelski.

W wyniku dalszych postępowań Uczelni w zakresie nadania Jerzemu Kukuczce godności patrona Akademii Wychowania Fizycznego i po nadaniu tej sprawie biegu w ramach czynności normatywnych w Sejmie Rzeczypospolitej, **dowiedzieliśmy się (w marcu 2008 r.), że na mocy Ustawy z dnia 23 stycznia 2008 r. (Dz. U. Nr 39, poz. 228)⁸ Jerzy Kukuczka stał się oficjalnie patronem AWF Katowice.**

J.M. Rektor AWF Katowice prof. nadzw. dr hab. Zbigniew Waśkiewicz ogłosił w odnośnym dokumencie, że nazwa Naszej Uczelni brzmi: „Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach”⁹.

Życzę obecnie wszystkim studentom i pracownikom AWF im. Jerzego Kukuczki w Katowicach oraz sympatykom Naszego Patrona, by byli godni uczyć się i pracować w Uczelni, która odtąd nosi dumne Imię Wielkiego Polaka, Prawego Człowieka i Wybitnego Sportowca – Alpinisty.

Prof. dr hab. Mirosław Ponczek jest kierownikiem Katedry Humanistycznych Podstaw Kultury Fizycznej AWF im. Jerzego Kukuczki w Katowicach.

⁸ Pismo J.M. Rektora AWF Katowice prof. nadzw. dr hab. Zbigniewa Waśkiewicza z dnia 20 marca 2008 r. [W:] Biuro Rektora Wychowania Fizycznego w Katowicach (Jednostki Organizacyjne - w miejscu).

⁹ Miejsce cyt.

Stefan Kubów

Znaczenie poznawania osobowości pracowników dla sprawnego zarządzania kadrami bibliotek

Wystąpienia na ten temat nie da się zacząć inaczej niż od truizmu. Otóż zarządzanie ludźmi w każdej organizacji, bez względu na jej status prawny i własnościowy to:

- a) takie oddziaływanie na ludzi, aby wykonywali swoje zadania,
- b) rozpoznawanie aktualnej sytuacji,
- c) reagowanie na nowe sytuacje i problemy,
- d) odpowiadanie na wymagania i prośby¹.

Osoba kierująca, menedżer, w związku z tym:

- organizuje i przydziela prace,
- wyznacza odpowiednie osoby do określonych prac,
- gwarantuje, że ludzie wiedzą, co mają robić, że potrafią to wykonać i uzyskać oczekiwane wyniki pracy,
- rozwija umiejętności i zdolności (kompetencje),
- nagradza ludzi, stosując środki finansowe i inne,
- angażuje ludzi i porozumiewa się z nimi,
- rozwiązuje na bieżąco kwestie i problemy pracowników².

Nie ulega kwestii, że warunkiem skutecznego zarządzania ludźmi jest ich właściwy dobór, do czego konieczne jest poznanie nie tylko ich kwalifikacji, lecz także cech osobowościowych oraz zlecanie prac i zadań, do których posiadają oni zarówno wystarczającą wiedzę i umiejętności, jak i predyspozycje. Dlatego wśród różnych kompetencji menedżerów ważna jest umiejętność poznawania osobowości ludzi, z którymi komunikacja stanowi element ich pracy oraz wykorzystywanie jej w praktyce.

Jeśli chodzi o to, czym jest osobowość, psychologowie są zgodni. Różnice występują tylko w niewielkich przedstawieniach akcentów.

¹ M. Armstrong, *Zarządzanie ludźmi*. Warszawa 2007, s. 17

² Tamże, s. 18

Zaczynając od najprostszego ujęcia warto przytoczyć treść hasła w Wikipedii. Według niej **osobowość** to wewnętrzny system regulacji, pozwalający na adaptację i wewnętrzną integrację myśli, uczuć i zachowania w określonym środowisku, w wymiarze czasowym. Autor dodaje też, że jest to charakterystyczny, względnie stały sposób reagowania jednostki na środowisko społeczno-przyrodnicze, a także wchodzenia z nim w interakcje. Czyli, że osobowość rozpoznać można właściwie tylko przez zachowanie jednostki ludzkiej.

Z kolei Ralph Linton twierdzi, że osobowość to „zorganizowany agregat procesów i stanów psychicznych właściwych jednostce”³.

Polski badacz Lech Ustasz twierdzi, że jest to sposób powiązania bądź zintegrowania niektórych składowych człowieka pod wpływem oddziaływań społecznych, własnych i innych oraz ich ekspresja w zachowaniu (postawy, nawyki, traktowanie siebie i innych itd.). Te składowe zaś to struktury, procesy, funkcje i wytwory, jak: geny, popędy, emocje, „ja”, podświadomość, umysł, elementy kultury (to co człowiek przejmuję spoza niego)⁴.

Należy pamiętać, że osobowość to nie to samo, co charakter lub temperament, choć w mowie potocznej (i wśród układaczy krzyżówek) są to pojęcia utożsamiane. Są to bowiem tylko składowe osobowości. **Charakter** to jest to, co jest nabyte przez interakcje z innymi, głównie rodzicami, oraz przez własną aktywność i wysiłek, własne radzenie sobie z sobą, innymi i ze światem. Zaś **temperament** to wrodzony sposób uporządkowania prostych struktur podmiotu, związany z włączaniem się jego aktywności, przebiegu tej aktywności, trwałości reakcji itd.

Jak już wspomniano wcześniej, osobowość manifestuje się w jawnych zachowaniach jednostki oraz widocznych relacjach tego zachowania do potrzeb i środowiska. Nie ma przy tym znaczenia, czy są one instynktowne, czy wyuczone. Zresztą, te wyuczone zachowania w miarę nabywania wprawy stają się instynktowne⁵.

Warto też wiedzieć, że osobowość może być mocna lub słaba, przy czym zarówno moc jak i słabość mają wiele stopni pośrednich oraz ekstrema. O mocnej osobowości możemy mówić wtedy, gdy jest ona stabilna, względnie trwale wiążąca struktury i procesy w człowieku, nie wyczerpuje się szybko i przejawia się „siłą przebicia” w kontaktach z innymi. Ludzie o słabej osobowości ulegają impulsom, niekontrolowanym emocjom, są bardziej podatni na stres.

Funkcją osobowości jest umożliwienie jednostce ujawniania takich form zachowania, które będą dla niej korzystne w warunkach narzucających przez środowisko. Jest ona skuteczna wtedy, gdy korzystne zachowanie wywoływane jest z minimalną zwłoką i osiągane minimalnym wy-

³ R. Linton, *Kulturowe podstawy osobowości*. Warszawa, 2000, s. 105

⁴ L. Ostasz, *Osobowość z punktu widzenia antropologii filozoficznej i psychologii*. Olsztyn, 2000, s. 18

⁵ Linton, op. cit., s. 107-108

siłkiem. Gdy dzieje się to automatycznie, mamy wtedy efekt nawyku. Bywają też osobowości mniej lub bardziej spójne (niespójność wyraża się m.in. eklektyzmem, nieprzewidywalnością zachowań lub nerwicowością, wąskie (np. osobowość fundamentalisty religijnego lub jednostronnego konserwatywnego polityka), płytkie lub głębokie (brak występowania pewnych, wyższych na ogół, części składowych człowieka lub występowanie większości składowych)

Wśród ludzi występują różne **typy osobowości**, które daje się odróżnić na podstawie ich zachowań. Powstają one przez wybijające wyróżnienie się jakiegś ze składowych człowieka – wrodzonej (np. talentu muzycznego) lub wynikającej z silnego oddziaływania społecznego, np. religijność. Jeśli są akceptowane przez otoczenie, wtedy się umacniają, jeśli nie – są tłumione. Zwykle typ osobowości jest wypadkową różnych składowych wrodzonych i wynikających z oddziaływania otoczenia.

Nie występują typy „czyste”, lecz z przewagą bądź to składowej bytu ludzkiego (np. osobowość popędowa, uczuciowa, talentowa, mentalnościowa lub egotyczna) bądź mającej w centrum relacje społeczne i twory kulturowe (np. społecznikowa lub artefaktowa). Najczęściej występują osobowości będące kombinacjami składowych, np. popędowo-uczuciowy, uczuciowo mentalny czy uczuciowo-społecznościowy⁶.

Psycholodzy skonstruowali kilka modeli typów osobowości. Popularny, głównie w USA, ale też i w Polsce jest wskaźnik typów Myersa-Briggsa (MBTI). Testom na typ osobowości poddaje się nie tylko kandydatów na pracowników w różnych specjalnościach, ale także poddają się im ludzie z własnej woli, dla celów prywatnych, jak zaspokojenie własnej ciekawości.

Jego istotą jest podzielenie osobowości na osiem grup w czterech parach stanowiących ich przeciwności:

- ekstrawertyczne lub introwertyczne (E lub I),
- poznawcze lub intuicyjne (S lub N),
- myślące lub uczuciowe (T lub F),
- obserwujące lub oceniające (P lub J).

Kombinacja tych typów, ustalona w drodze badań testowych, daje 16 typów, np. ESTJ to organizatorzy, czyli osobnicy praktyczni, realistyczni, trzeźwo myślący, mający talent do interesów lub uzdolnienia techniczne.

Inna koncepcja to tzw. Model Wielkiej Piątki:

- ekstrawersja (towarzyskość, rozmowność, asertywność),
- ugodowość (życzliwość, gotowość do współpracy, ufność),
- sumienność (odpowiedzialność, niezawodność, wytrwałość, dążenie do osiągnięć),

⁶ L. Ostasz, *Osobowość...*, Op.cit., s. 56-58

- stabilność emocjonalna (opanowanie, entuzjazm, poczucie bezpieczeństwa lub jego brak, napięcie),
- otwartość na doświadczenia (wyobraźnia, zmysł artystyczny, intelekt).

Przewaga lub deficyt tych cech mogą wskazywać na predyspozycje do różnych ról życiowych, w tym także jako pracowników.

Wart uwagi jest też model sześciu typów osobowości. Według tego modelu zadowolenie z pracy i skłonność do zmiany zajęcia zależy od tego, w jakiej mierze osobowość jednostki jest zgodna z jej środowiskiem zawodowym. Te sześć typów to:

- realistyczny,
- badawczy,
- społeczny,
- konwencjonalny,
- przedsiębiorczy,
- artystyczny⁷.

Do nich przypisane są cechy i przykłady zawodów (dla bibliotekarzy najbardziej odpowiedni wydaje się typ społeczny, czyli towarzyski, życzliwy, uspołeczniony, wyrozumiały). Choć wedle stereotypu preferencje należałoby dać typowi realistycznemu (nieśmiały, rzetelny, wytrwały, zrównoważony, ugodowy, praktyczny). Inni pewnie uznają, że może to być typ konwencjonalny, czyli ugodowy, skuteczny, praktyczny, pozbawiony wyobraźni, nieelastyczny.

Osobowość może podlegać **zmianom**. Jest wprowadzie trwalsza niż postawy, nastawienia, stany umysłu, ale też jest mniej trwała niż wyjściowe składowe człowieka, jak popędy, instynkty, ego czy świadomość. Kształtuje się ona w wieku dziecięcym, a krzepnie ok. 30 r. życia, ale zmiany (tzn. zmiany zależności i proporcji między jej komponentami) zachodzą stale, aż do starości, gdy następuje jej usztywnienie. Najczęściej zmiany zachodzą na skutek oddziaływania czynników zewnętrznych (lub choroby psychicznej). W warunkach pracy zawodowej może to być wpływ technologii, kultury organizacyjnej lub np. identyfikacji nieodkrytych dotąd, a pożądaných zdolności.

Tezą mego wystąpienia jest przekonanie, że menedżerowie, także kierujący bibliotekami lub jednostkami organizacyjnymi w ramach bibliotek, powinni posiadać wiedzę praktyczną na temat osobowości i czynić z niej użytek w codziennym zarządzaniu ludźmi. Z tym powinien jednak występować cały szereg reguł zarządzania tą sferą zasobów biblioteki, a przynajmniej:

⁷ S.P. Robbins, *Zasady zachowania w organizacji*. Poznań, 2000, s. 45-50

- funkcjonowanie kultury organizacyjnej biblioteki,
- posiadanie opisów stanowisk pracy w bibliotece, z uwzględnieniem specyfiki umiejętności i predyspozycji osobowościowych,
- polityka rozwoju zawodowego pracowników,
- planowanie karier pracowników, oraz
- jasny system motywacji pracowników.

W jaki sposób i jakimi metodami menedżer może poznawać osobowość pracowników i kandydatów na pracowników biblioteki? Idąc drogą procesu kadrowego, można stwierdzić, że poznawanie może odbywać się od samego jego początku po zakończenie.

Pierwszą okazją jest proces zatrudniania. Materiału do pierwszych konstatacji może dostarczyć dokumentacja związana z zatrudnieniem, a więc list motywacyjny i *curriculum vitae*. Nawet stereotypowe ujęcie ich treści każe przypuszczać, że jego autor albo idzie na łatwiznę, na skróty, albo... jest czytany i korzystając z tzw. gotowca chciał uniknąć błędu.

Więcej informacji może dostarczyć rozmowa kwalifikacyjna, która może być okazją do zadania pytań wskazujących na występowanie u kandydata pożądanych cech osobowości, np. erudycji czy inteligencji emocjonalnej. W rachubę wchodzić może także zaaranżowanie sytuacji wymagającej od kandydata oczekiwanego (lub dyskwalifikującego) zachowania. Oczywiście, rozmowie takiej powinien towarzyszyć przygotowany uprzednio kwestionariusz, który może być w trakcie rozmowy lub bezpośrednio po niej wypełniany. W razie pozytywnej decyzji o zatrudnieniu menedżer będzie miał już pierwsze potrzebne informacje charakteryzujące pracownika.

W tym miejscu postawić trzeba pytanie o celowość lub potrzebę przeprowadzania testów osobowościowych dla kandydatów do pracy w bibliotece. Otóż wydaje się, że testy takie uzasadnione są wtedy, gdy kandydatom oferuje się stanowisko wymagające szczególnych predyspozycji, których brak może spowodować niebezpieczeństwo dla zatrudniającej instytucji lub dla kandydata do pracy. Nie wydaje się jednak, żeby biblioteka lub praca w niej wiązała się z jakimś szczególnym niebezpieczeństwem dla ciała lub psychiki ludzkiej.

Inną sprzyjającą poznaniu pracowników okolicznością stanowią rozmowy oceniające. Podczas nich można zweryfikować codzienne obserwacje, sprawdzić oczekiwane predyspozycje do planowanych zadań indywidualnych i zespołowych, postępy w rozwoju zawodowym i adaptowaniu się do miejsca i stanowiska pracy. Postępując umiejętnie można też uzyskać informacje o zachowaniach współpracowników, które pozwolą na ich lepsze poznanie, a także ewentualnie informacje o ocenie przyjętego stylu zarządzania.

Dobrymi okazjami do poznania osobowości pracowników są też indywidualne rozmowy wynikające z codziennej pracy, zebrania i narady, wystąpienia publiczne, sytuacje konfliktowe (można je nawet w tym celu samemu

sprokurować), zarządzane zmiany, a także sytuacje zachodzące poza miejscem pracy, jak np. wspólna podróż służbowa, spotkania towarzyskie itd.

Trafne poznanie osobowości, przypisanie jej właściwego typu, znajomość wynikających stąd predyspozycji i zachowań owocować powinny dobrymi rezultatami codziennej pracy i zleczanych zadań indywidualnych i zespołowych, doborem właściwych, a więc skutecznych środków motywowania pracowników do wydajnej pracy i nabywania nowych kompetencji, właściwą oceną potrzeb szkoleniowych, to zaś przełożyć się powinno na pożądane relacje interpersonalne, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa pracowników, zadowolenie z pracy i utożsamianie się z biblioteką, w której pracownik może się samorealizować zawodowo.

Dr Stefan Kubów jest pracownikiem Zakładu Bibliotekoznawstwa i Marketingu Książki w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz Dyrektorem Biblioteki Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu.

Bożena Jaskowska

Gesty obok słów – mowa ciała dla bibliotekarzy¹

Mowa jest srebrem, milczenie złotem, a mowa ciała? Niniejszy tekst jest próbą odpowiedzi na to pytanie i ma na celu zasygnalizowanie znaczenia mowy ciała w efektywnej komunikacji w bibliotece. Komunikacji zarówno pomiędzy bibliotekarzami, użytkownikami informacji i czytelnikami, jak i wewnątrz organizacji podczas realizacji procesów bibliotecznych.

Wykorzystanie i interpretowanie mowy ciała pomaga skuteczniej przekazać werbalne treści, zrozumieć reakcje partnera i odpowiednio na nie zareagować. Umiejętne wykorzystanie mowy ciała w miejscu pracy poprawia z kolei komunikację pomiędzy współpracownikami oraz wpłynąć może na osiąganie lepszych wyników, a w odniesieniu do środowiska bibliotekarskiego - ostatecznie budować wyższy poziom satysfakcji użytkownika.

Popularna w psychologii społecznej zasada 10x30x60 mówi, iż skuteczność przekazu komunikacyjnego zależy: w 10% od tego, co jest mówione, w 30% jest konsekwencją tego, w jaki sposób wypowiedź została skonstruowana (ton głosu, sposób artykułowania, precyzja wypowiedzi), a aż w 60% zależy od mowy ciała, a więc zachowań towarzyszących rozmowie i sygnalizujących nastawienie psychiczne nadawcy. Zasada skonstruowana na podstawie licznych badań (m. in. Alberta Mehrabiana *Silent messages* 1971; Michaela Argyle'a *Psychology of interpersonal behaviour* 1973, Allana Pease'a *Body language* 1981) sprawdza się również w profesjonalnej obsłudze użytkownika w bibliotece. Choć oczywiście należy pamiętać, iż właściwa usługa informacyjno-biblioteczna powinna przede wszystkim być relevantna, kompletna, aktualna i prawdziwa. I przy tym w odpowiedni sposób zakomunikowana, również za pomocą mowy ciała.

W świat subtelnego i skutecznego porozumiewania się za pomocą gestów zainteresowanego czytelnika wprowadzić mogą liczne (obecne również na polskim rynku) publikacje, zarówno o charakterze teoretycznym i naukowym, jak i przydatne w doskonaleniu praktycznym – poradniki. Większość z nich rysuje przed odbiorcą podobne i niejako jednogłośnie uznane za najważniejsze obszary decydujące o sukcesie komunikacji

¹ Tekst jest skróconą wersją referatu wygłoszonego na konferencji *Psychologia w bibliotece II* w dniu 4 kwietnia 2008 r. zorganizowanej przez Bibliotekę Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie z Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu.

niewerbalnej. Najczęściej podkreśla się znaczenie: ekspresji mimicznej, wzroku i spojrzenia, gestykulacji oraz pozycji ciała. Chcąc świadomie porozumiewać się w języku ciała nie należy zapominać również o tzw. „bańkach” czyli o strefach i terytoriach prywatności, o naśladowaniu gestów i zachowań rozmówców, a także o intonacji i głosie. Wielu badaczy do zagadnień komunikacji niewerbalnej zalicza również *image*, styl ubierania się i prezencję osoby. Te ostatnie elementy - które ze względu na swoje niezwykle znaczenie w budowaniu wizerunku zawodu bibliotekarza zasługują na osobne opracowanie - nie będą stanowiły przedmiotu rozważań w niniejszym tekście.

Aby umiejętnie posługiwać się mową ciała, zarówno w sytuacji odbierania jak i nadawania komunikatów należy pamiętać o trzech najważniejszych zasadach²:

- Czytanie gestów w grupach
Język ciała ma swoje „słowa”, „zdania”, „interpunkcję”, a nawet „gramatykę” – dlatego komunikaty niewerbalne należy odczytywać i interpretować w grupach; biegła w komunikowaniu osoba potrafi odczytywać „zdania” mowy ciała i właściwie zestawiać je ze zdaniami wypowiedzianymi przez rozmówcę. Najważniejszym błędem popełnianym w zakresie przestrzegania tej zasady to interpretowanie pojedynczego gestu w oderwaniu od innych sygnałów czy całego kontekstu sytuacji.
- Szukanie zgodności
Sygnały niewerbalne wywierają pięciokrotnie większy wpływ niż te przekazywane słowami i jeśli sygnały płynące ze słów nie są zgodne z przekazem niewerbalnym – zwraca się wówczas uwagę na mowę ciała (często całkiem ignorując słowa). Kluczem do trafnej interpretacji zachowań poprzez mowę ciała jest więc obserwacja grup gestów oraz zgodności kanałów werbalnego i niewerbalnego.
- Odczytywanie gestów w kontekście
Wszystkie sygnały niewerbalne powinno się rozpatrywać w kontekście, w którym się pojawiają. Należy koniecznie uwzględnić sytuację towarzyszącą aktowi komunikacyjnemu: warunki pogodowe, czynniki osobowościowe i fizyczne, porę dnia, sposób ubrania (modę), stan zdrowia, pozycję społeczną i zawodową itd. oraz uwarunkowania kulturowe, szczególnie znaczące w społecznych kontaktach międzynarodowych.

Tylko równoczesne przestrzeganie wymienionych zasad może być wstępem do właściwego rozumienia i interpretowania komunikatów niewerbalnych. Należy pamiętać jednak, że rzeczą absolutnie podstawową podczas kształcenia umiejętności interpretacji mowy ciała jest świadomo-

² Por. Pease, A. *Język ciała: jak czytać myśli ludzi z ich gestów* Kraków: Gemini, 1992 s. 16-18.

mość własnych zachowań niewerbalnych oraz ich trafna interpretacja. I od tego, tak naprawdę należałoby zacząć.

Dokładna analiza zaleceń poradnikowych z komunikacji niewerbalnej oraz własne doświadczenia z zakresu obsługi użytkownika pozwalają nakreślić najważniejsze priorytety i zasady, którymi powinni kierować się bibliotekarze obsługujący czytelników (więcej sugestii w tabeli końcowej):

- **Miej ożywiony wyraz twarzy!** Mimika to istne zwierciadło duszy, potrafi przekazać wiele uczuć: radość, wściekłość (złość), rozczarowanie (zaskoczenie), strach, wstręt (pogardę) i smutek. Nie udawaj! Ważne jest zwrócenie się do słuchacza całą twarzą i unikanie gestów ręki dotykającej twarzy (ust, nosa, uszu), które mogą być sygnałem mówienia nieprawdy lub przekonania, że nieszczerzy jest rozmówca.
- **Utrzymuj kontakt wzrokowy!** Dobry kontakt wzrokowy to taki, w którym intensywne, stałe spoglądanie jest dynamiczne, wprowadza w ruch gałki oczne, porusza się po krzywych o promieniu kilku milimetrów, podczas takiego kontaktu wzrokowego powstają korzystne warunki do rzeczowej wymiany zdań, widać zainteresowanie, uznanie, syndromy wtórne oraz siłę spojrzenia. Ważne, aby w przypadku komunikacji z kilkoma postaciami nie wpatrywać się uporczywie w jedną osobę.
- **Przyjmij postawę otwartą!** Niezwykle ważny element komunikacji niewerbalnej to odpowiednia otwarta postawa ciała: brak skrzyżowanych ramion i rąk (sugestia próby ochrony siebie, zablokowania ewentualnego zagrożenia; oznaczać może postawę defensywną, negatywną lub stanowczą) oraz skrzyżowania nóg i stóp (sygnałizować to może: nastawienie nerwowe, pełne rezerwy lub defensywne) oraz brak tzw. „amerykańskiej czwórki” w pozycji siedzącej (jedna noga założona na drugą to postawa argumentacyjna i współzawodnicząca, oznaka nieustępliwości i uporu). Podsumowując nie należy: krzyżować rąk i nóg oraz zaciskać dłoni, nie można kulić się i chować głowy w ramiona. Trzeba natomiast pamiętać, aby rozmawiając kiwać głową, a słuchając przechylać ją oraz aby lekko pochylić się w stronę słuchacza (odchylenie do tyłu może być odebrane jako dezaprobatą).
- **Uśmiechnij się** i pamiętaj, że ten, kto się śmieje żyje dłużej! Życzliwy uśmiech powinien zawsze towarzyszyć wszelkim kontaktom międzyludzkim.
- **Pamiętaj o odpowiedniej i wyważonej gestykulacji!** Wspomaganie głosu odpowiednimi gestami za pomocą rąk wzbogacać może akt porozumienia i czynić go bardziej komunikatywnym. Należy być ekspresyjnym, – ale bez zbytnej przesady (dłoń otwarta ku górze oznacza uległość, prośbę lub otwartość, dłoń otwarta zwrócona ku dołowi to już dominacja, zaś zamknięta dłoń wskazująca na coś to

symptom agresywności); należy mieć złączone palce i dłonie trzymać poniżej linii podbródka. Są gesty, które obrazowo dookreślają wypowiedziane słowa (np. wyliczanie, ukazywanie wzrostu lub spadku, opisywanie ładu i porządku in.) – używaj ich w odpowiednim kontekście.

- **Uszanuj prywatne terytorium osoby!** Należy przestrzegać zasad tzw. „bańki”, tj. nie wkraczać w przestrzeń osobistą rozmówcy przy równoczesnym zachowaniu własnego komfortu terytorialnego (absolutnie nie należy przekraczać granicy strefy intymnej rozmówcy, która wynosi 15-45 cm, optymalna strefa społeczna to 120-360 cm, lub w przypadku bliższej znajomości: strefa osobista 45-120 cm).
- **Odzwierciedlaj mowę ciała rozmówcy!** Subtelne odzwierciedlanie mowy ciała to oznaka zgodności myśli i postaw oraz niejako niewerbalne wypowiedzanie komunikatu: *Jak widzisz myślę tak samo jak ty, toteż naśladuję twoją postawę i gesty.* Naśladowanie jest szczególnie cenne w przypadku szukania porozumienia, wyrażenia akceptacji i jednomysłności lub przeciwnie - w sytuacji „podniesienia rękawicy” i podjęcia wyzwania.
- **Uważaj na dźwięki nieartykułowane!** Staraj się kontrolować: westchnienia, kaszlnięcia, odchrząkiwanie i inne często nieświadome znaki jak np. „strzelanie długopisem”. Gesty te i dźwięki zakłócają proces komunikacji, mogą być oznaką lekceważenia, znudzenia, a także „odślaniają” ich nadawcę i wiele mówią o jego nastroju, samopoczuciu i stanie psychofizycznym.

Zwrócenie szczególnej uwagi na: wyraz twarzy i mimikę, otwartą postawę ciała, utrzymywanie kontaktu wzrokowego, wyważoną gestykulację, zachowanie przestrzeni osobistej oraz naśladowanie, a także kontrolę nad nieświadomymi znakami i dźwiękami to podstawa umiejętnego wykorzystywania mowy ciała oraz jej interpretacji. Niezwykle ważny jest trening i doskonalenie umiejętności w komunikacji niewerbalnej. Zaleca się m.in. poświęcenie 15 minut dziennie na świadomą analizę gestów i zachowań innych, oglądanie telewizji (video, DVD) bez dźwięku, obserwowanie ludzi i ich interakcji w miejscach publicznych (np. na dworcu, lotnisku lub... w bibliotece) oraz przyglądanie się sobie i swojej mowie ciała i ćwiczenie swej wrażliwości na uczucia i emocje innych.

Czy można udawać mowę ciała? Nie, lub jest to zadanie bardzo trudne. Brak zgodności pomiędzy gestami głównymi, mikro sygnałami płynącymi z ciała i wypowiedzianymi słowami łatwo zdradzi wszelkie próby kłamstwa i fałszerstwa. Aczkolwiek, co dowodzi praktyka, kobiety, które lepiej radzą sobie z interpretacją komunikatów niewerbalnych, również bardziej zdolne są do „pewnej” manipulacji w tym obszarze (patrz: sztuczki kokietyjne lub popularne powiedzenie: *Dlaczego mężczyznom tak trudno utrzymać kontakt wzrokowy? Ponieważ piersi nie mają oczu.*).

Niniejszy tekst jest próbą zwrócenia uwagi na znaczenie mowy ciała w zawodzie bibliotekarskim. Współczesna hybrydowa biblioteka działająca zarówno w przestrzeni realnej jak i wirtualnej jest wciąż niezwykle ważnym miejscem komunikacji społecznej, w którym profesjonalna obsługa użytkowników musi uwzględniać również niewerbalne sposoby przekazywania informacji i wiedzy.

Literatura

1. Hartley Mary, *Mowa ciała w pracy* Kielce: Jedność, 2006
2. Leathers Dale G., *Komunikacja niewerbalna: zasady i zastosowania* Warszawa: PWN, 2007
3. Pease Allan i Barbara, *Mowa ciała* Poznań: „Rebis”, 2007
4. Pease Allan, *Język ciała: jak czytać myśli ludzi z ich gestów* Kraków: „Gemini”, 1992
5. Sikorski Wiesław, *Gesty zamiast słów: psychologia i trening komunikacji niewerbalnej* Kraków: „Impuls”, 2005

Załącznik 1. ABC mowy ciała – na początek

TO CO WIDAĆ...	MOŻE OZNACZAĆ...
Dotykane ust, nosa, ucha	Mówienie nieprawdy Kłamstwo
„Bieganie” rąk po twarzy	
Podpieranie policzka, podbródka	Nuda nuda nuda Lekceważenie
Ziewanie	
Przymykanie oczu	
Gryzmolenie na kartce	
Bawienie się wszystkim, co jest pod ręką	
Patrzenie w bok	Krytyczna ocena Negatywne myśli
Podpieranie podbródka na dłoni z palcem wskazującym do góry	
Oglądanie sufitu	
Spojrzenie znad okularów	

Głaskanie brody	Podjmowanie decyzji
Unikanie kontaktu wzrokowego	Ukrywanie czegoś
Potakiwanie głową	Zainteresowanie Słuchanie i zrozumienie
Przechylenie głowy	
Zmarszczenie brwi i przechylenie się do przodu	Brak zrozumienia
Szybkie zacieranie rąk	Spodziewanie się zwycięstwa, pozytywne emocje
Powolne zacieranie rąk	Spiskowanie, knucie
Splecione dłonie z przodu w pozycji środkowej i obniżonej	Negatywne tłumienie emocji
Skrzyżowanie rąk	Zamknięcie się w sobie Próba „ukrycia się” przed niekorzystną sytuacją Stanowczość, defensywna
Zaciskanie pięści (wzmocnione skrzyżowanie rąk)	
Skrzyżowanie nóg	
Pozycja „amerykańskiej czwórki”	Postawa argumentacyjna, współzawodnicząca
Patrzenie spode łba	Podejrzliwość Brak zgody z rozmówcą
Usuwanie paprochów z ubrania własnego lub rozmówcy	
Oparcie rąk na biodrach	Pewność siebie Rzucanie wyzwania Uważanie się za lepszego od rozmówcy, „znam odpowiedź na wszystkie pytania”
Wyprężenie klatki piersiowej	
Trzymanie rąk za głową i odchylanie się do tyłu	
Ręce w kieszeniach z wystającymi kciukami	

Chrząkanie i pokasływanie	Niepewność Zdenerwowanie
Nieartykułowane dźwięki	
Mierzwienie czupryny	
Drapanie szyi, poprawa kołnierzyka	
Siedzenie na krześle tyłem do przodu	Zachowanie ochronne, schronienie się za „tarczą” (tj. oparciem)
Okulary w ustach	Gra na zwłokę

Dr Bożena Jaskowska jest pracownikiem Informacji Naukowej Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Dominika Potempa

Bibliotekarka na dwóch kółkach

Co łączy bibliotekę, rower i szlaki średniowiecznej Europy? Co łączy Brazylijczyków, Niemców i Koreańczyków? Francuzów, Portugalczyków, Czechów, Finów, Słoweńców, Amerykanów i Australijczyków? Gdzie mogą się spotkać, by poczuli, że coś ich łączy? Odpowiedzi mogą być różne, lecz tu, w tym konkretnym przypadku, prawidłowa brzmi: El Camino de Santiago.

Droga do Santiago, najstarszy szlak pielgrzymkowy Europy. Przemierzany od tysiąca dwustu lat przez ludzi w różnych celach. Wbrew pozorom, nie tylko religijnych, wielu z nich nie jest chrześcijanami, ale dążą do grobu św. Jakuba, by pokonać własne słabości, przeżyć przygodę lub mistyczne oświecenie. By schudnąć lub po prostu przez chwilę odetchnąć atmosferą Camino. A jest ona rzeczywiście specyficzna.

Wiele mówi się obecnie o kryzysie wartości książki, o tym, że współcześnie literatura, demokratyzując się, przestała wywierać znaczący wpływ na ludzkie wybory i czyny. A jednak, fenomen Camino to także fenomen książek o Camino. Dotyczy on przede wszystkim Zachodniej Europy, gdzie działały geograficzne księgarni i bibliotek wypełnione są przewodnikami po El Camino de Santiago, (Jakobsweg, Chemin de Saint Jacques, Way of Saint James...). Najstarszy z nich, znany jako *Codex Calixtinus* powstał w XII wieku i jest kompilacją kazań, hagiografii, liturgicznych tekstów związanych ze św. Jakubem oraz praktycznym opisem etapów podróży, miejsc i obyczajów ludności.

W krajach takich jak Niemcy czy Francja, tradycja pielgrzymowania do Santiago jest bardzo żywa, jednak o renesansie pielgrzymstwa jakubowego można mówić gdzieś od lat 80 XX wieku, gdy zapomniany dość szlak zaczęli ponownie zapełniać wędrowcy. Na odnowienie tradycji pielgrzymkowej nie miały wpływ wywarł papież Jan Paweł II, którego dwie wizyty w Santiago de Compostela i apel do młodzieży, zachęcający do podjęcia trudu pielgrzymowania trafiły na podatny grunt.

Nie mniejszą inspirację dla przyszłych pątników stanowią także - na poły beletrystyczne - relacje z pielgrzymki. Do najbardziej znanych i wpływowych autorów w tym gronie należy Paolo Coelho, którego *Piel-*

*grzym*¹ stał się bestsellerem w wielu krajach, w rodzimej zaś Brazylii, gdzie autor jest niemal bogiem, spowodował, że Brazylijczycy stanowią niezwykle liczną grupę pielgrzymów. To zresztą symptomatyczne: popularność relacji z pielgrzymki owocuje następnie narodowym zrywem, gdy czytelnicy pragną pójść w ślady autora czy też bohatera książki. W ostatnich latach takim fenomenem jest obecność na szlaku mieszkańców Korei, gdzie ideę wędrówki do Santiago spopularyzowała relacja koreańskiej pisarki². Podobnie jest z Niemcami, gdzie bestsellerem od kilku lat jest książka aktora i komika Hape Kerkelinga³.

Polacy na Camino stanowią pod względem liczebności grupę marginalną. Może to wynikać z kilku czynników: Santiago znajduje się zbyt daleko, znacznie bliżej nam do Częstochowy, a i tradycja polskiego pielgrzymowania jest inna, mniej medytacyjna, bo traktowana zwykle jako wydarzenie grupowe. Poza tym Polacy zdecydowanie preferują bierny i w pełni zorganizowany wypoczynek, wybierając raczej plażę Costa del Sol czy wycieczkę do Rzymu. No i oczywiście, nasz rynek książki nie może pochwalić się takim wydarzeniem jak narodowy bestseller o wędrówce na Camino. Owszem, Coelho jest bardzo popularny, ale już książka Włodzimierza Antkowiaka *Vamos, Peregrino!* przeszła bez echa podobnie jak kilka innych⁴. Nie ma również aktualnych przewodników ani map na miarę tych dostępnych w krajach Europy Zachodniej⁵.

Z punktu widzenia bibliotekarki, będącej również miłośniczką książek, powody popychające czytelników do pójścia w ślady autorów ulubionych lektur wydają się zupełnie zrozumiałe. Ale nijak się mają do osobistych decyzji. Dla mnie Camino de Santiago to również bardzo duże wyzwanie fizyczne, a jednocześnie wspaniały sposób na spędzenie urlopu. Wbrew stereotypowi, bibliotekarska aktywność nie sprowadza się do przemierzania kilometrów wśród regałów. Obraz przygarbionej myszy bibliotecznej w nieokreślonym wieku jest jak najbardziej fałszywy i należy do kanonu wyobrażeń od lat deprecjonujących zawód. Bibliotekarki (i bibliotekarze – sic!) to osoby aktywne, podejmujące wiele wyzwań, do których należą również sporty. Książka i rower znakomicie się uzupełniają. Czasem więc pojedynczej polskiej bibliotekarce nie wystarczają już polskie i czeskie Sudety i wyrusza na trzytygodniową wyprawę po północnej Hiszpanii na rowerze. I jest to wielka przyгода, 800 kilometrów szlakiem biegnącym przez w większości wyżynne tereny (porównywalne do polskiej Jury), górskie (Beskidy i wyżej), a także zupełnie

¹ Tyt. oryg. *O diario de um Mago*, Rio de Janeiro 1987, pol. wyd.: *Pielgrzym*, Warszawa 2003.

² Niestety nie udało się ustalić danych bibliograficznych, informacja na podstawie rozmów.

³ Hape Kerkeling *Ich bin dann mal weg. Meine Reise auf dem Jakobsweg*. Malik Verlag GmbH, München 2006.

⁴ W. Antkowiak, *Vamos peregrino!*, Warszawa 2005; L. Szomburg, *Droga do Santiago de Compostela*, Pelplin, 2006; J. Brehmer, *Santiago de Compostela*, Kraków, 2007.

⁵ Dostępny jest: S. Burdziej, W. Miszewski, P. Rochman, *Droga św. Jakuba : przewodnik pielgrzymia do Santiago de Compostela*, Toruń, 2004.

płaską i wietrzną mesetę, dla której trudno znaleźć rodziwy odpowiednik. Bilbao, Pampeluna, Logrono, Burgos, Leon, Astorga, Ponferrada, Santiago de Compostela, a pomiędzy nimi urocze zabytkowe wsie i miasteczka oraz krew, pot i łzy na kamienistych lub błotnistych drogach i bezdrożach, siniaki na całej długości nóg, nabite przy okazji wciągania i wpychania obciążonego bagażem roweru na wzgórza i góry. Nieprzespane noce w pełnych chrapiących ludzi schroniskach, cuchnących przepoconymi butami oraz środkiem odkażającym do stóp. Wahania temperatur pomiędzy 30 a 3 stopniami Celjusza. Wiatr w twarz powodujący, że średnia prędkość zamiast 35 km/h wynosiła z trudem 15, a jego wycie w uszach doprowadzało do szaleństwa. Różnice wysokości rzędu 800 metrów, deszcz...

Jednak żadna, najlepiej nawet zorganizowana wycieczka nie daje tylu możliwości poznawania ludzi i kraju, zwłaszcza, że Camino de Santiago swą sławę i wagę zawdzięcza również zagęszczeniu pereł architektury średniowiecznej ze słynnymi katedrami w Burgos i Leon, a jej ukoronowaniem jest oczywiście katedra w Santiago, która mimo późniejszej przebudowy w stylu hiszpańskiego baroku, jest jednym z najwspanialszych przykładów budownictwa romańskiego⁶. No i wspaniała przyroda, tym bardziej malownicza, że oglądana w najpiękniejszej porze roku – wiosnie.

Ludzie są drugim ważnym składnikiem tej przygody. Szczególnie zaskakuje wielka życzliwość i chęć niesienia pomocy przez Hiszpanów, poczucie wspólnoty wśród pielgrzymów, dla których chęć osiągnięcia indywidualnego celu nie przesłania potrzeb i słabości innych ludzi. Bariera językowa i narodowościowa niemal nie istnieje, a radość ze wspólnego pokonywania tych samych trudności nadaje stosunkom międzyludzkim odcień niespotykanej codziennie szlachetności. I jeszcze takie zdarzenia jak, chociażby, rozmowa o książce *La rayuela* czyli *Gra w klasy* Cortazara z właścicielem warsztatu rowerowego w Pampelunie...

Miało być o bibliotekach. Jest o książkach i spełnionej przygodzie książkowej.

Mgr Dominika Potempa jest pracownikiem Biblioteki Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

⁶ O zabytkach architektury romańskiej na drodze do Santiago m. in. w: A. Olędzka-Frybesowa, *Drogami średniowiecznej Europy*, Kraków, 1997.; C. Nooteboom, *Drogi do Santiago*, Warszawa, 2007.

Stanisław Poprzęcki

Druga twarz kreatyny

Kreatyna i fosfokreatyna jest substratem energetycznym, który wykorzystywany jest do odtwarzania zasobów ATP głównie w wysiłku o wysokiej intensywności. Od 1981 roku, kiedy to opisano mechanizm działania tzw „czółenka fosfokreatynowego” znaczenie kreatyny w metabolizmie wysiłkowym się zwiększyło. Zakłada się, że kreatyna i fosfokreatyna jest buforem energetycznym, „transportującym energię” podczas pracy mięśnia. W czasie wysiłku fizycznego zapotrzebowanie na ATP znacznie wzrasta. Szczególnie dotyczy to wysiłku krótkiego o wysokiej intensywności. W tych warunkach substratem do odtwarzania ATP jest głównie fosfokreatyna, która z udziałem ADP i enzymu kinazy kreatynowej (CK) błyskawicznie syntetyzuje ATP. Natomiast w warunkach tlenowych, tzn. podczas długotrwałych wysiłków o intensywności submaksymalnej, kreatyna i fosfokreatyna mają za zadanie „transportować energię” w okolice mostków aktynomiozynowych włókna w sposób pośredni. Wiadomo, że bezpośrednim źródłem energii do pracy mięśniowej jest ATP, lecz związek ten jest produkowany w mitochondriach i nie ma możliwości migracji w okolice tworzących się mostków aktynomiozynowych włókna mięśniowego, czyni to zatem pośrednio z udziałem kreatyny i fosfokreatyny.

W okolicach błony mitochondrialnej umocowany jest enzym mitochondrialna kinaza kreatynowa (CK), katalizująca reakcję transportu energii z mitochondriów do miofibrili. Uwolnione z mitochondriów ATP reaguje z Cr w obecności CK i powstaje fosfokreatyna (PCr), która ma możliwość migracji w sarkoplazmie. W okolicach mostków aktynomiozynowych odtwarzane jest ATP z udziałem tej właśnie PCr, ADP i enzymu CK. Zjawisko to nazwano „czółenkiem fosfokreatynowym”.

W ostatnich latach suplementacja zawodników, studentów, uprawiających sport rekreacyjnie oraz nawet ludzi z określonymi schorzeniami, związkami kreatyny jest bardzo popularna. Wydaje się, że szczególnie ważnym jest, uzupełnianie diety tym związkiem osobników o wegetariańskich nawykach żywieniowych, u których ogólnie zmniejszona jest podaż białka zwierzęcego. W tych warunkach może być upośledzona produkcja własnej kreatyny z aminokwasów argininy, glicyny i metioniny.

Znakomita większość doniesień naukowych dowodzi, że uzupełnianie diety kreatyną wpływa korzystnie na zdolności wysiłkowe, szczególnie w wysiłkach krótkotrwałych o maksymalnej intensywności oraz w wysiłkach powtarzanych. Jednakże mechanizm działania erogennego nie jest do końca wyjaśniony. Podaje się kilka zdarzeń mających wpływ na to zjawisko, a mianowicie: zwiększenie metabolicznej adaptacji, zmiany w obrocie białkami w ustroju, zmiany w stężeniu hormonów, stabilizacja lipidów błonowych, molekularne modyfikacje.

Metaboliczne adaptacje – przejawiają się w zwiększeniu poziomu kreatyny i fosfokreatyny w mięśniach, szybszej odbudowy zasobów fosfokreatyny, zwiększeniem zasobów glikogenu mięśniowego (mechanizm nie do końca poznany, ale prawdopodobnie wzrasta poziom białka transportującego glukozę- GLUT-4), powiększeniu pojemności buforowej mięśnia szkieletowego.

Obrót białka – w następstwie suplementacji kreatyną obserwuje się stymulację syntezy ciężkich łańcuchów miozyny, cząsteczek aktyny oraz enzymu CK. Ogólnie następstwem tych mechanizmów jest wzrost bez tłuszczowej masy ciała.

Stabilizacja lipidów błonowych – suplementacja kreatyną zmniejsza uszkodzenie mięśni i zwiększa ich powysiłkową odnowę.

Zmiany hormonalne - zakłada się, że suplementacja kreatyną zwiększa masę ciała, beztłuszczową masę ciała, zatem zjawisko hipertrofii najprawdopodobniej odbywa się z udziałem mechanizmu hormonalnego np. hormonu wzrostu (hGH), testosteronu, kortyzolu. Jednakże tego założenia nie potwierdzają w pełni badania naukowe.

Modyfikacje cząsteczkowe – suplementacja kreatyną może zmieniać adaptację mięśnia do pracy, szczególnie podawana razem z prowadzonym treningiem oporowym. Następstwem jest zwiększenie objętości mięśnia, siły, miofibrilarnych białek- typ I, IIa, i IIx. Zwiększa się ekspresja mRNA ciężkich łańcuchów w tych miofibrilach, wzrasta ekspresja mRNA insulिनowego czynnika wzrostu (IGF-I i IGF-II). Zwiększa się także liczba komórek satelitarnych we włóknach mięśniowych.

Wspomaganie treningu – wspomaganie diety kreatyną wraz z treningiem oporowym ma zwiększać siłę i wytrzymałość. Można zatem założyć, że suplementacja kreatyną nie ma bezpośredniego wpływu na mięśnie szkieletowe (np. biosyntezę białek mięśniowych), zaobserwowano jednak możliwość wykonywania większej liczby powtórzeń oraz szybszą odnowę po ciężkim treningu.

Tymczasem od roku 1998, tj. po publikacji w „The Lancet” oraz „L’Equipe”, pojawiło się szereg wątpliwości, co do zasadności suplementacji kreatyną, która może wywoływać skutki uboczne. Już w 2001 roku Francuska Agencja dla Bezpiecznego Żywienia i kilka lat temu Amerykańska Agencja – Podawanie Żywności i Leków, wykazała, że wspomaganie diety kreatyną może doprowadzić do chorób i innych następstw, ta-

kich jak: ogniskowe stwardnienie kłębuszków nerkowych, skurcz kłębuszkowy, duszność, wymioty, lęk i niepokój, wielomięśniowe zapalenie, biegunki, wysiłkowy rozpad włókien mięśniowych, głęboka zakrzepica żył, migotanie przedsionków, arytmia, ból klatki piersiowej, działanie mutagenne i nowotworowe. W świetle piśmiennictwa nie wydaje się możliwym, aby kreatyna lub jej związki zbudowane z kilku aminokwasów, wywoływały takie spustoszenie w organizmie. Prawdopodobnie opublikowano te informacje na podstawie emocjonalnych argumentów, a nie solidnych badań medycznych i statystycznych.

Faktycznie nauka nie potwierdziła kilka dogmatów głoszonych przez klientów lub dystrybutorów firm produkujących odżywkę. Przykładowo informuje się w publikacjach firmowych, że wynikiem suplementacji jest **wzrost całkowitej masy ciała** zawodników. Piśmiennictwo podaje, że wzrost ten może wynosić 1-2 kg lub 1-2,3% i jest on nieistotny statystycznie. Jeżeli wystąpił wzrost masy ciała, to szczególnie u nietreningujących lub treningujących rekreacyjnie ludzi. W związku z tym, że suplementacji towarzyszy zwykle trening siłowy, to można zakładać, że to właśnie on będzie stymulatorem biosyntezy białka mięśniowego, a kreatyna może w niewielkim zakresie pomóc w tym procesie. Podobnie masa ciała szczerze zmienia się pod wpływem dodatkowego dowozu kreatyny do ustroju. Powiązane jest to oczywiście ze zwiększeniem masy mięśniowej. Wzrost ten przypisuje się gromadzeniu wody metabolicznej w mięśniach lub zwiększeniu zasobów glikogenu lub białek. Znanym jest, że kreatyna jest polarnym, aktywnym osmotycznie związkiem chemicznym, kontrolującym osmolarność płynu komórkowego. Wzrostowi stężenia kreatyny oraz nieorganicznych jonów i cząsteczek organicznych towarzyszy zwiększenie osmolarności w komórce, co powoduje wzrost objętości wody wewnątrzkomórkowej i obrzęk komórek. Na skutek procesów regulacyjnych zjawisko to ustępuje po kilku sekundach pracy mięśniowej. Istotnym jest to, że 20% wzrostowi stężenia kreatyny w komórce towarzyszy jedynie 2-3% wzrost zawartości wody w komórce. Inne wyjaśnienie ewentualnych zmian masy ciała po suplementacji kreatyną polega na aktywacji transportu kreatyny do komórki przez Na^+ - zależny transporter. Znanym jest, że aktywność pompy sodowo - potasowej nie zezwala na większą koncentrację Na^+ w komórce, zatem zwiększanie stężenia kreatyny w cytoplazmie może być ograniczane. Wzrost masy mięśniowej po suplementacji kreatyną i towarzyszącemu jej treningowi, może być następstwem nagromadzenia glikogenu mięśniowego. Wiadomo, że 1g glikogenu wiąże 1-2 g wody, więc masa mięśnia może wzrosnąć o około 300 g.

Masa mięśni szkieletowych - wiele autorytetów z zakresu fizjologii wysiłku fizycznego twierdzi, że suplementacja kreatyną nie zwiększa masy mięśniowej. Natomiast czyni to głównie dieta i trening fizyczny. W kilku doniesieniach z ostatnich lat z zakresu biologii molekularnej, znajdują się informacje o ekspresji genetycznej i sygnałach uruchamiających bio-

syntezę białek. Ogólnie można stwierdzić, że połączenie treningu z suplementacją kreatyną jest sygnałem dla uruchomienia mRNA odpowiedzialnego za syntezę ciężkiego łańcucha miozyny oraz insulinopodobnego czynnika wzrostu (IGF-I i IGF-II). IGF_s jest sygnałem dla uruchomienia aktywności kinaz białkowych w komórce, wyzwalających efekt biologiczny. Z drugiej strony obserwowano podobne następstwa po treningu oporowym, a suplementacja kreatyną nie zwiększała tego zjawiska.

Kurcz mięśnia – istnieją doniesienia naukowe, że kreatyna indukuje kurcze mięśnia. Zdaniem fachowców z zakresu biochemii wysiłku fizycznego o międzynarodowym uznaniu są to anegdota. Natomiast kurcze mogą nastąpić po równolegle prowadzonym treningu np. oporowym.

Cierpienia z powodu zaburzeń żołądkowo-jelitowych – zdaniem autorytetów naukowych doustna suplementacja kreatyną nie powoduje kłopotów żołądkowych i jelitowych na skutek dobrej rozpuszczalności kreatyny przed wchłonięciem do krwioobiegu. Natomiast jest wiele doniesień, że takie zdarzenia mają miejsce i tłumaczy się to zwiększeniem ciśnienia osmotycznego w jelitach.

Uszkodzenia wątroby – badania wykazały, że suplementacja kreatyną nie uszkadza wątroby. Wielokrotne badania biochemiczne aktywności enzymów wskaźnikowych (fosfataza alkaliczna, transaminaza asparaginianowa, transaminaza alaninowa, transpeptydaza gamma glutamylowa) potwierdziły te informacje.

Uszkodzenie nerek – dostarczone do jelita 2-20 g/d kreatyny jest całkowicie wchłonięte do krwi. Mięśnie szkieletowe nie są w stanie zaspodarować takiej ilości kreatyny, zatem od 40% do 72% jest uwalniane wraz z moczem. W wielu doniesieniach zaprzeczono się jakoby suplementacja kreatyną miała uszkodzić nefrony i upośledzić filtrację kłębuszkową. Praktycznie nie wykazano także wpływu kreatyny na tempo uwalniania albuminy z kłębuszka. Wiadomo, że mikroalbuminuria jest wskaźnikiem uszkodzenia nerek. Jak się okazuje tempo wydzielania albuminy z moczem wzrasta w wyniku zwiększenia przepuszczalności kłębuszkowej na skutek zupełnie innych czynników niż kreatyna.

Mutagenne i rakotwórcze następstwa suplementacji kreatyną – jak wspomniano wcześniej Francuska Agencja Bezpieczne Żywnienie opublikowała informację, że suplementacja kreatyną jest sygnałem dla mutacji genowych i proliferacji komórek rakowych. Aktywnym czynnikiem jest produkt rozpadu kreatyny do sarkozyny, a mianowicie metyloamina. Związek ten po deaminacji przekształcany jest w formaldehyd (formalina) i nadtlenek wodoru. Metyloamina oraz formaldehyd jest znanym czynnikiem cytotoksycznym odkrytym w moczu. Formaldehyd potencjalnie uszkadza białko i DNA, działając cytotoksycznie i karcynogenie w komórce. Okazuje się, że ten toksyczny aldehyd pojawia się w różnych patologich np. w uszkodzeniu naczyń, komplikacjach wątrobowych i neuropatiach. Nie mniej jednak w wielu badaniach dowiedziono, że doustna

suplementacja kreatyną może zwiększać tempo przekształcania kreatyny w sarkozynę, a następnie w metyloaminę. Ponieważ kreatyna jest przekształcana w sarkozynę w jelicie z udziałem enzymów wydzielanych przez drobnoustroje, to powstała metyloamina może uszkadzać enterocyty tj. komórki nabłonka jelitowego. Jest prawdopodobnym, że deaminacja metyloaminy zachodzi w krwioobiegu i tam także dochodzi do produkcji formaldehydu, który może uszkadzać kłębuszki nerkowe. Zatem wniosek w tym miejscu jest taki, że po przyjmowaniu dużych dawek kreatyny należy kontrolować stan zdrowia.

Natomiast efekt karcynogeny kreatyny nie jest w pełni udowodniony, przypuszcza się, że takim sygnałem może być nitrowanie produktów kreatyny np. N-nitrosarkozyna.

Zalecenia praktyczne – zaleca się kontrolować tempo wydzielania albuminy z moczem ($<20 \mu\text{mol}/\text{min}$ – wskaźnika uszkodzenia nerek przed i po kilku dniach trwania suplementacji. I dalej co 3 miesiące.

Szczegółowe informacje na temat wspomagania diety różnymi suplementami oraz ich metaboliczne następstwa zamieszczone są w książce autorstwa: A. Zająca, S. Poprzęckiego i Z. Waśkiewicza pt: *Żywnienie i suplementacja w sporcie*, Wydaw. AWF Katowice, 2007 i 2008.

Dr hab. Stanisław Poprzęcki, prof. nadzw. AWF jest pracownikiem Zakładu Biochemii AWF im. Jerzego Kukuczki w Katowicach.

SPRAWOZDANIA

Joanna Chwałek

Psychologia w bibliotece Chorzów, 4 kwietnia 2008

Po raz kolejny spotkaliśmy się na interesującej, szczególnie dla mnie jako bibliotekarza o wykształceniu psychologicznym, konferencji *Psychologia w bibliotece*, zorganizowanej przez Sekcję Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Zarządzie Okręgu w Katowicach. Spotkanie w ramach XIV Forum Sekcji odbyło się w Bibliotece Wyższej Szkoły Bankowej w Chorzowie. Była to już trzecia konferencja poświęcona tej tematyce. Spotkania te cieszą się już dużą popularnością i ściągają zainteresowanych z całej Polski.

Pierwsze wystąpienie - mgr Radosława Milera dotyczyło komunikacji i autoprezentacji. Być może jest on specjalistą i stosował się do zasad, które przedstawiał, ale niestety – jego autoprezentacja nie przystawała do standardów bibliotecznych, a o specyfice tej instytucji w jego wystąpieniu nie było mowy. Prelegent dobrze zaprezentował swój warsztat dziennikarski, dbając o komunikatywność przekazu, jednakże w jego poradach zabrakło odniesień do pracy zawodowej bibliotekarzy oraz konkretnych przykładów z życia biblioteki. Z pewnością słuchaczom wykładu tego właśnie brakowało najbardziej, aby móc sprawnie przełożyć teorię na praktykę. Pomimo tych niedociągnięć należy podkreślić rolę poznawczą referatu - pozwolił on zapoznać się z paroma ciekawymi zasadami rządzącymi ludzką komunikacją oraz metodami ją ułatwiającymi. Autor zaprezentował na przykład „zgrabny” i zwięzły dekalog komunikacji:

1. „Porozumiewanie się między ludźmi jest niemożliwe.
2. Ludzie działają w oparciu o swoją unikatową mapę świata a nie o świat „rzeczywisty”.
3. Każdy człowiek ma unikatowe preferencje dotyczące sposobów, jakimi kontaktuje się ze swoją mapą.
4. Porozumiewanie się przebiega jednocześnie na poziomie świadomym i podświadomym.

5. Nie można się nie komunikować.
6. Dobrze komunikowanie się to spotkanie drugiego człowieka „na jego mapie”.
7. Lubimy tych, którzy są do nas podobni.
8. Najbardziej elastyczni w myśleniu i działaniu najłatwiej osiągają swoje cele.
9. Jeśli coś nie działa spróbuj czegoś innego.
10. Te założenia nie są „prawdziwe”, ale użyteczne¹.

Komunikacja była również tematem następnego wystąpienia. Tym razem jednak omówiona została komunikacja pozawerbalna. Dr Bożena Jaskowska z Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego przedstawiła psychologiczne znaczenie naszych gestów i zachowań – tak zwaną mowę ciała. Wystąpienie było bardzo zajmujące i bogate, poparte licznymi przykładami prezentowanymi przez autorkę referatu na żywo, „na własnym ciele”. Dokładnie omówiono charakterystyczne dla danej emocji wyrazy twarzy oraz zilustrowano je zdjęciami autorki, prezentującej odpowiednie grymasy. O poczuciu humoru oraz pewnym zaangażowaniu politycznym prelegentki świadczył dobór materiałów do pokazu. Znaczenie gestów oraz wskazówki jak sprawdzić wiarygodność tego, co mówi osoba, przedstawiła bowiem za pomocą analizy zdjęć znanych polityków.

Abstrahując od podawanych przez siebie przykładów w trakcie wygłoszenia referatu autorka nie zastosowała się do omawianych zasad, do czego zresztą samokrytycznie się przyznała. Przewrotnie cel wystąpienia został osiągnięty, ponieważ prelegentka pokazała jak nie należy się zachowywać. W przeciwieństwie do pana Milera, który, jak zachować się wiedział, bo skrupulatnie wyuczył się tego na licznych warsztatach i szkoleniach, na które z pewnością uczęszczał.²

Mgr Renata Augustyn z Centrum Informacji Biznesowej i Europejskiej Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie przedstawiła swoje refleksje na temat stosunku wizerunku bibliotekarza do stereotypu bibliotekarza funkcjonującego w społeczeństwie. Wraz z postępem cywilizacji i rozwojem społeczeństwa informacyjnego zmieniają się potrzeby tego społeczeństwa i my – bibliotekarze musimy wyjść jego oczekiwaniom naprzeciw. Ponieważ informacja jest najlepszym towarem, stąd zmienia się rola i zawodu bibliotekarza w społeczeństwie. Powoli odchodzi w zapomnienie przestarzały stereotyp bibliotekarza jako osoby nudnej i introwertycznej. Tworzenie wizerunku jest również istotną częścią działania bibliotek, mającą ten proces przyspieszyć. Prelegentka przedstawiła przykłady kampanii wizerunkowych

¹ R. Miler, *Biblioteka istnieje dla czytelnika*. Referat wygłoszony na konferencji *Psychologia w bibliotece*. Chorzów, 4 kwietnia 2008 r.

² B. Jaskowska wygłosiła na konferencji referat pt. *Gesty zamiast słów. Mowa ciała dla bibliotekarzy*. Artykuł napisany na podstawie tego wystąpienia można przeczytać na s. 16.

w Polsce (reklama przedstawiająca hydraulika reklamującą Polskę we Francji, czy też kampania Krakowa jako miasta rozrywkowego). Obejrzelismy również amerykański spot reklamowy z kampanii wizerunkowej bibliotekarzy. Wynika z niego, że bycie bibliotekarzem jest „cool”, a ma on zachęcić do podejmowania pracy w bibliotece. Prelegentka omówiła również artystyczny wizerunek biblioteki, w której jest miejsce dla gustownych mebli i wyposażenia, ciepłych przyjaznych kolorów, dzieł sztuki oraz elegancko wkomponowanej zieleni. Przyjaznym warunkom ma służyć odpowiednie zaaranżowanie „przestrzeni niebibliotecznej” dla czytelnika, która sprzyja atmosferze relaksu, odpoczynku i ukojenia.

Autorka w swym referacie przybliżyła nam proces kreowania wizerunku. Trzeba silnie pracować nad pierwszym wrażeniem – jeśli jest dobre – rzutuje na całą instytucję nawet pomimo niedociągnięć. Jeśli jest zły, trudno będzie go zatrzeć nawet, jeśli jesteśmy najlepszą pod względem merytorycznym biblioteką w regionie. Na drugim miejscu rozważa kompetencje osobowościowe współczesnego bibliotekarza oraz motywacje, które stoją u podstaw jego pracy i podtrzymują zainteresowanie nią. Następnym elementem jest tworzenie sprawnej organizacji pracy wokół biblioteki, czyli zadbanie o całą część biurowo - sprzętowo - administracyjną ułatwiającą kontakt z biblioteką. Bardzo ważnym, choć chyba niedocenianym przez bibliotekarzy w Polsce sposobem budowy wizerunku jest wykorzystanie do tego celu mediów.

Centrum Informacji Biznesowej i Europejskiej bierze sobie do serca kwestię wizerunku, o czym można się przekonać oglądając ich stronę internetową. Jest bardzo rozbudowana, bogata w fotografie, z których spoglądają uśmiechnięte i zachęcające do nawiązania rozmowy panie bibliotekarki. No właśnie – nie wyglądające na stereotypowe bibliotekarki. Decydentom biblioteki oraz twórcom strony www można zarzucić tylko pełny profesjonalizm. Jest bardziej estetyczna i czytelna niż portale wielu firm lub urzędów, które chciałyby wzbudzać podobne zaufanie. Można pogratulować CIBiE stworzenia nowoczesnego wizerunku, choć w nazwie ich instytucji nie ma słowa „biblioteka”³.

Dr Stefan Kubów zajął się problematyką osobowości bibliotekarzy, a dokładniej jej roli w doborze osób na konkretne stanowiska przez zarządzającego biblioteką. Po bardzo wyczerpującym omówieniu zagadnień teorii osobowości opisał jak poznawać osobowość danego pracownika, a następnie jak porównywać jego profil osobowościowy ze sporządzonym opisem stanowiska. Odpowiednie zaklasyfikowanie osoby oraz przydzielenie jej odpowiedniej funkcji w bibliotece przyczynia się do zwiększenia skuteczności pracy w zespole, zapewnia trafny wybór szkoleń dla poszczególnych pracowników, przez co zwiększa skuteczność tych szkoleń.

³ R. Augustyn wygłosiła referat pt. *Między wizerunkiem a stereotypem*.

Dzięki takiemu zarządzaniu pracownicy zespołu czują się też bezpieczniej a atmosfera w nim jest przyjazna. Po prostu każdy robi to, do czego „jest stworzony”, co eliminuje negatywne zachowania grupy, jak zazdrość i ostrą rywalizację⁴.

Ale czy dyrektorzy bibliotek zaczną stosować testy psychologiczne przy rekrutacji nowych pracowników? Wiele prywatnych firm już to robi. Moim skromnym zdaniem należałoby się jednak zastanowić czy nie jest to forma dyskryminacji ze względu na osobowość i czy rzeczywistość zawodowa nie pozwala lepiej sprawdzić się kandydatom. Z drugiej strony można dzięki takiemu systemowi stworzyć sprawnie działającą maszynę do gromadzenia, udostępniania i wyszukiwania informacji, w której każdy trybik jest idealnie dopasowany i współgra z innymi. Ale czy nie zabije to ducha spontaniczności i kreatywności, który sieje wartościowy ferment w organizacji, przyczyniając się do powstawania nowych rozwiązań, pomysłów i inicjatyw? Czasami warto na dane zagadnienie spojrzeć innym „okiem”. Cóż, rozwiązanie zależy jednak pewnie od specyfiki danej instytucji, jej misji i celów. Te sprawy zarządzający biblioteką powinien ustalić w pierwszym rzędzie.

Omawiana konferencja, czy też raczej cykl konferencji rozpoczęty rok temu, ma misję zaszczepienia zagadnień z kręgu psychologii na grunt biblioteki. Wypełnia dużą lukę w wiedzy na ten temat. Nie powstał na przykład podręcznik czy poradnik psychologiczny dla bibliotekarzy. Menedżerowie, sprzedawcy, reprezentanci firm mają swoje podręczniki – bibliotekarzowi czy też brokerowi informacji takich pozycji brakuje. Może warto byłoby opublikować te materiały w formie pracy zbiorowej gromadzącej wystąpienia z omawianych konferencji? Mogłaby to być pierwsza publikacja Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych SBP. Pomysł poddaję pod rozważę Zarządowi Sekcji. ☺

Mgr Joanna Chwałek jest Bibliotekarzem Systemowym w Bibliotece Głównej AWF im. Jerzego Kukuczki w Katowicach.

⁴ S. Kubów wygłosił referat pt. *Znaczenie poznawania osobowości pracowników dla sprawnego zarządzania kadrami bibliotek*. Artykuł napisany na podstawie tego wystąpienia można przeczytać na s. 10.

Joanna Chwałek

„Bibliotheca Nostra” dostrzeżona i doceniona w środowisku bibliotekarskim! Tydzień Bibliotek na Uniwersytecie Śląskim

Zazwyczaj występujemy jako bierni uczestnicy, tym razem jednak wystąpiliśmy jako prelegenci. Mowa o zorganizowanej 6 maja br. przez Sekcję Bibliograficzną Koła Naukowego Bibliotekoznawców przy Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z okazji Tygodnia Bibliotek konferencji *Biblioteka miejscem spotkań*. Konferencja miała na celu przedstawienie działalności różnych typów bibliotek, podjętej w celu uatrakcyjnienia ich oferty i angażującej ponad to, czego zwykle wymaga się od bibliotekarza – czyli udzielania informacji lub dostarczaniu literatury. Jest to swoista nadbudowa działalności stanowiącej o kulturotwórczym i naukotwórczym charakterze biblioteki. Obydwie te funkcje spełnia nasz biuletyn „Bibliotheca Nostra”, który wyrósł z informatora bibliotecznego na czasopismo, znajdujące swój oddźwięk w świecie bibliotekarzy zarówno praktyków jak i naukowców. Dowodem na to jest między innymi zauważenie nas przez Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego i zaproszenie na konferencję, na której przedstawiliśmy referat „*Bibliotheca Nostra*” – *narodziny i rozwój*, opowiadający o kulisach powstawania czasopisma, systematycznym rozszerzaniu jego objętości i zasięgu dystrybucji.

Swoje osiągnięcia przedstawiali na konferencji również reprezentanci innych bibliotek: dr Barbara Maresz - lwowskie i kresowe zbiory Biblioteki Śląskiej, mgr Magdalena Tomecka pracę Sekcji Informacji Naukowej Biblioteki Śląskiej, informatyk z wykształcenia mgr inż. Andrzej Jurek (Biblioteka Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach): o tym jak informatyk może owocnie współpracować z bibliotekarzem w celu zapewnienia czytelnikowi lepszej obsługi. Współpracę tę przedstawił na przykładzie tworzenia strony internetowej Biblioteki - bardzo rozbudowanej i pełnej ciekawych pomysłów (dział „Warto przeczytać”, indeksowanie pełnotekstowe strony w Google).

Drugi panel konferencji stanowiło przedstawienie bogatej i urozmaiconej działalności kulturalnej bibliotek wojewódzkich, szkolnych, młodzieżowych i publicznych. Swym Ośrodkiem Informacji Młodzieżowej pochwalił się Pałac Młodzieży w Katowicach. Ośrodek ten dostarcza młodym ludziom nie tylko informacji związanych z nauką, ale stara się pomóc im

w problemach. Skieruje do odpowiedniej placówki czy udzieli informacji na temat radzenia sobie z problemem przemocy w domu, z narkotykami, alkoholem, niechcianą ciążą. Na przykładzie Biblioteki Zespołu Szkół Handlowych im. Bolesława Prusa w Katowicach mgr Iwona Müller przedstawiła współczesne oblicze biblioteki szkolnej, która oprócz informacyjnej pełni również funkcję promocyjną i wychowawczą poprzez organizowanie konkursów czytelniczych, artystycznych, spotkań z autorami oraz różnorodnych akcji edukacyjnych i promujących czytelnictwo. Miejska Biblioteka Publiczna w Gliwicach pochwaliła się bogatą ofertą kulturalnych rozrywek dla swoich czytelników, między innymi organizowanym od 1995 roku Międzynarodowym Konkursem Graficznym na ekslibris. Ma on już dużą renomę, organizowany jest co dwa lata i dzięki niemu Biblioteka zgromadziła pokaźną – bo liczącą 13 594 małych dzieł sztuki kolekcję. Mgr Aleksandra Cerska z Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zabrzu przedstawiła aktywność placówki na polu organizowania spotkań z autorami, wystaw i innych wydarzeń kulturalnych. Pochwaliła się również, że pracowniczka Biblioteki pani Iwona Danielczok wygrała tegoroczny konkurs na plakat promujący Tydzień Bibliotek i jej dzieło jest wizytówką jego obchodów. MBP w Zabrzu jest też pierwszą całkowicie skomputeryzowaną placówką filialną na Śląsku.

Przedstawicielka Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach - mgr Katarzyna Czapla-Durska na poły filozoficznie rozprawiała o roli współczesnego bibliotekarza i rozterkach związanych z wyborem słowa drukowanego lub cyfrowego pod względem wiarygodności.

Spodobała mi się formuła konferencji, która – skierowana głównie do studentów Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa, pozwoliła przyjrzeć

się jak wygląda nowoczesna filozofia bibliotekarstwa na praktycznych przykładach. Bibliotekarz staje się kulturalnym działaczem, wyzwalającym twórcze siły w swoich czytelnikach, a biblioteki miejscami ciekawymi, zaskakującymi i niestroniącymi od nowoczesnej technologii.

Mgr Joanna Chwałek jest Bibliotekarzem Systemowym w Bibliotece Głównej AWF im. Jerzego Kukuczki w Katowicach.

Damian Ziółkowski

Biblioteka 2.0 - zasoby cyfrowe w nauce, kulturze i administracji

W dniu 15 maja 2008 roku na Uniwersytecie Śląskim w auli im. Kazimierza Lepszego odbyła się konferencja pt.: Biblioteka 2.0 - zasoby cyfrowe w nauce, kulturze i administracji. Organizatorami konferencji byli Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego oraz Biblioteka Śląska w Katowicach. Gości przywitał rektor-elekt prof. dr hab. Wiesław Banyś. Następnie głos zabrał wiceminister Jarosław Pawłowski i dyrektor BUŚ dr Dariusz Pawelec. Na sali obrad obecny był również dyrektor Biblioteki Śląskiej prof. dr hab. Jan Malicki. Zgromadzenie w auli uczestnicy wysłuchali 6 referatów w kolejności:

1. *Projekt Creative Commons Polska*. **Alek Tarkowski** (CC Polska);
2. *Prezentacja stosowania wolnych licencji*. **Alek Tarkowski** (CC Polska);
3. *Biblioteki cyfrowe: strategia, współpraca, polityka*. **Henryk Hollender** (Politechnika Lubelska);
4. *Digitalizacja - programy unijne*. **Maria Śliwińska** (Międzynarodowe Centrum Zarządzania Informacją);
5. *Czego potrzebują Bibliotekarze 2.0 i co mogą im dać informatycy* – dwugłos. **Grzegorz Gmiterek** (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), **Adam Dudczak** (Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe);
6. *ŚBC, Społeczna Pracownia Digitalizacji oraz Forum i Blog Biblioteka 2.0 - stan i rozwój*. **Remigiusz Lis**, **Agnieszka Koszowska** (Biblioteka Śląska), **Małgorzata Waga** (Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego)

Pierwszy prelegent Alek Tarkowski przedstawił dwa referaty: *Projekt Creative Commons Polska* i *Projekt Creative Commons Polska*. W obu wystąpieniach referent przedstawił idee wolnej kultury. Na początku podał definicję prawa autorskiego. Prawo autorskie w przeszłości generowało wysokie koszty kopiowania oraz regulowało rynek wydawniczy, obecnie technologia cyfrowa obniża koszty produkcji, co powoduje powszechność kopiowania. Następnie została zaprezentowana problematyka archiwów

obywatelskich i pirackich. Ponadto zostały omówione licencje Creative Commons. Prelegent zaproponował objęcie licencjami CC zbiorów FilMOTEKI Narodowej i Polskiej Kroniki Filmowej.

Następnie dyrektor Biblioteki Politechniki Lubelskiej dr Henryk Holender w wykładzie *Biblioteki cyfrowe: strategia, współpraca, polityka*, scharakteryzował digitalizację zbiorów w Polsce. Ponadto przedstawił serwis Federacja Bibliotek Cyfrowych. Wyraził zaniepokojenie brakiem spójności polityki dotyczącej digitalizacji zbiorów w Polsce. Był świadomy, że tempo cyfryzacji zbiorów wynika z ekonomicznego punktu widzenia, ale również z zachowawczego podejścia do tekstów cyfrowych kosztem tradycyjnej książki. Referent wskazywał na drżący potencjał digitalizacji w Polsce, a równocześnie uświadomił zebranym brak ośrodka, który by to nadzorował. Na przykładzie książki *Między rozsądkiem a uczuciem: twórczość literacka Elżbiety z Krasińskich Jaraczewskiej (1791-1832)* autorstwa Anastazji Śniechowskiej-Karpińskiej prelegent przedstawił niedokładne klasyfikowanie w zbiorach bibliotek cyfrowych.

Maria Śliwińska, z Międzynarodowego Centrum Zarządzania Informacją, wygłosiła referat *Digitalizacja-programy unijne*. Przedstawiła w nim programy Unii Europejskiej, realizowane przez MCZI, wspomagające projekty dotyczące zachowania dziedzictwa kulturowego: Phare-Tempus, Culture 2000, eTEN, eContent, Minerva. Ze względu na tematykę konferencji wartym uwagi był program Minerva, który koordynuje działania w zakresie digitalizacji.

Czego potrzebują Bibliotekarze 2.0 i co mogą im dać informatycy – dwugłos w tej sprawie zabrali Grzegorz Gmiterek (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej) i Adam Dudczak (Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe). Zaprezentowali możliwości związane z wdrożeniem semantycznej sieci. W internecie dostępne są już semantyczne wyszukiwarki m.in. Haka czy Spock. Prelegenci podkreślili, że dLibra wspiera eksport metadanych w RDF od dłuższego czasu. Przedstawili również różne portale nawiązujące do cech internetu 2.0 oraz nowe formy mediów w sieci, np. videoblogi czy podcasty.

Komunikat, *ŚBC, Społeczna Pracownia Digitalizacji oraz Forum i Blog Biblioteka 2.0 - stan i rozwój*, zaprezentowali kolejno: Remigiusz Lis, Agnieszka Koszowska (Biblioteka Śląska) i Małgorzata Waga z Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego. Remigiusz Lis omówił projekt Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. Obecnie 34 biblioteki współtworzą zasób ŚBC. Podkreślił, że każdy może być współtwórcą (każda instytucja jak również prywatna osoba). Jest to inicjatywa bezpłatna i w każdej chwili można z niej zrezygnować.

Agnieszka Koszowska zaprezentowała natomiast genezę powstania Pracowni Digitalizacji Zbiorów ŚBC. Pracownia ma służyć uczestnikom przedsięwzięcia oraz wszystkim tym, którzy ze względu na braki sprzętowe lub oprogramowania nie mogli współtworzyć zasobów ŚBC. Udało się zorganizować szkolenia dla seniorów, którzy tym sposobem odbywają wolontariat. Na koniec głos zabrała Małgorzata Waga, która przedstawiła strukturę organizacyjną ŚBC oraz dokonała podsumowania konferencji.

Mgr Damian Ziółkowski jest pracownikiem Sekcji Gromadzenia i Opracowania Zbiorów Biblioteki Głównej AWF im. Jerzego Kukuczki w Katowicach.

Katarzyna Baran

Ogólnopolskie Spotkanie Bibliotekarzy ***Sytuacja bibliotekarzy w Polsce***

Z inicjatywy pracowników Biblioteki Uniwersyteckiej i Biblioteki Politechniki w Białymstoku w murach Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie 16 czerwca br. odbyło się spotkanie poświęcone sytuacji zawodowej bibliotekarzy w Polsce, jednak głównie skupiono się na założeniu związku zawodowego bibliotekarzy. Wzięło w nim udział około 150 osób, wśród których przeważającą większość stanowili przedstawiciele bibliotek naukowych. Biblioteki szkolne i publiczne reprezentowała grupa około 15 osób.

Gości przywitała i zebranie poprowadziła mgr Jolanta Kudrawiec z Biblioteki Uniwersyteckiej w Białymstoku.

Odczyt dr Edyty Bezzubik z Biblioteki Uniwersyteckiej w Białymstoku na temat „Sytuacji zawodowej bibliotekarzy w Polsce” wprowadził wszystkich w tematykę spotkania. Prelegentka określiła aktualny stan bibliotekarstwa w Polsce: brak prestiżu zawodu bibliotekarza i powszechnie panujący stereotyp, że to zawód bez przyszłości; małą dbałość środowiska o własny wizerunek i jego kreowanie; brak wsparcia ze strony państwa dla tego zawodu; brak współpracy między bibliotekarzami różnych typów bibliotek (podzielone środowiska). Dlatego referentka podkreśliła że potrzebę stworzenia nowej, dodatkowej siły dla wzmocnienia statusu bibliotekarza, którą może stać się związek zawodowy.

Po tym wystąpieniu zaproponowano dyskusję, którą zdominowały dwa problemy:

- różnice w realizowaniu ustawy dotyczącej 36-dniowych urlopów;
- kwestię braku rewaloryzacji wynagrodzeń.

Wciąż absorbująca bibliotekarzy z ośrodków akademickich okazała się sprawa 36- dniowego urlopu, a właściwie jej realizacja prawna w różnych uczelniach. Z wypowiedzi bibliotekarzy wynikało, że w większości przypadków zachowanie (nabytego) prawa do takiego wymiaru urlopu zależy od dobrej woli rektora danej placówki naukowej. Obecni na sali zgodnie stwierdzili, że taka sytuacja jest absurdem. Urlopy 36-dniowe zostały zachowane tylko w nielicznych ośrodkach, m.in. w Bibliotece Szkoły Głównej

Handlowej i Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego, Bibliotece Akademii Medycznej we Wrocławiu, Bibliotece Politechniki Krakowskiej.

W dyskusji podjęto temat corocznej rewaloryzacji, czyli tzw. dodatku inflacyjnego, o który powinna wzrastać płaca podstawowa w zależności od poziomu inflacji. Okazało się, że w większości uczelni od czterech lat nie jest to realizowane.

Następnie poddano pod dyskusję skuteczność działań SBP na rzecz poprawy sytuacji materialnej i zawodowej bibliotekarzy. Z sali padały głosy bardzo krytyczne. Stwierdzono, że Stowarzyszenie nie wspiera bibliotekarzy w zakresie podniesienia prestiżu tego zawodu. Obecna na spotkaniu reprezentantka Zarządu Głównego SBP, dr Anna Grzecznowska, stwierdziła, że:

- SBP zajmuje się głównie problemami bibliotek publicznych (problemy bibliotekarzy akademickich nie były rozwiązywane przez lata);
- istnieje konieczność kontynuowania przede wszystkim tradycyjnej, historycznej działalności kulturalnej;
- bibliotekarze w poszczególnych regionach kraju nie są zaangażowani;
- istnieje problem związany z przynależnością poszczególnych typów bibliotek do różnych ministerstw;
- stowarzyszenie, nie będąc związkiem, ma ograniczone możliwości działania (obecnie bardzo potrzebna jest jakaś forma nacisku, by wzmocnić głos bibliotekarzy);
- stowarzyszenie ze względu na swoje cele statutowe nie powinno pełnić roli związku zawodowego;
- związek zawodowy może wzmocnić głos bibliotekarzy (stowarzyszenie wspiera i będzie wspierać tego typu inicjatywy);
- SBP gotowe jest podjąć współpracę ze związkiem i poprzeć jego działania.

Ostatnią, ale najważniejszą, kwestią spotkania było zagadnienie związków zawodowych. Pani mgr Jolanta Kudrawiec zaprezentowała aspekty działania związków zawodowych – ich definicję prawną (Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, Kodeks Pracy), możliwości podejmowanych działań, kwestię reprezentatywności oraz możliwej struktury (federacyjnej, jednolitej). Podjęto dyskusję, w której padło pytanie o sens tworzenia nowej organizacji, bowiem okazało się, że bibliotekarze w różnych uczelniach są już członkami związków zawodowych – Solidarności i ZNP. Rozważano kwestię ich ewentualnego wstąpienia do nowego związku. W niektórych uczelniach przy związkach

są stworzone sekcje bibliotekarzy, które bronią praw pracowników. Uczestnicy zastanawiali się nad skutecznością działających dotychczas związków zawodowych. Zdania były podzielone, ale w większości przypadków skuteczność tę oceniono jako niewystarczającą. Dlatego też padła propozycja utworzenia nowego związku w celu zwiększenia aktywności środowiska, mimo dużego zróżnicowania sytuacji naszej grupy zawodowej, braku solidarności i wzajemnego wsparcia. Dyskutowano nad nazwą nowego związku (chodziło o możliwość wstąpienia do związku wszystkich pracowników bibliotek) oraz przynależnością do nowego związku bibliotekarzy różnych typów bibliotek

Spotkanie zakończyło się przyjęciem ogólnego wniosku o założeniu odrębnego ogólnopolskiego związku zawodowego bibliotekarzy i pracowników bibliotek. Spośród zebranych powstała 25 osobowa grupa inicjatywna, która zadeklarowała opracowanie statutu, przygotowanie odpowiednich dokumentów rejestracyjnych oraz powołanie Komitetu Założycielskiego nowego związku. Wyznaczono termin następnego spotkania na sobotę 28 czerwca 2008 r. w Warszawie.

Z ostatnich doniesień wynika, że Grupa Inicjatywna spotkała się w wyznaczonym terminie w Bibliotece Narodowej. Debatowała nad formułą Statutu związku, jego strukturą i zadaniami. Ustalono, że po dopracowaniu treści Statutu i konsultacji prawnej zostanie złożony w lipcu w Sądzie Okręgowym w Warszawie wniosek o rejestrację nowego związku. Zawiązał się Komitet Założycielski – Tymczasowy Zarząd Związku Zawodowego Bibliotekarzy i Pracowników Bibliotek „Bibliotekarze Polscy”.

Mgr Katarzyna Baran jest kierownikiem Sekcji Gromadzenia i Opracowania Zbiorów Biblioteki Głównej AWF im. Jerzego Kukuczki w Katowicach.

Maria Kycler

PROTOKÓŁ spotkania Rady Programowej Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych przy Zarządzie Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Katowicach

W dniu 26 czerwca 2008 roku w Bibliotece Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w Sosnowcu odbyło się spotkanie Rady Programowej Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych przy Zarządzie Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Katowicach. W spotkaniu uczestniczyło 21 osób.

Planowany porządek zebrania:

1. Omówienie prac Sekcji w roku akademickim 2007/2008.
2. Przedstawienie możliwości współpracy - na polu wspierania rozwoju zawodowego bibliotekarzy akademickich - pomiędzy Instytutem Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach a Sekcją.
3. Omówienie programu działania w roku akademickim 2008/2009.
4. Wolne głosy i wnioski.

Przebieg zebrania:

Po powitaniu zebranych przez Panią dr Grażynę Tetełę, głos przekazano zaproszonym gościom.

Pani prof. dr hab. Elżbieta Gondek, Dyrektor Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego odniosła się do propozycji opieki naukowej Instytutu nad działalnością naukowo-badawczą i wydawniczą Sekcji; potwierdziła przekształcenie kwartalnika „**Bibliotheca Nostra**” w pismo recenzowane oraz zaproponowała:

- inicjowanie wspólnych prac badawczych;
- publikowanie wyników badań na łamach pism: „**Bibliotheca Nostra**” i „**Studia Bibliologiczne**”;

- powołanie wspólnego zespołu ds. przygotowania do egzaminu kandydatów na dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Spotkanie Rady Programowej odbyło się w Czytelnii Biblioteki
Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego

Pani prof. dr hab. Maria Pulinowa, nawiązując do swej wieloletniej pracy zawodowej, członkostwa w Radzie Bibliotecznej oraz działalności na rzecz Biblioteki Wydziału Nauk o Ziemi, podkreśliła rolę, jaką biblioteka specjalistyczna odgrywa w środowisku naukowym Wydziału i Uczelni. Zaakcentowała pełnione funkcje informacyjno-dydaktyczne bibliotek, a także wychowawcze w odniesieniu do studiującej młodzieży. Ponadto zwróciła uwagę na osobę prof. Eugeniusza Romera, wybitnego polskiego geografa i kartografa. Sylwetkę E. Romera na łamach „**Bibliotheca Nostra**” przywołał Damian Ziółkowski w pracy *Zapomniany kartograf i geograf - Eugeniusz Romer (1871-1954)*.

Pani Bogumiła Urban, Przewodnicząca Sekcji, zwięźle zreferowała i podsumowała pracę SBSW w roku akademickim 2007/2008. Działalność ta została oceniona pozytywnie, szczególnie w kontekście realizowanego programu podnoszenia kwalifikacji zawodowych bibliotekarzy i integracji środowiska śląskich bibliotek akademickich.

W toku dyskusji i ustaleń pomiędzy bibliotekami zaplanowano program pracy na nadchodzący rok akademicki:

- Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego im. J. Kukuczki w Katowicach podjęła się zorganizowania imprezy o charakterze rekreacyjnym. Turniej gry w kręgle i strzelectwa sportowego przewidziano na wrzesień 2008 r.;
- Biblioteka Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu zaprosiła na XV Forum pt. **Zaistnieć w mediach - szansa dla bibliotek**. Konferencja i warsztaty dziennikarskie odbędą się 29 września 2008 r., jednocześnie staną się okazją do podsumowania dziesięciolecia działalności biblioteki;
- XVI Forum nt. **Wydatki i finanse w bibliotekach** zorganizuje w styczniu 2009 r. Biblioteka Teologiczna Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach;
- XVII Forum - konferencja nt. **Informacja w świecie cyfrowym** odbędzie się w marcu 2009 r. w Bibliotece Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej. Konferencja będzie kontynuowała cykl spotkań mających na celu przybliżenie zagadnień szeroko rozumianej informacji naukowej, wynikającej z wolności informacyjnej i technologicznej;
- XVIII Forum – konferencję **Psychologia w bibliotece III**, poświęconą psychologicznym aspektom pracy w bibliotece, zaplanowano na kwiecień 2009 r. w Bibliotece Wyższej Szkoły Bankowej Wydział Zamiejscowy w Chorzowie;
- Biblioteka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach podjęła się organizacji XIX Forum nt. **Prawo w bibliotece** (czerwiec 2009 r.);
- Biblioteka Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w Sosnowcu zgłosiła chęć zorganizowania spotkania poświęconego zagadnieniom etyki w zawodzie bibliotekarza. Termin imprezy jest uzależniony od opublikowania książki **Etyka biblioteczna w świecie** pod redakcją Zdzisława Gębołysia i Jacka Tomaszczyka;
- z uwagi na stałe, duże zainteresowanych zbiorami Biblioteki Klasztoru Paulinów na Jasnej Górze możliwe jest zorganizowanie przez Panią Alicję Paruzel z Biblioteki Głównej Politechniki Częstochowskiej kolejnego wejścia do Biblioteki we wrześniu br.;
- następny zagraniczny wyjazd studyjny zorganizuje Biblioteka Wyższej Szkoły Bankowej w Chorzowie. Propozycje w tej sprawie zostaną podane do wiadomości w terminie późniejszym.

Dyskutując program działania Sekcji uczestnicy podkreślali potrzebę kontynuacji tych tematów, które cieszą się niesłabnącym zainteresowa-

niem samych bibliotekarzy, np. budowania pozytywnego wizerunku biblioteki i bibliotekarza w środowisku uczelnianym, pogłębienie zagadnień związanych z psychologicznymi aspektami pracy w bibliotece. Inicjatywę zorganizowania konferencji poświęconych finansowemu i prawnemu aspektom funkcjonowania bibliotek szkół wyższych przyjęto z dużym uznaniem.

Pani Sylwia Błaszczyk, Przewodnicząca Okręgu SBP w Katowicach zaapelowała o jeszcze ściślejszą integrację bibliotek akademickich i publicznych. Podkreśliła walory naukowe organizowanych przez Sekcję forów i konferencji oraz ich bezpłatny charakter. Zasygnalizowała, iż w związku z kampanią wyborczą SBP oraz zjazdem krajowym, zaplanowanym na czerwiec 2009 r. Sekcja będzie musiała wyłonić na walnym zebraniu delegatów na zjazd okręgu (styczeń 2009 r.).

Spotkanie Rady Programowej urozmaiciła niespodzianka przygotowana przez Panią Grażynę Tetelę. Uczestnicy mieli możliwość zapoznania się ze zbiorami Muzeum Wydziału Nauk o Ziemi pod kierunkiem Pani mgr Ewy Budziszewskiej-Karwowskiej. Chętni do obejrzenia panoramy Śląska i Zagłębia wspięli się na dach budynku Wydziału.

Mgr Maria Kycler jest pracownikiem Oddziału Gromadzenia, Uzupełniania i Opracowania Zbiorów Biblioteki Głównej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Pełni również funkcję Zastępcy Przewodniczącej Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych przy Zarządzie Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Katowicach.

WYDARZENIA

Agnieszka Stachura

Galeria Przy Schodach

To już ostatnie nasze spotkanie przed wakacjami. Nadeszło wreszcie lato i wysokie temperatury, czyli to co mam nadzieję większość z nas lubi najbardziej. Sesję pewnie wszystkim udało się zamknąć pomyślnie i spokojnie można udać się na zasłużone wakacje.

W naszej Galerii też urlopowo i nieco spokojniej. Latem zwykle prezentujemy mniejsze wystawy. Bo też publiczność mamy mniej liczną, czemu się nie dziwimy, ten okres trzeba wykorzystać na wypoczynek i relaks, najlepiej gdzieś wyjeżdżając z miasta. Jak zwykle opowiemy Wam trochę o tym, co było i o tym co będzie.

CO BYŁO:

Czerwiec – autorska wystawa Tomasza Sobieraja „Kolosalna Morda Miasta”. Pan Tomasz tak mówi sam o sobie : „Z wykształcenia jestem hydrologiem i klimatologiem, absolwentem Uniwersytetu Łódzkiego. Od końca lat dziewięćdziesiątych zajmuję się fotografią komercyjną, artystyczną, sztuką wideo, diaporamą i grafiką użytkową. W działalności artystycznej skupiam się głównie na zagadnieniach formalnych, metafizycznych i psychologicznych, z anarchistyczną swobodą łącząc intelektualizm i impresyjność. Nie stronię także od reportażu społecznego, charakterystycznego, niezwykle subiektywnego, w którym świat realny jest zbiorem elementów konstrukcyjnych podporządkowanych twórcemu zamysłowi. Fotografii najczęściej wykonuję w klasycznej technice srebrowej, zazwyczaj aparatem otworkowym. Częstym dopełnieniem przekazu wizualnego moich prac są nieraz ironiczne, nieraz abstrakcyjne tytuły, w przypadku sekwencji i esejów fotograficznych podkreślające narracyjny charakter wypowiedzi; nierzadko fotografiom towarzyszą moje wiersze lub ich fragmenty, tworząc układy komplementarne, które nazywam fotoliryką”.

By zapoznać się obszerniej z twórczością Tomasza Sobieraja, zapraszamy na stronę internetową www.sobieraj.art.pl.

Maj – wystawa naszego studenta Radosława Krowiaka przedstawiająca podobno najbardziej zaawansowaną formę pracy z ciałem w XXI wieku - WATSU.

„Czym jest Watsu?

Watsu jest najbardziej zaawansowaną formą pracy z ciałem XXI wieku, mającą zastosowanie w SPA, rehabilitacji i odnowie biologicznej sportowców. Obejmuje określone sekwencje ćwiczeń, stechingów i mobilizacji, przeplatanych z japońskim masażem Shiatsu. Wszystko wykonywane jest w ciepłej wodzie (33-35 stopni) i w końcowym efekcie daje uczucie głębokiej relaksacji, która jest największą korzyścią Watsu”.

Więcej na naszej stronie internetowej www.biblioteka.awf.katowice.pl.

Ponadto w maju obchodziliśmy Światowy Dzień Książki, w ramach którego w Czytelni Ogólnej zaprezentowaliśmy zbiór książek poświęconych **NIEZWYKŁYM POSTACIOM POLSKIEGO I ŚWIATOWEGO SPORTU**.

CO BĘDZIE ????????

Tego nie wie nikt... albo prawie nikt. Brzmi intrygująco? Może, ale tak naprawdę oznacza to jedynie tyle, że ostatnio wszyscy odkryli w sobie duszę artysty. Przez co plany owszem są, ale zmieniają się jak w kalejdoskopie, dlatego trudno prognozować, lepiej niech zostanie to niespodzianką. Możemy tylko niezobowiązująco napomknąć, iż CHCIELIBYŚMY w pierwszych miesiącach po wakacjach zorganizować wystawę poświęconą osobie Jerzego Kukuczki oraz wystawę i spotkanie z podróżnikami dotyczące Gruzji.

Niespodzianką będzie też strona internetowa, której jedynym i niepodzielnym władcą będzie GALERIA PRZY SCHODACH. Ten projekt to dla nas nie lada wyzwanie, gdyż wszystkiego, co z nim związane, uczymy się od podstaw. Dlatego nie chcemy podawać konkretnego terminu inauguracji.

GALERIA PRZY SCHODACH i BIBLIOTEKA GŁÓWNA AWF im. JERZEGO KUKUCZKI w KATOWICACH życzy wszystkim WESOŁYCH WAKACJI i wspaniałego wypoczynku.

Mgr Agnieszka Stachura jest pracownikiem Sekcji Udostępniania Zbiorów Biblioteki Głównej AWF im. Jerzego Kukuczki w Katowicach. Zajmuje się również organizacją wystaw w Bibliotece.

RECENZJE

Janusz Iskra

Encyklopedia sportów świata Wojciecha Lipońskiego

- kawał świata, historii i ludzkiej twórczości

Rok 1987 był wyjątkowy dla światowej lekkiej atletyki i wyjątkowy dla lokalnej „królowej sportu” (lekkiej atletyki) w AZS Katowice.

W 1987 (dla młodych to zapewne epoka p.n.e.) Ben Johnson na Mistrzostwach Świata w Rzymie przebiegł 100 m w rekordowym czasie (9,83 s), Marokańczyk Said Aouita po raz pierwszy uzyskał czas poniżej 13 min na 5 km, a kulomioci (Aleksandro Andrei z Włoch i Natalia Lisowska z byłego ZSRR) zbliżyli się wynikami do granicy 23 m. Między innymi przez kanadyjskiego sprintera i całą grupę miotaczy poddano w wątpliwość legalność ich wyników, co w konsekwencji kończyło erę lawinowego dopingu w lekkoatletyce.

W 1987 r. jako lokalne (katowickie i osobiste) osiągnięcie zanotowano udany występ reprezentantki AWF-AZS Katowice (i mojej zawodniczki) Dominiki Rodackiej na pięciomeczu Polska – CSRS – Hiszpania – RFN -

Anglia w Krakowie. Ósmego sierpnia, gdzie płotkarka na dystansie 400 m przez płotki uzyskuje bardzo dobry wynik 59,01 s.

W czasie wiosennego zgrupowania klubowego w Bielsku Białej nabyłem w formie zakupu w księgarni (a nie była to wtedy prosta sprawa) niezwykle interesującą pozycję *Humanistyczną encyklopedię sportu* Wojciecha Lipońskiego. We wstępie autor zadał pytanie: „Dlaczego humanistyczna?” i wyjaśnił „... pozwala [to] na szczególny profil pracy – rezygnację z zagadnień przyrodniczych i technicznych sportu”, co wcześniej ujęła *Mała encyklopedia sportu* wydana przez „Sport i Turystykę”.

Na blisko 400 stronach Lipoński przedstawił alternatywną wersję historii sportu, znacznie różniącą się od wersji z 1984 roku.

Kim był (i jest) autor tej ciekawej kompilacji sportowej? Urodzony prawie na Śląsku (w Sosnowcu) prof. dr hab. to sprinter, anglista i historyk w jednym. Jako lekkoatleta był wielokrotnym reprezentantem Polski w biegu na 400 m, w tym 2-krotnie bił z kolegami rekord Polski w sztafecie 4 x 400 m. Jego rekord życiowy to 46,9 s uzyskany w Bydgoszczy 15.05.1966 r. W 1965 roku na meczu w Londynie Lipoński biegł na przedostatniej zmianie sztafety 4 x 400 m, która uzyskuje trzeci wynik na świecie.

Jako historyk kultury fizycznej, a ściślej etnolog sportu, *Humanistyczna encyklopedia sportu* była tylko wstępem do publikacji wręcz gigantycznej *Encyklopedii sportów świata*, opublikowanej przez Oficynę Wydawniczą Atena w 2001 r. Zestawienie ponad 3 tysięcy historycznych, regionalnych, narodowych i międzynarodowych dziedzin sportu na 600 stronach publikacji w formacie A3, bardzo małej czcionce i z setkami kolorowych zdjęć było wydawnictwem encyklopedycznym na niespotykaną dotychczas skalę. Rozmiary i ciężar gatunkowy, a także masa bezwzględna przyprawiły o zawrót głowy. Encyklopedia pobili wszystkie dotychczas spotykane, czego realnym dowodem były kolejne wersje dzieła prof. Lipońskiego w językach angielskim, hiszpańskim i francuskim. Duża rzecz i zapewne duże pieniądze, ale w pełni zasłużone.

Międzynarodowy sukces *Encyklopedii* nie był końcem ewolucji tej wyjątkowej na rynku wydawniczym pozycji. W 2008 r. z pomocą Krzysztofa Sawali, wzbogacone o liczne zestawienia statystyczne i uzupełnione o kolejne sporty, ukazało się nakładem oficyny Wydawniczej Atena, Agory SA oraz popularnej Biblioteki „Gazety Wyborczej” 16-tomowe wydanie kompilacji na łączną sumę ok. 4000 stron tekstu. To prawdziwe kompendium wiedzy o sporcie i szeroko pojętej rekreacji ruchowej. Obok klasycznych haseł sportowych, takich jak bieg, bieg przez płotki, biegi sztafetowe mamy także biegi Tybetańczyków, biegi weselne, biegi za piłką, wyścigi z żoną na plecach, maraton błotny i in. Wygodny do czytania format (A5), twarda okładka, liczne zdjęcia i zestawienia – co jeszcze potrzebne zwolennikom sportu w teoretycznym wydaniu? Sam w wolnych chwilach poczytuję tę książkę i zachęcam do tego studentów i pracowników AWF

w Katowicach. To nie tylko wiadomości potrzebne do krzyżówek, ale okazja do poznania światowej rzeczywistości sportowej i okołosportowej.

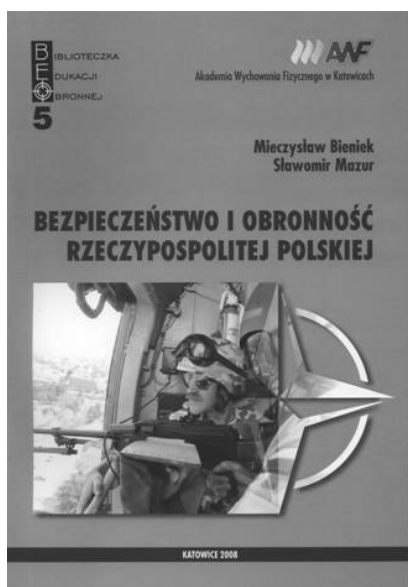
Do czytania książki prof. Lipońskiego zachęcam także uczących się języka angielskiego i chcących szerzej poznać kulturę rodem z Wysp Brytyjskich. Wojciech Lipoński jest wybitnym polskim anglistą, profesorem Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, redaktorem „Polish-Anglosaxon Studies”. Jako anglista w 2003 r. Lipoński wydał wielkie dzieło *Dzieje kultury brytyjskiej* (Wydawnictwo Naukowe PAN), gdzie na ponad 800, gęsto zapisanych stronach, zawarł historię kultury Wysp Brytyjskich od Druidów i Celtów poprzez epokę wiktoriańską aż do Harrego Pottera. Jeżeli ktoś myśli, że sam jest twórczy, to niech to tylko przemilczy i z pokorą schyli głowę.

Talent językowy z całą pewnością pomaga profesorowi w leksykalnym uszeregowaniu wiadomości sportowych, z uwzględnieniem sportów, gier i zabaw ruchowych opartych na narodowych tradycjach. W ostatniej (maj 2008) rozmowie z prof. Lipońskim dało się zauważyć wyjątkową fascynację w zakresie polskich wzorców sportowych i rekreacyjnych. Mówiąc o pierścieniówce czy grze w kapsle można było zauważyć „iskry w oczach” profesora.

Historia publikacji sportowych (także lekkoatletycznych) Wojciecha Lipońskiego była paralelna do historii moich osobistych osiągnięć trenerskich. Aprobata do twórczości prof. Lipońskiego wzbudza także fakt, iż łączy on historyczny porządek, encyklopedyczna precyzję przekazu i emocjonalny stosunek do zdobywanych faktów. Jego pozycje uczą, cieszą i przywołują miłe wspomnienia. Profesor udowadnia, że można mieć korzenie i patrzeć w niebo.

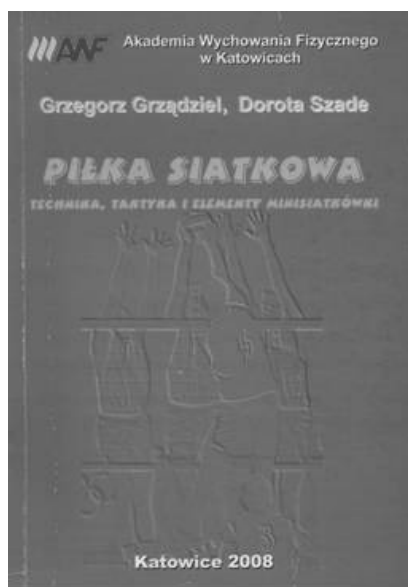
Dr hab. Janusz Iskra, prof. nadzw. AWF jest pracownikiem Katedry Sportów Indywidualnych AWF im. Jerzego Kukuczki w Katowicach.

NOWOŚCI WYDAWNICZE AWF W KATOWICACH

M. Bieniek, S. Mazur
**Bezpieczeństwo i obronność
Rzeczypospolitej Polskiej.**
2008.

G. Grządziel, D. Szade
**Piłka siatkowa.
Technika, taktyka i elementy
minisiatkówki.**
2008.

INFORMACJE

Konferencje organizowane w AWF w Katowicach

Konferencje międzynarodowe

19-21 września, Zakopane

III Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Motor control 2008”.

Organizator: Katedra Motoryczności Człowieka. Zakład Antropomotoryki.
Odpow. dr Katarzyna Górską, dr Kajetan Słomka.

Konferencje krajowe

26 września, AWF Katowice

Konferencja naukowa „Efekty kształcenia i wychowania w kulturze fizycznej”.

Organizator: Katedra Teorii i Metodyki Wychowania Fizycznego oraz Oddział Śląski PTNKF. Odpow. prof. dr hab. Jan Ślężyński, dr Jacek Polechoński.

10 października, Pszczyna

Konferencja naukowa „Metody i procedury badawcze w naukach o kulturze fizycznej”.

Organizator: Katedra Analiz Systemowych w Sporcie. Odpow. dr Arkadiusz Stanula.

13-14 grudnia, AWF Katowice

Konferencja metodyczno-naukowa „Sportowo-rekreacyjna funkcja współczesnej szermierki”.

Organizator: Katedra Sportów Indywidualnych. Zespół Sportów Zimowych i Sportów Walki. Odpow. mgr Michał Morys.

Aktualny wykaz czasopism

Czasopisma zagraniczne

1. Acta Physiologica + on-line
2. Acta Universitatis Carolinae. Kinanthropologica
3. Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Gymnica
4. Adapted Physical Activity
5. Apunts : educacions física y deportes
6. Apunts : medicina de l'Esport
7. Archives of Physical Medicine and Rehabilitation + on-line
8. Australian Journal of Physiotherapy + on-line
9. Coach and Athletic Director
10. Exercise and Sport Sciences Reviews
11. Facta Universitatis. Series : Physical Education and Sport
12. Fiziceskaja Kultura v Skole
13. Fussballtraining
14. Gait & Posture
15. Harvard Business Review
16. International Journal of Sport Nutrition & Exercise Metabolism
17. International Journal of Sports Medicine
18. JOPERD - Journal of Physical Education, Recreation and Dance
19. Journal of Aging and Physical Activity
20. Journal of Applied Biomechanics
21. Journal of Human Movement Studies
22. Journal of Marketing
23. Journal of Motor Behavior
24. Journal of Physical Activity & Health
25. Journal of Science and Medicine in Sport
26. Journal of Sport And Exercise Psychology
27. Journal of Sport Management
28. Journal of Sport Rehabilitation
29. Journal of Sports Sciences
30. The Journal of Strenght and Conditioning Research + on-line
31. Journal of Teaching in Physical Education
32. Lab Times
33. Leichtathletik
34. Leichtathletiktraining
35. Manuelle Medizin + on-line
36. Marketing Science + on-line
37. Medicine & Science in Sports and Exercise

38. Motor Control Journal
39. Olympisches Feuer
40. Pediatric Exercise Science
41. Physical Therapy + on-line
42. Physio Active
43. Pt Zeitschrift fur Physiotherapeuten (poprzedni tytuł: Krankengymnastik)
+ on-line
44. Recreational Sports Journal
45. Research Quarterly for Exercise and Sport
46. Revue de l'Education Physique
47. Science
48. Swimming World Magazine
49. Telesna Kultura
50. Teorija i Praktika Fiziceskoj Kultury
51. Track Coach
52. University Sports Magazine : bulletin de la Federation Internationale du Sport
Universitaire

Czasopisma polskie

I. BIBLIOTEKOZNAWSTWO. INFORMACJA NAUKOWA. BIBLIOGRAFIA

1. Bibliografia Bibliografii Polskich
2. Bibliotekarz
3. Biuletyn Informacyjny / BG AWF Kraków
4. Polska Bibliografia Bibliologiczna
5. Przegląd Biblioteczny
6. Przewodnik Bibliograficzny
7. Rocznik Biblioteki Narodowej
8. Vademecum Bibliotekarza (pozycja wymiennokartkowa)
9. Zagadnienia Informacji Naukowej

II. PRAWO

1. Dziennik Urzędowy MEN
2. Dziennik Urzędowy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
3. Dziennik Urzędowy Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
4. Dziennik Ustaw
5. Monitor Polski
6. Zbiór Praw. T. 14: Prawo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (pozycja wymiennokartkowa)

III. NAUKI EKONOMICZNE. ZARZĄDZANIE. SOCJOLOGIA. PRACA. STATYSTYKA

1. Aktywizacja Zawodowa Osób Niepełnosprawnych
2. Brief
3. Controlling i Rachunkowość Zarządcza
4. Ekonomiczne Problemy Turystyki (seria Zesz. Nauk. / Uniw. Szczeciński)
5. Ekonomista
6. Logistyka
7. Manager Magazyn
8. Marketing i Rynek
9. Marketing w Praktyce
10. Monitor Europejski
11. Organizacja i Kierowanie
12. Personel i Zarządzanie
13. Praca i Nauka za Granicą
14. Problemy Jakości
15. Przegląd Organizacji
16. Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej
17. Rocznik Statystyczny Województwa Śląskiego
18. Scientific Journal. Service Management (seria Zeszyty Naukowe / Uniwersytet Szczeciński)
19. Sportplus
20. Studia Periegetica. Zeszyty Naukowe WWSTiZ w Poznaniu
21. Studia Socjologiczne
22. Szkolnictwo Wyższe : informator statystyczny
23. Turystyka (seria: Informacje i Opracowania Statystyczne)
24. Własność Intelektualna (seria Zeszyty Naukowe / PO)
25. Zarządzanie na Świecie
26. Zeszyty Naukowe/ Śląska Wyższa Szkoła Zarządzania im. gen. Jerzego Ziętka w Katowicach

IV. NAUKA. EDUKACJA. PEDAGOGIKA. SZKOLNICTWO

1. Academia : magazyn Polskiej Akademii Nauk
2. Akson : gazeta studentów AWF Katowice
3. APS Akademicki Przegląd Sportowy
4. Biuletyn Akademii Obrony Narodowej
5. Chowanna
6. Cool Turysta : magazyn studencki WSTiH w Gdańsku
7. Education World
8. Edukacja Zdrowotna i Promocja Zdrowia w Szkole
9. Eunomia : miesięcznik raciborskiej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej

10. Forum Akademickie
11. Informator Nauki Polskiej
12. Kwartalnik Pedagogiczny
13. Nauka
14. Nauka i Szkolnictwo Wyższe
15. Nowa gAWFa : pismo studentów Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie
16. Nowa Szkoła
17. Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze
18. Rekord : miesięcznik Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach
19. Rocznik Pedagogiczny
20. Rozprawy Naukowe / Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej
21. Sprawy Nauki
22. Studia Humanistyczne / AWF Kraków
23. Szkolnictwo Wyższe : informator statystyczny
24. Szkoła Specjalna
25. Świat Nauki
26. Wiedza i Życie
27. Zbiór Praw. T. 14: Prawo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (pozycja wymiennokartkowa)
28. Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogiki i Administracji w Poznaniu

V. WOJSKO. OBRONNOŚĆ

1. Biuletyn Akademii Obrony Narodowej
2. Komandos
3. Przegląd Obrony Cywilnej
4. Terroryzm
5. Wiedza Obronna

VI. NAUKI BIOLOGICZNE. EKOLOGIA. ANTROPOLOGIA. BIOCHEMIA

1. Anthropological Review
2. Antropomotoryka
3. Biology of Sport
4. Chrońmy Przyrodę Ojczystą
5. Human Movement (Człowiek i Ruch)
6. Nature Conservation (Ochrona Przyrody)
7. Wiadomości Ekologiczne

VII. MEDYCYNĄ. HIGIENA. REHABILITACJA

1. Aktywizacja Zawodowa Osób Niepełnosprawnych

2. Balneologia Polska
3. Ból
4. Chirurgia Kolana, Artroskopia, Traumatologia Sportowa
5. Edukacja Zdrowotna i Promocja Zdrowia w Szkole
6. Fizjoterapia
7. Fizjoterapia (seria Zeszyty Naukowe BWST w Żywcu)
8. Fizjoterapia Polska
9. International Journal of Occupational Medicine and Environmental Health
10. Journal of Physiology And Pharmacology
11. Medicina Sportiva
12. Medicina Sportiva Practica
13. Medycyna Sportowa
14. Ortopedia, Traumatologia i Rehabilitacja
15. Pediatria Polska
16. Polski Mercuriusz Lekarski
17. POMOST : biuletyn osób niepełnosprawnych
18. Postępy Rehabilitacji
19. Przegląd Medyczny / Uniwersytet Rzeszowski
20. Rehabilitacja Medyczna
21. Rehabilitacja w Praktyce
22. Roczniki PZH
23. Sport Niepełnosprawnych
24. Terapia : uzależnienia i współuzależnienia
25. Wychowanie Fizyczne i Fizjoterapia (seria Zesz. Nauk. / PO)

VIII. WYCHOWANIE FIZYCZNE. SPORT. KULTURA FIZYCZNA. KULTURYSTYKA

1. Antropomotoryka
2. APS Akademicki Przegląd Sportowy
3. Architektura & Sport
4. Biblioteczka Piłki Nożnej
5. Biology of Sport
6. Biuletyn Sekcji Historii PTNKF
7. Body Life
8. Chirurgia Kolana, Artroskopia, Traumatologia Sportowa
9. Góry : górski magazyn sportowy
10. Handball Polska
11. Human Movement (Człowiek i Ruch)
12. Jeżyk : biuletyn informacyjny Stowarzyszenia Olimpiady Specjalne Polska
13. Jogging
14. Journal of Human Kinetics
15. Kronika / AWF Poznań

-
16. Kultura Fizyczna
 17. Kulturystyka i Fitness
 18. Lekkoatleta
 19. Lider
 20. Magazyn Górski
 21. Magazyn Rowerowy
 22. Medicina Sportiva
 23. Medicina Sportiva Practica
 24. Medycyna Sportowa
 25. Piłka Nożna : tygodnik
 26. Piłka Nożna Plus : magazyn sportowy
 27. Pływanie
 28. Podlaska Kultura Fizyczna
 29. Polska Siatkówka
 30. POMOST : biuletyn osób niepełnosprawnych
 31. Prace Instytutu Kultury Fizycznej (seria Zesz. Nauk. / Uniw. Szczeciński)
 32. Prawo Sportowe (pozycja wymiennokartkowa)
 33. Przegląd Sportowy (poprzedni tytuł: Tempo)
 34. Przegląd Sokoli
 35. Research Yearbook / AWF Gdańsk
 36. Rocznik Naukowy / AWF Gdańsk
 37. Rocznik Naukowy / Instytut WFiS Biała Podlaska
 38. Rocznik Naukowy IDO – Ruch Dla Kultury
 39. Roczniki Naukowe / AWF Warszawa
 40. Roczniki Naukowe WSWFiT w Supraślu
 41. Siatkówka
 42. Sport
 43. Sport dla Wszystkich
 44. Sport Niepełnosprawnych
 45. Sport Wyczynowy
 46. Sportplus
 47. Sporty Wodne i Ratownictwo
 48. Studia Humanistyczne / AWF Kraków
 49. Studies in Physical Culture & Tourism
 50. Super Volley
 51. Tenis : magazyn
 52. Trener
 53. Wioślarz
 54. Wuefiak
 55. Wychowanie Fizyczne i Fizjoterapia (seria Zesz. Nauk. / PO)
 56. Wychowanie Fizyczne i Sport
 57. Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne

- 58. Zeszyty Metodyczno-Naukowe / AWF Katowice
- 59. Zeszyty Naukowe WSKFiT / Pruszków
- 60. Żagle

IX. KRAJOZNAWSTWO. TURYSTYKA. REKREACJA

- 1. Ekonomiczne Problemy Turystyki (seria Zesz. Nauk. / Uniw. Szczeciński)
- 2. Folia Turistica
- 3. Góry : górski magazyn sportowy
- 4. Hotelarz
- 5. Magazyn Górski
- 6. National Geographic Polska
- 7. Pamiętnik Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego
- 8. Płaj
- 9. Problemy Turystyki
- 10. Problemy Turystyki i Hotelarstwa
- 11. Rekreacja i Turystyka (seria Zeszyty Naukowe BWST w Żywcu)
- 12. Roczniki Naukowe WSWFiT w Supraślu
- 13. Rynek Podróży
- 14. Rynek Turystyczny
- 15. Spa & Wellness
- 16. Studia Periegetica. Zeszyty Naukowe WWSTiZ w Poznaniu
- 17. Studia Turystyczne
- 18. Studies in Physical Culture & Tourism
- 19. Sudety
- 20. Tatarnik
- 21. TTG Polska
- 22. Turystyka (seria: Informacje i Opracowania Statystyczne)
- 23. Turystyka i Hotelarstwo
- 24. Turystyka i Rekreacja / AWF Warszawa
- 25. Turystyka i Rekreacja (seria Zeszyty Naukowe /PO)
- 26. Turyzm
- 27. Wiadomości Turystyczne
- 28. Wierchy
- 29. Zeszyty Naukowe WSHiT w Częstochowie
- 30. Zeszyty Naukowe WSKFiT / Pruszków

X. DZIENNIKI, TYGODNIKI, MIESIĘCZNIKI - OGÓLNE

- 1. Dziennik : Polska, Europa, świat
- 2. Polska Dziennik Zachodni
- 3. Forum
- 4. Gazeta Wyborcza

5. Newsweek Polska
6. Polityka
7. Przecrój
8. Rzeczpospolita
9. Śląsk
10. Wprost

Pracownicy

**Sekcji Informacji Naukowej Biblioteki Głównej
uprzejmie zwracają się do wszystkich pracowników
naukowych naszej Uczelni z prośbą o systematyczne
zgłaszanie publikacji naukowych.**

Prace rejestrowane są na podstawie dostarczonych przez
autorów kserokopii, nadbitek bądź plików w formacie pdf.

Dostarczone materiały powinny zawierać:

- pełny tekst artykułu lub rozdziału
- stronę tytułową czasopisma lub książki

Należy je przesyłać drogą elektroniczną na adres:

info@awf.katowice.pl

Uwaga Pracownicy Naukowi!

Specjalnie dla Was na naszej stronie internetowej

<http://www.biblioteka.awf.katowice.pl>

powstał Serwis Informacji Naukowej.

Zajrzyjcie koniecznie!

Znajdziecie tam informacje o bazach danych, dostęp do nich
oraz zasady punktacji dorobku naukowego.

Bazy danych dostępne w Bibliotece Głównej

Bazy własne biblioteki:

- **PROLIB**

Obejmuje całość zbiorów zgromadzonych w Bibliotece Głównej Akademii Wychowania Fizycznego.

- **PROMAX**

Rejestruje dorobek naukowy pracowników AWF (prace zwarte, artykuły, udział w konferencjach naukowych) oraz prace magisterskie i doktorskie.

Bazy elektroniczne dostępne w Czytelni Informacji Naukowej oraz w Internecie:

- **ACTA BIOCHIMICA POLONICA**

Elektroniczna wersja czasopisma „Acta Biochimica Polonica”.

- **AUSTRALIAN JOURNAL OF PHYSIOTHERAPY**

Elektroniczna wersja czasopisma „Australian Journal of Physiotherapy”.

- **MEDICINA SPORTIVA**

Elektroniczna wersja czasopisma „Medicina Sportiva” na CD-ROM. Za rok 2005-2007.

- **MEDICINA SPORTIVA PRACTICA**

Elektroniczna wersja czasopisma „Medicina Sportiva Practica” na CD-ROM. Za rok 2006-2007.

- **PROBLEMY NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

Baza tworzona jest przez pracowników Oddziału Informacji Naukowej Biblioteki Głównej Akademii Podlaskiej w Siedlcach. Składają się na nią artykuły z czasopism, książki, prace zbiorowe i fragmenty oraz materiały konferencyjne obejmujące różne aspekty niepełnosprawności. Baza rejestruje literaturę polską od roku 1968 do chwili obecnej. Spośród indeksowanych 560 tytułów czasopism 117 jest punktowanych przez KBN. Zbiór zawiera ponad 9 000 opisów bibliograficznych i jest stale uaktualniany.

- **SPORTS MEDICINE**

Elektroniczna wersja czasopisma „Sports Medicine” on-line na platformie OVID.

w ramach serwisu EBSCO (on-line):**• ACADEMIC SEARCH COMPLETE**

Największa na świecie akademicka wielod dziedzinowa baza danych, zawiera blisko 4000 pełnych tekstów artykułów z czasopism naukowych. Reprezentowane są w niej takie dziedziny jak: pedagogika, edukacja, nauki medyczne, biologiczne i społeczne.

• AGRICOLA

Baza zawiera opisy bibliograficzne z zakresu rolnictwa i ochrony środowiska od 1970 (również patenty, oprogramowanie, raporty techniczne).

• AMERICAN HUMANITIES INDEX

Zawiera kolekcje opisów bibliograficznych z czasopism popularnonaukowych, wydawanych w USA i Kanadzie przez Whiston Publishing.

• BUSINESS SEARCH PREMIER

Największa na świecie pełnotekstowa baza danych z dziedziny biznesu. Zawiera teksty artykułów z 3.050 czasopism.

• CLINICAL PHARMACOLOGY

Baza dotyczy rejestrowanych w USA leków, ziół i suplementów żywieniowych, również tych, które znajdują się w fazie badań klinicznych.

• COMMUNICATION & MASS MEDIA COMPLETE

Baza umożliwia wyszukiwanie artykułów z dziedziny komunikacji i mediów komunikacyjnych.

• ERIC

ERIC zawiera streszczenia z ponad 980 czasopism z dziedziny edukacji i wychowania.

• HEALTH SOURCE - CONSUMER EDITION

Baza obejmuje blisko 300 czasopism z pełnymi tekstami z zakresu nauk medycznych, nauk o żywieniu i suplementacji, opieki nad dziećmi, medycyny sportowej i zdrowego stylu życia.

• HEALTH SOURCE: NURSING/ACADEMIC EDITION

Baza obejmuje 550 czasopism z pełnymi tekstami oraz 850 czasopism ze streszczeniami zawartości z zakresu medycyny i nauk pokrewnych.

• MASTERFILE PREMIER

Baza adresowana do bibliotek publicznych, multidyscyplinarnych. Obejmuje ponad 2000 opisów bibliograficznych, w tym również pełne teksty wybranych artykułów od 1975 roku. Dodatkowo: 350 tekstów książek, ponad 84.000 biografii, ponad 86.000 dokumentów źródłowych oraz kolekcję 107.000 zdjęć, map i oznaczeń.

• MEDLINE

Baza Narodowej Biblioteki Medycznej USA zawiera abstrakty publikacji z zakresu nauk medycznych, w tym z rehabilitacji i fizjoterapii. Obejmuje publikacje od roku 1966 do chwili obecnej z około 3800 czasopism. Me-

dline zawiera odnośniki do wszystkich publikacji zawartych w Index Medicus, Index to Dental Literature oraz International Nursing. W bazie znajduje się ponad 11 mln rekordów bibliotecznych, z tego ok. 75% z abstraktami. MEDLINE jest udostępniany w ICM w systemie OvidNET, zajmuje obecnie ok. 9 GB i jest aktualizowany miesięcznie.

- **NEWSPAPER SOURCE**

Newspaper Source zawiera wybrane pełne teksty z ok. 180 regionalnych gazet amerykańskich i wybranych międzynarodowych pozycji prasowych. Z dziedziny biznesu zawiera ponad 10.000 pozycji.

- **REGIONAL BUSINESS NEWS**

Baza zawiera pełne teksty artykułów z regionalnych czasopism i gazet biznesowych z USA.

- **SPORT DISCUS**

Baza zawiera opisy bibliograficzne publikacji wraz ze streszczeniami (pełne opisy bibliograficzne monografii od 1949 r., czasopism od 1975 r.). Zakres tematyczny bazy to: sport, wychowanie fizyczne, fizjologia, biomechanika i rekreacja.

NOWOŚCI W ZBIORACH

Wykaz książek zarejestrowanych w Bibliotece w II kwartale 2008 roku

Encyklopedie ogólne, informatyka, bibliotekoznawstwo, bibliografie, ogólne podstawy wiedzy i kultury

MAJ J.: *Statystyka w bibliotece i jej otoczeniu* / Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Warszawa : Wydaw. SBP, 2007. (Nauka, Dydaktyka, Praktyka ; 89). Sygn.: Cz.O. 38368

OLSZEWSKA R.: *Studenci niewidomi i słabowidzący - poradnik dla wyższych uczelni : vademecum adaptacji stanowiska komputerowego*. Kraków : Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego, 2007. Sygn.: Cz.O. 38591

Filozofia, psychologia, religia

DUDA H.: *Intelektualizacja procesu nauczania a rozwój dyspozycji do gry sportowej (na przykładzie piłki nożnej)*. Kraków : AWF, 2008. (Studia i Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie ; nr 50). Sygn.: Cz.O. 22976/Nr 50

Kreowanie wizerunku osób niewidomych i słabowidzących / [red. M. Piwoński, A.M. Waszkielewicz ; oprac. programu E. Michalska]. Kraków : Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego, 2007. Sygn.: Cz.O. 38594

LICHTENBERG-KOKOSZKA E.: *Ciąża zagadnieniem biomedycznym i psychopedagogicznym*. Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2008. Sygn.: Cz.O. 38148

LIPIEC J.: *Pożegnanie z Olimpią*. Kraków : „Fall”, 2007. Sygn.: Cz.O. 38506

MIETZEL G.: *Wprowadzenie do psychologii*. Wyd. 2 w jęz. pol. Gdańsk : Gdańskie Wydaw. Psychologiczne, 2008. Sygn.: Cz.O. 38375

WALSH K., DARBY D.: *Neuropsychologia kliniczna Walsha*. Wyd. 2 zm. w jęz. pol. Gdańsk : Gdańskie Wydaw. Psychologiczne, 2008. Sygn.: Cz.O. 38374

WINIARSKI R., ZDEBSKI J.: *Psychologia turystyki*. Warszawa : Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, cop. 2008. (Psychologia Wobec Współczesności : psychologia biegu życia). Sygn.: W 38180-38182, 38619; Cz.O. 38179

ZDEBSKA H.: *Istota i wartości zespołowych gier sportowych*. Kraków : AWF, 2008. (Studia i Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie ; nr 49). Sygn.: Cz.O. 22976/Nr 49

Socjologia, statystyka, demografia

Chranene bydleni pro lidi s hluchoslepotou : mezinarodni pracovni konference, Olomouc, kveten 2007 : sbornik referatu / [ed. D. Sterbova] ; Univerzita Palackeho v Olomouci Fakulta Telesne Kultury a Zablesk sdruzeni rodicu a pratel hluchoslepych deti. Olomouc : UP, 2007. Sygn.: Cz.O. 38595

MAJ J.: *Statystyka w bibliotece i jej otoczeniu* / Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Warszawa : Wydaw. SBP, 2007. (Nauka, Dydaktyka, Praktyka ; 89). Sygn.: Cz.O. 38368

PEASE A., PEASE B.: *Mowa ciała*. Wyd 1. poszerz., dodr. Poznań : Dom Wydawniczy REBIS, 2007. Sygn.: Cz.O. 38346

Teraźniejszość i przyszłość osób niepełnosprawnych w kontekście społecznych zmian / pod red. nauk. G. Miłkowskiej, B. Olszak-Krzyżanowskiej ; Uniwersytet Zielonogórski w Zielonej Górze. Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2008. Sygn.: Cz.O. 38363

Polityka, nauki ekonomiczne, gospodarka, prawo, wojskowość

BIENIEK M., MAZUR S.: *Bezpieczeństwo i obronność Rzeczypospolitej Polskiej* / Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach. Wyd. 2. Katowice : Wydaw. AWF, 2008. (Biblioteczka Edukacji Obronnej ; 5). Sygn.: W 38111-38115; WJ 1192, 1193

BLACK J.: *Słownik ekonomii*. Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 2008. Sygn.: Cz.O. 38513

CHOJNICKA K., OLSZEWSKI H.: *Historia doktryn politycznych i prawnych : podręcznik akademicki*. Poznań : Przedsiębiorstwo Wydawnicze „Ars boni et aequi” - Władysław Rozwadowski, 2004. Sygn.: Cz.O. 38589

Identyfikacja przyczyn niskiej aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych - możliwości przełamывania barier zatrudniania : konferencja została zorganizowana w ramach Projektu Partnerskiego pt. „Kluczowa rola gminy w aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych” 19 marca 2008 r. w Centrum Konferencyjno-Kongresowym PWSBiA, Warszawa : materiały konferencyjne. Warszawa : Krajowa Izba Gospodarczo-Rehabilitacyjna, 2008. Sygn.: Cz.O. 38587

„Identyfikacja przyczyn niskiej aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych” : raport z badań przeprowadzonych w ramach realizacji Partnerskiego Projektu „Kluczowa rola gminy w aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych” / oprac. A. Barczyński, P. Radecki. Warszawa : Krajowa Izba Gospodarczo-Rehabilitacyjna, 2008. Sygn.: Cz.O. 38586

KARMAŃSKA A., MICHALSKI T., ŚLIWIŃSKI A.: *Ubezpieczenia gospodarcze : ryzyko i metodologia oceny*. Warszawa : C.H. Beck, 2004. (Academia Oeconomica). Sygn.: Cz.O. 38106

Karta Nauczyciela wraz z indeksem rzeczowym / [red. A. Flisek]. Warszawa : C.H. Beck, cop. 2008. (Twoje Prawo). Sygn.: Cz.O. 38167

KOTLER P.: *Marketing od A do Z*. Warszawa : Polskie Wydaw. Ekonomiczne, 2004. Sygn.: W 38338, 38339; Cz.O. 38337

MAJEWSKI T.: *Jak zatrudniać osoby niepełnosprawne? : poradnik dla pracodawców*. Warszawa : Krajowa Izba Gospodarczo-Rehabilitacyjna, 2007. Sygn.: Cz.O. 38588

NOWOTARSKA-ROMANIAK B.: *Marketing usług zdrowotnych : koncepcja i stosowanie*. Wyd. 2. Warszawa : Wolters Kluwer Polska, 2008. Sygn.: Cz.O. 38343

OŻEGALSKA-TRYBALSKA J., STANISŁAWSKA-KLOC S., WASZKIELEWICZ A.: *Studenci niewidomi i słabowidzący - poradnik dla wyższych uczelni : prawo autorskie - dozwolony użytek utworów*. Kraków : Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego, 2007. Sygn.: Cz.O. 38592

POLIWCZAK I.: *Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych na rynku pracy* / Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Warszawa : Krajowa Izba Gospodarczo-Rehabilitacyjna, 2007. Sygn.: Cz.O. 38504

Polski system oświaty w sieci prawa : ustawy sejmu i rozporządzenia ministrów ściśle współpracujące z regulacjami ustawy o systemie oświaty i ustawy - Karta Nauczyciela / oprac. J. Peisert z zespołem. Poznań : Oficyna Ekonomiczna Wydawnictwa eMPi2, 2008. (Materiały i Podręczniki Mariana Pietraszewskiego). Sygn.: Cz.O. 38423

Problemy rozwoju turystyki wiejskiej na Wileńszczyźnie, Mazowszu i Podlasiu : wydanie specjalne poświęcone dziedzictwu kulturowemu i życiu współczesnych Karaimów i Tatarów na Litwie i w Polsce : praca zbiorowa / pod red. nauk. K. Firkaviciute i Z.J. Przychodzenia. Warszawa ; Biała Waka : Wydaw. WSTiJO : Wydaw. SGGW, 2005. (Roczniki Katedry Nauk Humanistycznych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego ; t. 7). Sygn.: Cz.O. 38251

RUDAWSKA I.: *Opieka zdrowotna : aspekty rynkowe i marketingowe*. Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 2007. Sygn.: Cz.O. 38348

RUNGE A., RUNGE J.: *Słownik pojęć z geografii społeczno-ekonomicznej*. Chorzów : „Videograf Edukacja”, 2008. Sygn.: Cz.O. 38525

SIENKIEWICZ T.: *Status człowieka niepełnosprawnego w prawie publicznym*. Warszawa : Krajowa Izba Gospodarczo-Rehabilitacyjna, 2007. Sygn.: Cz.O. 38505

Studia i szkice z prawa publicznego : księga dla uczczenia pamięci profesora Eugeniusza Smoktunowicza / pod red. A. Nowakowskiego. Rzeszów : [„RS Druk”], 2008. Sygn.: Cz.O. 38578

SUTHERLAND J., CANWELL D.: *Klucz do marketingu : najważniejsze teorie, pojęcia, postaci*. Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 2008. (Klucz do...). Sygn.: Cz.O. 38335

SZROMEK A.: *Wskaźniki ilościowe w ocenie sprawności operacyjnej sanatoriów*. Gliwice : Wydaw. PŚ, 2007. (Monografia / Politechnika Śląska ; nr 123). Sygn.: Cz.O. 38224

SZYSZKA-OLEJOWSKA B.: *T jak turystyka : zasady opodatkowania usług turystycznych : organizowanie i funkcjonowanie biura podróży, procedury szczególne - VAT od marży w turystyce, dokumentowanie operacji*

gospodarczych, ewidencje podatkowe, przykłady księgowania i rozliczeń. Kraków : Wszechnica Podatkowa, 2008. (Podatkowy Leksykon Działalności Gospodarczej). Sygn.: Cz.O. 38412

The economics of education and training / eds. C. Dustmann, B. Fitzenberger, S. Machin. Heidelberg : „Physica“, cop. 2008. (Studies in Empirical Economics). Sygn.: W 38509

Tzw. sprawa Bosmana z polskiej perspektywy / pod red. A.J. Szwarca. Poznań : Wydaw. Poznańskie, 2006. (Sport i Prawo / Polskie Towarzystwo Prawa Sportowego ; 10). Sygn.: Cz.O. 38442

Ubezpieczenia / pod red. W. Sułkowskiej ; [aut. W. Sułkowska i in.]. Kraków : Wydaw. Akademii Ekonomicznej, 2007. Sygn.: W 38444; Cz.O. 38443

WOLANIN J.: *Zarys teorii bezpieczeństwa obywateli : ochrona ludności na czas pokoju.* Warszawa : [Fundacja Edukacja i Technika Ratownictwa], 2005. Sygn.: W 38397-38400; Cz.O. 38396

Zarządzanie bezpieczeństwem : wybrane zagadnienia ochrony ludności : [praca zbiorowa] / [pod. red. J. Wolanina ; oprac. red. i kor. K. Gasińska] ; Szkoła Główna Służby Pożarniczej, Fundacja Edukacja i Technika Ratownictwa. Warszawa : SGSP : FEiTR, 2003.

[Cz.] 3. Sygn.: W 38382/Cz.3-38385/Cz.3; Cz.O. 38381/Cz.3

Znowelizowana Karta Nauczyciela po zmianach z 6 grudnia 2007 r. Poznań : Oficyna Ekonomiczna Wydawnictwa eMPI2, 2008. (Materiały i Podręczniki Mariana Pietraszewskiego). Sygn.: Cz.O. 38425

Szkolnictwo, oświata, pedagogika, wychowanie

BINIĄKIEWICZ B., MIELOCH M., NOWAK B.: *Wybrane zagadnienia z pedagogiki : dla studentów kierunku wychowanie fizyczne.* Poznań : AWF, 2008. (Skrypty / Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu ; nr 149). Sygn.: Cz.O. 11139/Nr 149

BONDAROWICZ M., STANISZEWSKI T.: *Podstawy teorii i metodyki zabaw i gier ruchowych.* Warszawa : Wydaw. AWF, 2008. (Skrypt / Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie). Sygn.: WJ 1213, 1216, 1217

EMMONS P., MCKENDRY-ANDERSON L.: *Dzieci z zaburzeniami integracji sensorycznej : zaburzenia rozwojowo-sensoryczne oraz edukacyjne występujące w ramach autyzmu, ADHD, trudności szkolnych oraz zaburzeń dwubiegunowych*. Warszawa : K.E. Liber, 2007. (Biblioteka Rodzica i Pedagoga). Sygn.: Cz.O. 38430

FROŁOWICZ T.: *Życie zdrowe i sportowe : wychowanie fizyczne z elementami edukacji prozdrowotnej dla klasy 4*. Gdańsk : „Fokus”, 2006. (Moja Sprawność i Zdrowie). Sygn.: Cz.O. 38416

Karta Nauczyciela wraz z indeksem rzeczowym / [red. A. Flisek]. Warszawa : C.H. Beck, cop. 2008. (Twoje Prawo). Sygn.: Cz.O. 38167

KOŚCIELNIK J.: *Zielone szkoły miejscem aktywności fizycznej dzieci i młodzieży*. Warszawa : ALMAMER Wyższa Szkoła Ekonomiczna, 2007. Sygn.: Cz.O. 38427

KWIATKOWSKA-ŁOZIŃSKA M.: *„Żyj bezpiecznie i zdrowo” - program profilaktyczno-wychowawczy edukacji zdrowotnej*. Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2007. Sygn.: Cz.O. 38531

Między wsparciem doraźnym a wspieraniem racjonalnym, czyli o uwarunkowaniach socjalizacji społecznej osób niepełnosprawnych / pod red. Z. Gajdzicy. Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2008. (Problemy Edukacji, Rehabilitacji i Socjalizacji Osób Niepełnosprawnych ; t. 6). Sygn.: Cz.O. 38344

OKOŃ W.: *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*. Wyd. 5. Warszawa : Wydaw. Akad. „Żak” Teresa i Józef Śniecińscy, cop. 2003. Sygn.: Cz.J. 1209

OLSZEWSKA R.: *Studenci niewidomi i słabowidzący - poradnik dla wyższych uczelni : vademecum adaptacji stanowiska komputerowego*. Kraków : Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego, 2007. Sygn.: Cz.O. 38591

OSTROWSKI K.: *Program nauczania wychowania fizycznego dla klas I-III gimnazjum : nr dopuszczenia DKW-4014-142/00*. Poznań : Oficyna Edukacyjna Wydawnictwa eMPI2, 2000. (Z Cyklu Nowa Edukacja) (Materiały i Podręczniki Mariana Pietraszewskiego). Sygn.: W 38422; Cz.O. 38421

OTRĘBSKI W.: *Interakcyjny model rehabilitacji zawodowej osób z upośledzeniem umysłowym* / Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Wydział Nauk Społecznych. Lublin : Wydaw. KUL, 2007. Sygn.: Cz.O. 38295

OŻEGALSKA-TRYBALSKA J., STANISŁAWSKA-KLOC S., WASZKIELEWICZ A.: *Studenci niewidomi i słabowidzący - poradnik dla wyższych uczelni : prawo autorskie - dozwolony użytek utworów*. Kraków : Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego, 2007. Sygn.: Cz.O. 38592

PAWŁUCKI A.: *Osoba w pedagogice ciała : prawo pokoju olimpijskiego*. Wyd. 3 popr. i uzup. Gdańsk ; Olsztyn : Olsztyńska Szkoła Wyższa im. Józefa Rusieckiego, 2007. Sygn.: Cz.O. 38294

Pedagog specjalny w procesie edukacji, rehabilitacji i resocjalizacji / pod red. Z. Palak. Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2008. Sygn.: Cz.O. 38349

Pedagogika : podręcznik akademicki / red. nauk. Z. Kwieciński, B. Śliwerski. Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN.

[T.] 1. Wyd. 1, dodr. 6. 2008. Sygn.: Cz.J. 1207/T.1

[T.] 2. Wyd. 1, dodr. 4. 2007. Sygn.: Cz.J. 1207/T.2

Pedagogika alternatywna : postulaty, projekty i kontynuacje / pod red. nauk. B. Śliwerskiego. Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2007.

T. 1, *Teoretyczne konteksty alternatyw edukacyjnych i wychowawczych*. Sygn.: Cz.O. 38175/T.1

T. 2, *Innowacje edukacyjne i reformy pedagogiczne*. Sygn.: Cz.O. 38175/T.2

Pedagogika społeczna : człowiek w zmieniającym się świecie / pod red. T. Pilcha i I. Lepalczyk. Wyd. 2 rozsz. i popr. Warszawa : Wydaw. Akademickie „Żak” Teresa i Józef Śniecińscy, cop. 2003. Sygn.: WJ 1206; Cz.J. 1205

PIELACHOWSKI J.: *Rozwój i awans zawodowy nauczyciela czyli Jak uzyskać stopień nauczyciela kontraktowego, mianowanego i dyplomowanego : poradnik dla nauczycieli i dyrektorów szkół oraz pracowników organów prowadzących i nadzorujących szkoły*. Wyd. 6. Poznań : Oficyna Ekonomiczna Wydawnictwa eMPI2, 2008. (Materiały i Podręczniki Mariana Pietraszewskiego). Sygn.: Cz.O. 38424

Piłki edukacyjne „Edubal” w kształceniu zintegrowanym : raport z badań / pod red. T. Koszczyca. Wrocław : Wydaw. AWF, 2007. (Studia i Monografie Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu ; nr 88). Sygn.: Cz.O. 6936/Nr 88

Podstawy metodologiczne prac doktorskich w naukach ekonomicznych / red. nauk. M. Sławińska i H. Witczak ; aut. P. Banaszyk [i in.]. Warszawa : Polskie Wydaw. Ekonomiczne, 2008. Sygn.: Cz.O. 38177

Polski system oświaty w sieci prawa : ustawy sejmu i rozporządzenia ministrów ściśle współpracujące z regulacjami ustawy o systemie oświaty i ustawy - Karta Nauczyciela / oprac. J. Peisert z zespołem. Poznań : Oficyna Ekonomiczna Wydawnictwa eMPi2, 2008. (Materiały i Podręczniki Mariana Pietraszewskiego). Sygn.: Cz.O. 38423

Poszukiwanie praktycznych rozwiązań w przeciwdziałaniu zjawiskom patologicznym u dzieci i młodzieży : konferencja metodyczna dla nauczycieli wychowania fizycznego w ramach programu przeciwdziałania agresji, 3 kwietnia 2005 / org. Zakład Gier Sportowych Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie, Warszawski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie, Europejskie Centrum Edukacyjne. [Warszawa] : „BK”, 2005. Sygn.: Cz.O. 38414

Rehabilitacja dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w wieku przedszkolnym : z doświadczeń Przedszkola Specjalnego nr 249 w Warszawie : przykładowe scenariusze zajęć / pod red. E.M. Kuleszy. Warszawa : Wydaw. Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, 2005. Sygn.: Cz.O. 38449

RZEPKA H.: *Studenci niewidomi i słabowidzący - poradnik dla wyższych uczelni : adaptacja materiałów informacyjnych*. Kraków : Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego, 2007. Sygn.: Cz.O. 38590/+CD

SZCZEPANIK R.: *Elementy pedagogiki specjalnej*. Łódź : Wydaw. Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej, 2007. Sygn.: Cz.O. 38204

Tadeusz Luty *Doktor Honoris Causa Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu* / [red. R. Bartoszewicz] ; Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu. Wrocław : „Beta-Druk”, 2007. Sygn.: W 38563; Cz.O. 38562

Teraźniejszość i przyszłość osób niepełnosprawnych w kontekście społecznych zmian / pod red. nauk. G. Miłkowskiej, B. Olszak-Krzyżanowskiej ; Uniwersytet Zielonogórski w Zielonej Górze. Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2008. Sygn.: Cz.O. 38363

Uczeń niepełnosprawny i jego nauczyciel w przestrzeni szkoły / pod red. Z. Gajdzicy, J. Rottermunda, A. Klinik. Kraków : Oficyna Wydawni-

cza „Impuls”, 2008. (Problemy Edukacji, Rehabilitacji i Socjalizacji Osób Niepełnosprawnych ; t. 5). Sygn.: Cz.O. 38191

Wybrane zagadnienia jakości w wychowaniu fizycznym : (aspekty jakości, atrakcyjność zajęć i jej mierzenie) / pod red. K. Burtnego i S. Szczepańskiego ; Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej w Opolu. Katedra Metodyki Wychowania Fizycznego. Opole : WWFiF PO, 2007. Sygn.: W 38552; Cz.O. 38025

Z przeszłości i współczesności szkolnej kultury fizycznej : na 50-lecie Szkolnego Związku Sportowego (1957-2007) : praca zbiorowa / pod red. A. Nowakowskiego ; [Podkarpackie Towarzystwo Naukowe Kultury Fizycznej w Rzeszowie, Uniwersytet Rzeszowski. Wydział Wychowania Fizycznego]. Wadowice : Drukarnia i Wydaw. „Grafikon”, 2008. Sygn.: Cz.O. 38499

„Zespołowe gry sportowe jako środek w edukacji dzieci i młodzieży” : konferencja metodyczna dla nauczycieli wychowania fizycznego, 2 października 2005 / org. Katedra Teorii i Metodyki Zespołowych Gier Sportowych i Sportów Walki AWF i S Gdańsk, ZW Szkolnego Związku Sportowego w Gdańsku, Niepubliczny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli - Europejskie Centrum Edukacyjne we Wrocławiu. Gdańsk : „BK”, 2005. Sygn.: Cz.O. 38415

Znowelizowana Karta Nauczyciela po zmianach z 6 grudnia 2007 r. Poznań : Oficyna Ekonomiczna Wydawnictwa eMPi2, 2008. (Materiały i Podręczniki Mariana Pietraszewskiego). Sygn.: Cz.O. 38425

Turystyka, rekreacja, czas wolny, hotelarstwo, etnologia

Agroturystyka - moda czy potrzeba? / pod red. nauk. G.A. Ciepieli, J. Sosnowskiego. Siedlce : Wydaw. AP, 2007. (Monografie / [Akademia Podlaska] ; nr 80). Sygn.: Cz.O. 38486

Agroturystyka : stan i perspektywy rozwoju / pod red. M. Jalinika, R. Ziółkowskiego ; Politechnika Białostocka. Wydział Zarządzania. Białystok : PB, 2007. Sygn.: Cz.O. 38598

ALEJZIAK B.: Samowychowanie a turystyka. Kraków : „Albis”, 2008. Sygn.: Cz.O. 38459

Autostop polski : PRL i współczesność / zebr. i oprac. J. Czupryński. Kraków : Korporacja Ha!art, 2005. Sygn.: Cz.O. 38324

BARTOSZEWICZ W., SKALSKA T.: *Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2003 roku* / Instytut Turystyki. Warszawa : IT, 2004. Sygn.: Cz.O. 38418

BARTOSZEWICZ W., SKALSKA T.: *Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2004 roku* / Instytut Turystyki. Warszawa : IT, 2005. Sygn.: Cz.O. 38201

BARTOSZEWICZ W., SKALSKA T.: *Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2005 roku* / Instytut Turystyki. Warszawa : IT, 2006. Sygn.: Cz.O. 38202

BARTOSZEWICZ W., SKALSKA T.: *Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2006 roku* / Ministerstwo Sportu i Turystyki, Instytut Turystyki. Warszawa : IT, 2007. Sygn.: Cz.O. 38198

CWOJDZIŃSKI S., KOZDRÓJ W.: *Sudety : przewodnik geoturystyczny wzdłuż trasy drogowej Nysa - Złoty Stok - Kłodzko - Wałbrzych - Jelenia Góra* / Ministerstwo Środowiska. Warszawa : Państwowy Instytut Geologiczny, 2007. Sygn.: W 38613, 38614; Cz.O. 38612

DĄBROWSKA B.: *Rynek turystyczny Unii Europejskiej : wybrane zagadnienia*. Gdańsk : Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa ; Sopot : Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, 2008. Sygn.: Cz.O. 38543

FULEK W., STINZING-WOJNAROWSKI R.: *Kurort w cieniu PRL-u : Sopot 1945-1989*. Gdańsk : L&L Firma Dystrybucyjno-Wydawnicza, 2007. Sygn.: Cz.O. 38336

GAŚSIOROWSKI A.: *Podróże historyczne i krajoznawcze na pograniczu pruskim 1466-1939*. Olsztyn : Wydaw. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, cop. 2005. Sygn.: Cz.O. 38300

Gospodarka turystyczna w regionie : przedsiębiorstwo, samorząd, współpraca / red. nauk. A. Rapacz ; Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu, Wyższa Szkoła Zarządzania Gospodarką Regionalną i Turystyką w Kielcach. Jelenia Góra ; Kielce : WSZGRiT, 2006. Sygn.: Cz.O. 38485

Hotelarstwo : usługi, eksploatacja, zarządzanie / red. nauk. A. Panaś, D. Szostak ; aut. A. Dołowy [i in.]. Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 2008. (Turystyka). Sygn.: W 38327, 38328; Cz.O. 38326

JĘDRYSIAK T.: *Turystyka kulturowa*. Warszawa : Polskie Wydaw. Ekonomiczne, 2008. Sygn.: Cz.O. 38441

KAPUŚCIŃSKI J., ZAJĄC M.: *ABC... bezpiecznego wędrowania*. Warszawa : Zarząd Główny PTTK ; Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, 2007. Sygn.: W 38596

KOSMACZEWSKA J.: *Wpływ agroturystyki na rozwój ekonomiczno-społeczny gminy / Wielkopolska Wyższa Szkoła Turystyki i Zarządzania w Poznaniu*. Poznań : Bogucki Wydaw. Nauk., 2007. Sygn.: Cz.O. 38409

Kraje pozaeuropejskie : zarys geografii turystycznej : praca zbiorowa / pod red. Z. Kruczka ; [aut. A. Belski i in.]. Wyd. 6 uzup. i popr. Kraków : „Proksenia”, 2008. Sygn.: W 38217, 38218; Cz.O. 38216

KRUCZEK Z.: *Polska : geografia atrakcji turystycznych / [mapy Sebastian Podlasek]*. Wyd. 6 uzup. i popr. Kraków : „Proksenia”, 2008. Sygn.: W 38211, 38212; Cz.O. 38210

ŁACIAK J.: *Uczestnictwo Polaków w wyjazdach turystycznych w 2003 roku / Instytut Turystyki*. Warszawa : IT, 2004. Sygn.: Cz.O. 38417

ŁACIAK J.: *Uczestnictwo Polaków w wyjazdach turystycznych w 2004 roku / Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Instytut Turystyki*. Warszawa : IT, 2005. Sygn.: Cz.O. 38203

ŁACIAK J.: *Uczestnictwo Polaków w wyjazdach turystycznych w 2005 roku / Ministerstwo Gospodarki. Departament Turystyki, Instytut Turystyki*. Warszawa : IT, 2006. Sygn.: Cz.O. 38199

ŁACIAK J.: *Uczestnictwo Polaków w wyjazdach turystycznych w 2006 roku / Ministerstwo Sportu i Turystyki, Instytut Turystyki*. Warszawa : IT, 2007. Sygn.: Cz.O. 38200

Marketing usług turystycznych / red. nauk. A. Panasiuk ; aut. M. Januszewska [i in.]. Wyd. 1, dodr. 2. Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 2007. (Turystyka). Sygn.: W 38169; Cz.O. 38168

MICHAŁOWSKI K.: *Podstawy zarządzania turystyką : (aspekt przestrzenny)*. Białystok : Wydaw. WSE, 2008. (Monografie Naukowe / Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Białymstoku). Sygn.: Cz.O. 38410

MIGRAŁA L.: *Od Towarzystwa Turystycznego „Beskid” do Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego „Beskid” w Nowym Sączu 1906-2006* / Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Oddział „Beskid”. Nowy Sącz ; Kraków : Oficyna Wydawnicza „Wierchy” Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK, 2006. Sygn.: Cz.O. 38488

NASTAJ W.: *Rachunkowość zarządcza w hotelarstwie i gastronomii*. Gdańsk : Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa ; Sopot : Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, 2008. Sygn.: Cz.O. 38544

NOWACKI R.: *Stan i perspektywy rozwoju turystyki*. Opole : Oficyna Wydawnicza PO, 2007. (Studia i Monografie / Politechnika Opolska ; z. 215). Sygn.: Cz.O. 25824/z.215

Nowy Sącz : przewodnik po zabytkach : [praca zbiorowa] / [pod red. I. Styczyńskiej, A. Totoń i W. Piprka ; aut. J. Baranowski i in.] ; Koło Przewodników Oddziału PTTK „Beskid” w Nowym Sączu. Wyd. 4 popr. i uzup. Nowy Sącz : [„Triada”], 2004. Sygn.: W 38584

PAWLICZ A.: *Promocja produktu turystycznego : turystyka miejska*. Warszawa : Centrum Doradztwa i Informacji „Difin”, 2008. Sygn.: Cz.O. 38205

PAWLIKOWSKA-PIECHOTKA A.: *Funkcje turystyczne zabytkowych rezydencji na Mazowszu*. Warszawa : Wydaw. AWF, 2008. (Studia i Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie ; nr 126). Sygn.: Cz.O. 38576

Problemy rozwoju turystyki wiejskiej na Wileńszczyźnie, Mazowszu i Podlasiu : wydanie specjalne poświęcone dziedzictwu kulturowemu i życiu współczesnych Karaimów i Tatarów na Litwie i w Polsce : praca zbiorowa / pod red. nauk. K. Firkaviciute i Z.J. Przychodzenia. Warszawa ; Biała Waka : Wydaw. WSTiJO : Wydaw. SGGW, 2005. (Roczniki Katedry Nauk Humanistycznych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego ; t. 7). Sygn.: Cz.O. 38251

Problemy turystyki i rekreacji : praca zbiorowa / pod red. M. Dutkowskiego ; Uniwersytet Szczeciński. Wydział Nauk Przyrodniczych. Instytut Nauk o Ziemi. Wołczkowo ; Szczecin : Oficyna „In Plus”, 2008.

T. 1. Sygn.: Cz.O. 38475/T. 1

Region jurajski w piśmiennictwie polskim od XV wieku do początków XX wieku / wyboru tekstów dokonali A.J. Zakrzewski i W. Gworys ; Wyż-

sza Szkoła Hotelarstwa i Turystyki w Częstochowie. Częstochowa : WS-HiT, 2004. Sygn.: Cz.O. 38550

ROHRSCHEIDT A.: *Turystyka kulturowa : fenomen, potencjał, perspektywy : podręcznik akademicki* / Gnieźnieńska Wyższa Szkoła Humanistyczno-Menedżerska „Milenium”. Gniezno : KMB Druk, 2008. Sygn.: Cz.O. 38487

Rozwój turystyki na obszarach wiejskich / pod red. M. Jalinika ; [aut. M. Adamowicz i in.]. Białystok : Wydaw. Politechniki Białostockiej, 2007. Sygn.: Cz.O. 38597

SITEK A., LISTWAN A.: *Historia Koła Przewodników PTTK Oddział „Beskid” w Nowym Sączu 1954-2004* / [red. W. Piprek]. Nowy Sącz : Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Oddział „Beskid”, [2004]. Sygn.: Cz.O. 38585

SITEK M.: *Polityka ochrony środowiska w sektorze usług turystycznych w świetle prawa Unii Europejskiej*. Olsztyn : Wydaw. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, cop. 2007. Sygn.: Cz.O. 38299

SKIBICKI Z.: *Marsze z kijkami*. Łódź : Wydaw. Skibicki, 2008. Sygn.: Cz.O. 38170

SOKAL A.: *Charakterystyka usług turystycznych świadczonych przez gospodarstwa wiejskie na Roztoczu*. Warszawa : „Promotor”, 2007. (Magister.pl). Sygn.: Cz.O. 38460

STASZEWSKA J.: *Skuteczność promocji marketingowej pakietów usług turystycznych*. Katowice : „Unikat 2”, 2008. Sygn.: Cz.O. 38534

Studia nad turystyką / pod red. W. Kurka. Kraków : Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej. Uniwersytet Jagielloński, 2007.

[T. 1], *Tradycje, stan obecny i perspektywy badawcze* / pod red. M. Miki. Sygn.: Cz.O. 38445/T. 1

[T. 2], *Prace geograficzne i regionalne* / pod red. R. Faracika. Sygn.: Cz.O. 38445/T. 2

[T. 3], *Prace ekonomiczne i społeczne* / pod red. R. Pawlusińskiego. Sygn.: Cz.O. 38445/T. 3

Szkice z dziejów turystyki w Polsce (1887-2007) / pod red. S. Zaborniaka i P. Króla. Rzeszów : Wydaw. Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2008. Sygn.: Cz.O. 38558

Szlaki turystyczne a przestrzeń turystyczna : materiały po Międzynarodowej Konferencji Popularno-Naukowej organizowanej w ramach projektu „Roku Szlaków Turystycznych PTTK” / pod red. P. Kuleczki ; Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Zarząd Główny. Warszawa : Wydaw. PTTK „Kraj”, 2007. Sygn.: W 38492; Cz.O. 38491

SZYSZKA-OLEJOWSKA B.: T jak turystyka : zasady opodatkowania usług turystycznych : organizowanie i funkcjonowanie biura podróży, procedury szczególne - VAT od marży w turystyce, dokumentowanie operacji gospodarczych, ewidencje podatkowe, przykłady księgowania i rozliczeń. Kraków : Wszechnica Podatkowa, 2008. (Podatkowy Leksykon Działalności Gospodarczej). Sygn.: Cz.O. 38412

Turystyka w rozwoju obszarów wiejskich : praca zbiorowa / pod red. nauk. I. Sikorskiej-Wolak ; Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego. Wydział Ekonomiczno-Rolniczy. Katedra Ekonomiki Edukacji, Komunikowania i Doradztwa. Warszawa : Wydaw. SGGW, 2007. Sygn.: Cz.O. 38250

Uwarunkowania przedsiębiorczości i jakości w turystyce w świetle badań krajowych i międzynarodowych / red. nauk. G. Gołembski. Poznań : Wydaw. AE, 2008. (Zeszyty Naukowe / Akademia Ekonomiczna w Poznaniu ; 98). Sygn.: Cz.O. 38225

Uwarunkowania rozwoju turystyki zagranicznej w Europie Środkowej i Wschodniej / [red. nauk. J. Wyrzykowski] ; Uniwersytet Wrocławski. Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego. Zakład Geografii Regionalnej i Turystyki. Wrocław : IGiRR UW.

T. 9, Współczesne modele turystyki uzdrowiskowej w kontekście zrównoważonego rozwoju. 2007. Sygn.: Cz.O. 38611/T.9

WINIARSKI R., ZDEBSKI J.: Psychologia turystyki. Warszawa : Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, cop. 2008. (Psychologia Wobec Współczesności : psychologia biegu życia). Sygn.: W 38180-38182, 38619; Cz.O. 38179

WITKIEWICZ Z., WILGOCKI S.: Organizacja i technika pracy w zakładzie gastronomicznym. Gdańsk : Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa ; Sopot : Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, 2008. (Hotelarstwo i Gastronomia ; cz. 2). Sygn.: Cz.O. 38545

WOJTYCZA J.: Organizacja turystyki młodzieży szkolnej. Kraków : Wydaw. Nauk. Akademii Pedagogicznej, 2004. Sygn.: W 38448

ZIÓŁKOWSKI R.: *Zarządzanie informacją w regionie turystycznym*. Białystok : Wydaw. PB, 2007. (Rozprawy Naukowe / Politechnika Białostocka ; nr 152). Sygn.: W 38413; Cz.O. 38206

ZMYŚLONY P.: *Partnerstwo i przywództwo w regionie turystycznym* / Akademia Ekonomiczna w Poznaniu. Poznań : Wydaw. AE, 2008. Sygn.: Cz.O. 38411

Matematyka, nauki przyrodnicze, nauki biologiczne

CICHOCKI T., LITWIN J., MIRECKA J.: *Kompendium histologii : podręcznik dla studentów nauk medycznych i przyrodniczych*. Wyd. 3 popr. i uzup. Kraków : Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, cop. 2002. Sygn.: Cz.O. 38516; WJ 1219; Cz.J. 1218

PAWLICKI R.: *Podstawy histologii : podręcznik dla studentów Wydziału Analityki i Pielęgniarstwa*. Wyd. 4. Kraków : Collegium Medicum UJ, 1996. Sygn.: W 38524; Cz.O. 38523; WJ 1221; Cz.J. 1220

Przewodnik do ćwiczeń z antropologii / pod red. S. Gołąba i M. Chrzanowskiej. Wyd. 3 popr. i uzup. Kraków : AWF, 2007. (Podręczniki i Skrypty / Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie ; nr 2). Sygn.: Cz.O. 22973/Nr 2b

SITEK M.: *Polityka ochrony środowiska w sektorze usług turystycznych w świetle prawa Unii Europejskiej*. Olsztyn : Wydaw. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, cop. 2007. Sygn.: Cz.O. 38299

ZAGROBELNY Z., WOŹNIEWSKI M.: *Biomechanika kliniczna : część ogólna* / Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu. Wyd. 4. Wrocław : Wydaw. AWF, 2007. Sygn.: W 38095-38103, 38617; Cz.O. 38104

Medycyna

ALTER M.: *Science of flexibility*. 3rd ed. Champaign, Illinois : Human Kinetics, cop. 2004. Sygn.: W 38379

ARKUSZEWSKI Z.: *Podręcznik medycyny manualnej : atlas zabiegów - kręgosłup szyjny*. Wyd. 2. Kraków : „Elipsa-Jaim”, 2006. (Biblioteka Specjalisty Rehabilitacji). Sygn.: W 38600

BARINOW-WOJEWÓDZKI A.: *Ocena wpływu zróżnicowanych programów rehabilitacyjnych na stan pacjentów z niedrobnokomórkowym*

rakiem płuc. Poznań : AWF, 2008. (Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu ; nr 382). Sygn.: Cz.O. 11133/Nr 382

BARNES M., WARD A.: *Podręcznik rehabilitacji medycznej*. Wrocław : Elsevier Urban & Partner, cop. 2008. Sygn.: W 38671-38675; Cz.O. 38582

Biologiczne i społeczne podstawy wychowania fizycznego i sportu / pod red. W. Czarnego, S. Drozda, S. Krawczyka. Rzeszów : Wydaw. Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2008. Sygn.: Cz.O. 38555

CZARNY W.: *Badania zmienności budowy somatycznej i sprawności motorycznej młodzieży akademickiej w Polsce*. Rzeszów : Wydaw. Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2007. Sygn.: Cz.O. 38557

Diagnostyka i terapia fotodynamiczna / red. H. Podbielska, A. Sieroń, W. Stręk ; [aut. O.J. Abakumowa i in.]. Wrocław : Wydaw. Medyczne Urban & Partner, cop. 2004. Sygn.: Cz.O. 38233

EMMONS P., MCKENDRY-ANDERSON L.: *Dzieci z zaburzeniami integracji sensorycznej : zaburzenia rozwojowo-sensoryczne oraz edukacyjne występujące w ramach autyzmu, ADHD, trudności szkolnych oraz zaburzeń dwubiegunowych*. Warszawa : K.E. Liber, 2007. (Biblioteka Rodzica i Pedagoga). Sygn.: Cz.O. 38430

Głos narzędziem pracy : poradnik dla nauczycieli / pod red. M. Śliwińskiej-Kowalskiej; [aut. M. Śliwińska-Kowalska i in.]. Łódź : Oficyna Wydawnicza Instytutu Medycyny Pracy, cop. 1999. Sygn.: W 38305, 38306; Cz.O. 38304

IGNASIAK Z.: *Anatomia układu ruchu*. Wrocław : Elsevier Urban & Partner, cop. 2008. Sygn.: W 38226, 38227

JANISZEWSKI M.: *Fizjoterapia w osteoporozie*. Wyższa Szkoła Społeczno-Przyrodnicza im. Wincentego Pola w Lublinie. Lublin : Ośrodek Usług Edukacyjnych. Drukarnia i Wydawnictwo Akademickie WSSP, 2008. Sygn.: W 38511, 38512; Cz.O. 38510

JORRITSMA W.: *Anatomia na żywym człowieku : wstęp do terapii manualnej*. Wyd. 1, dodr. Wrocław : Wydaw. Medyczne Urban & Partner, cop. 2007. Sygn.: W 38533, 38605

KADDOURA S.: *Echokardiografia*. Wrocław : Elsevier Urban & Partner, cop. 2008. (To Proste). Sygn.: Cz.O. 38234

KANG J.: *Bioenergetics primer for exercise science*. Champaign, Illinois : Human Kinetics, cop. 2008. (Primers in Exercise Science Series). Sygn.: W 38377

KINALSKI R.: *Neurofizjologia kliniczna dla neurorehabilitacji : podręcznik dla studentów i absolwentów wydziałów fizjoterapii*. Wrocław : „Med-Pharm Polska”, cop. 2008. Sygn.: W 38519, 38520; Cz.O. 38518

Kompleksowy pogląd na leczenie i rehabilitację w pulmonologii / praca pod red. A. Barinowa-Wojewódzkiego. Ludwikowo ; Poznań : Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego, 2008. Sygn.: Cz.O. 38546

Krioterapia - leczenie zimnem : podstawy teoretyczne, efekty biologiczne, zastosowania kliniczne / pod red. A. Sieron i G. Cieślara ; [aut.] A. Sieroń [i in.]. Bielsko-Biała : „Alfa-Medica Press”, cop. 2007. Sygn.: W 38195; Cz.O. 38194

KRUSZEWSKI M.: *Metody treningu i podstawy żywienia w sportach siłowych : (trójbój siłowy, kulturystyka, fitness, podnoszenie ciężarów)* / Centralny Ośrodek Sportu. Warszawa : COS. Dział Wydawnictw, 2007. (Biblioteka Trenera). Sygn.: W 38253, 38254; Cz.O. 38252

50 lat ratownictwa górskiego w Karkonoszach / [aut. S.A. Jawor i in.] ; Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe. Grupa Karkonoska. Jelenia Góra : GOPR.GK, 2002. Sygn.: Cz.O. 38420

LICHTENBERG-KOKOSZKA E.: *Ciąża zagadnieniem biomedycznym i psychopedagogicznym*. Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2008. Sygn.: Cz.O. 38148

LASTIK A.: *Poznaj swój głos*. Warszawa : Studio Emka, 2006. Sygn.: W 38352, 38353; Cz.O. 38351

LAZOWSKI J.: *Podstawy fizykoterapii* / Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu. Wyd. 3. Wrocław : Wydaw. AWF, 2007. Sygn.: W 38107-38110

Mapy terytorialnego rozkładu ryzyka / Politechnika Warszawska. Wydział Mechaniczny Enegetyki i Lotnictwa, Szkoła Główna Służby Pożarniczej.

Centrum Edukacji Bezpieczeństwa Powszechnego. Warszawa : Fundacja Edukacja i Technika Ratownictwa, 2004. Sygn.: W 38387; Cz.O. 38386

MASTALERZ A.: *Reakcja układu mięśniowego na wysiłki o maksymalnej intensywności*. Warszawa : Wydaw. AWF, 2008. (Studia i Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie ; nr 124). Sygn.: Cz.O. 38564

Measurement and evaluation in human performance / J.R. Morrow [i in.]. 2nd ed. Champaign, Illinois : Human Kinetics, cop. 2000. Sygn.: W 38380

MISKIEWICZ P., DELIS R., KUSZEWSKI K.: *Potencjał promocji zdrowia w Polsce : krajowe oraz regionalne polityki i plany zdrowotne* / Wydział Nauk Medycznych Polskiej Akademii Nauk, Komitet Epidemiologii i Zdrowia Publicznego Polskiej Akademii Nauk, Zakład Promocji Zdrowia i Szkolenia Podyplomowego Państwowego Zakładu Higieny]. Warszawa : PZH, 2007. Sygn.: Cz.O. 38494

NETTER F.: *Atlas anatomii człowieka*. Wyd. 2 pol. Wrocław : Elsevier Urban & Partner, cop. 2008. Sygn.: Cz.O. 38228

NORDOFF P., ROBBINS C.: *Terapia muzyką w pracy z dziećmi niepełnosprawnymi : historia, metoda i praktyka*. Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2008. Sygn.: Cz.O. 38526/+CD

NOWOTARSKA-ROMANIAK B.: *Marketing usług zdrowotnych : koncepcja i stosowanie*. Wyd. 2. Warszawa : Wolters Kluwer Polska, 2008. Sygn.: Cz.O. 38343

Ocena potencjału promocji zdrowia w Polsce : Krajowy Plan Rozwoju: krajowe i regionalne polityki i plany zdrowotne / Zakład Promocji Zdrowia i Szkolenia Podyplomowego Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego - Państwowego Zakładu Higieny we współpr. z Komitetem Epidemiologii i Zdrowia Publicznego Polskiej Akademii Nauk. Warszawa : [PZH], 2007. Sygn.: Cz.O. 38481

Otyłość i zespół metaboliczny : od teorii do praktyki / pod red. D. Puppek-Musiałik ; [aut. P. Bogdański i in.]. Gdańsk : „Via Medica”, 2007. Sygn.: Cz.O. 38622

OWCZAREK S.: *Atlas ćwiczeń korekcyjnych*. Wyd. 5. Warszawa : Wydaw. Szkolne i Pedagogiczne, 2008. Sygn.: W 38569, 38570, 38571; Cz.O. 38568; Cz.J. 1222

OWCZAREK S., BONDAROWICZ M.: *Zabawy i gry ruchowe w gimnastyce korekcyjnej*. Wyd. 9. Warszawa : Wydaw. Szkolne i Pedagogiczne, 2008. (Sport, Zdrowie). Sygn.: W 38572; WJ 1223, 1224; Cz.J. 1212

PĄCHALSKA M.: *Rehabilitacja neuropsychologiczna : procesy poznawcze i emocjonalne*. Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2008. (Neuropsychologia Stosowana ; 1). Sygn.: Cz.O. 38183

PĘDZIWIATR H.: *Psychosomatyczne aspekty działania masażu leczniczego u osób ze spondylozą szyjną* / Uniwersytet Zielonogórski w Zielonej Górze. Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2008. Sygn.: Cz.O. 38355

PLOWMAN S., SMITH D.: *Exercise physiology for health, fitness, and performance*. 2nd ed. Philadelphia [i in.] : Wolters Kluwer : Lippincott Williams & Wilkins, cop. 2008. Sygn.: W 38378

Podstawy zarządzania zakładem opieki zdrowotnej / red. nauk. M. Dobska, K. Rogoziński ; aut. G. Bartkowiak [i in.]. Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 2008. Sygn.: Cz.O. 38178

PONIKOWSKA I.: *Kompendium balneologii : rekomendacje Krajowego Konsultanta*. Toruń : Adam Marszałek, cop. 2001. Sygn.: Cz.O. 38260

PORTMANN R.: *Problemy z nadwagą u dzieci : istota zagadnienia*. Kielce : „Jedność”, 2007. („Jedność” dla Dzieci). Sygn.: Cz.O. 38354

Potencjał promocji zdrowia w Polsce: kształcenie i doskonalenie zawodowe pracowników i realizatorów : konferencja krajowa, Warszawa, 6 listopada 2006 r. : streszczenia / [org. Komitet Epidemiologii i Zdrowia Publicznego Polskiej Akademii Nauk, Zakład Promocji Zdrowia i Szkolenia Podyplomowego Państwowego Zakładu Higieny]. Warszawa : ZPZiSP PZH, 2006. Sygn.: W 38496; Cz.O. 38495

Problemy osób niepełnosprawnych : praca zbiorowa / pod red. K. Turowskiego, P. Paluszkiewicza, S. Spisackiej ; [aut. M. Arendarczyk i in.]. Biała Podlaska : Instytut Pielęgniarstwa Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Papieża Jana Pawła II, 2007. Sygn.: Cz.O. 38542

Promocja zdrowia w polityce zdrowotnej i społecznej państwa : konferencja krajowa, Warszawa, 26 października, 2005 : streszczenia / [org. Komitet Epidemiologii i Zdrowia Publicznego Polskiej Akademii Nauk, Zakład Promocji Zdrowia i Szkolenia Podyplomowego Warszawa : PZH Państwowego Zakładu Higieny]. Warszawa : ZPZiSP PZH, 2005. Sygn.: W 38498; Cz.O. 38497

PRZEŹDZIAK B., NYKA W.: *Zastosowanie kliniczne protez, ortoz i środków pomocniczych*. Gdańsk : „Via Medica”, 2008. Sygn.: W 38529, 38530; Cz.O. 38528

Rehabilitacja dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w wieku przedszkolnym : z doświadczeń Przedszkola Specjalnego nr 249 w Warszawie : przykładowe scenariusze zajęć / pod red. E.M. Kuleszy. Warszawa : Wydaw. Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, 2005. Sygn.: Cz.O. 38449

Rehabilitacja medyczna / pod red. A. Kwołka.

T. 1, *Podstawowa wiedza o rehabilitacji, podstawy anatomiczne i fizjologiczne fizjoterapii i rehabilitacji medycznej, ocena kliniczna i funkcjonalna poszczególnych układów, metody terapeutyczne w rehabilitacji*. Dodr. Wrocław : Elsevier Urban & Partner, cop. 2007. Sygn.: W 38241/T.1-38243/T.1

T. 2, *Rehabilitacja kliniczna*. Dodr. Wrocław : Wydaw. Medyczne Urban & Partner, cop. 2007. Sygn.: W 38244/T.2-38246/T.2

RUDAWSKA I.: *Opieka zdrowotna : aspekty rynkowe i marketingowe*. Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 2007. Sygn.: Cz.O. 38348

SCHADHAUSER J., NUSSER C.: *Raz, dwa i po bólu! : proste i skuteczne leczenie bólów kręgosłupa : program leczenia krok po kroku*. Warszawa : Oficyna Wydawnicza „Multico”, cop. 2008. Sygn.: W 38463; Cz.O. 38462

SHACKLOCK M.: *Neurodynamika kliniczna : nowa metoda leczenia zaburzeń układu ruchu*. Wrocław : Elsevier Urban & Partner, cop. 2008. Sygn.: W 38667-38670; Cz.O. 38583

STRABURZYŃSKA-LUPA A., STRABURZYŃSKI G.: *Fizjoterapia*. Wyd. 3 rozsz. i uzupeł., dodr. [4]. Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL, cop. 2007. Sygn.: W 38609

TARASIEWICZ B.: *Mówię i śpiewam świadomie : podręcznik do nauki emisji głosu*. Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, cop. 2006. Sygn.: W 38433, 38434; Cz.O. 38432

TURNER C., BAHRA A., CIKUREL K.: *Neurologia*. Wrocław : Elsevier Urban & Partner, cop. 2008. (Crash Course). Sygn.: W 38238; Cz.O. 38237

Usprawnianie po udarze mózgu : poradnik dla terapeutów i pracowników podstawowej opieki zdrowotnej / [oprac. red. T. Włoch] ; Disability and Rehabilitation World Health Organization, Associazione Italiana Amici di Raoul Follereau. Wyd. 3 pol. Kraków : „Elipsa-Jaim”, 2007. (Biblioteka Specjalisty Rehabilitacji). Sygn.: W 38540, 38599

WALSH K., DARBY D.: *Neuropsychologia kliniczna Walsha*. Wyd. 2 zm. w jęz. pol. Gdańsk : Gdańskie Wydaw. Psychologiczne, 2008. Sygn.: Cz.O. 38374

WILMORE J., COSTILL D., KENNEY W.: *Physiology of sport and exercise*. 4th ed. Champaign, Illinois : Human Kinetics, cop. 2008. Sygn.: W 38376

Organizacja i zarządzanie

Mapy terytorialnego rozkładu ryzyka / Politechnika Warszawska. Wydział Mechaniczny Energetyki i Lotnictwa, Szkoła Główna Służby Pożarniczej. Centrum Edukacji Bezpieczeństwa Powszechnego. Warszawa : Fundacja Edukacja i Technika Ratownictwa, 2004. Sygn.: W 38387; Cz.O. 38386

Podstawy zarządzania zakładem opieki zdrowotnej / red. nauk. M. Dobska, K. Rogoziński ; aut. G. Bartkowiak [i in.]. Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 2008. Sygn.: Cz.O. 38178

SZCZUPACZYŃSKI J.: *Anatomia zarządzania organizacją*. Wyd. 2. Warszawa : Międzynarodowa Szkoła Menedżerów, 2002. (Biblioteka Menedżera / Międzynarodowa Szkoła Menedżerów). Sygn.: Cz.O. 38309

Nauki techniczne, rolnictwo

AMBROSE G., HARRIS P.: *Typografia*. Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, cop. 2008. (Seria Kreatywna). Sygn.: W 38190

JASIŃSKA Ł., GROSSET R.: *Edukacja społeczeństwa w zakresie zagrożeń chemicznych : materiał szkoleniowy dla szefów obrony cywilnej powiatów i gmin*. Warszawa : Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej : Fundacja Edukacja i Technika Ratownictwa, 2006. Sygn.: W 38389, 38390, 38391; Cz.O. 38388

Marketing usług turystycznych / red. nauk. A. Panasiuk ; aut. M. Januszewska [i in.]. Wyd. 1, dodr. 2. Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 2007. (Turystyka). Sygn.: W 38169; Cz.O. 38168

MILSON F.: *Rowery : regulacja, naprawa, konserwacja*. Warszawa : Oficyna Wydawnicza „Alma-Press”, cop. 2008. Sygn.: W 38439; Cz.O. 38438

Ratownictwo techniczne podczas wypadków z udziałem samochodów ciężarowych / [aut. U.] Cimolino [i in.]. Warszawa : Fundacja Edukacja i Technika Ratownictwa, 2006. (Ratownictwo Techniczne). Sygn.: W 38393, 38394, 38395; Cz.O. 38392

RZEPKA H.: *Studenci niewidomi i słabowidzący - poradnik dla wyższych uczelni : adaptacja materiałów informacyjnych*. Kraków : Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego, 2007. Sygn.: Cz.O. 38590/+CD

SYPEK A., SYPEK R.: *Zamki i obiekty warowne od Malborka do Torunia*. Wyd. 2. Warszawa : Oficyna Wydawnicza „Alma-Press”, cop. 2008. (Zamki i Obiekty Warowne Polski ; 10). Sygn.: W 38527

Sztuka, architektura, urbanistyka

Odznaki i medale Polskiego Związku Piłki Nożnej 1919-2004 / [kom. red. J. Domański i in.]. Warszawa : „Jeden Świat” : PZPN, 2004. Sygn.: Cz.O. 38474

PAWLIKOWSKA-PIECHOTKA A.: *Funkcje turystyczne zabytkowych rezydencji na Mazowszu*. Warszawa : Wydaw. AWF, 2008. (Studia i Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie ; nr 126). Sygn.: Cz.O. 38576

PILCH J.: *Leksykon zabytków architektury Górnego Śląska*. Warszawa : „Arkady”, 2008. Sygn.: Cz.O. 38517

SYPEK A., SYPEK R.: *Zamki i obiekty warowne od Malborka do Torunia*. Wyd. 2. Warszawa : Oficyna Wydawnicza „Alma-Press”, cop. 2008. (Zamki i Obiekty Warowne Polski ; 10). Sygn.: W 38527

Sport

ALTER M.: *Science of flexibility*. 3rd ed. Champaign, Illinois : Human Kinetics, cop. 2004. Sygn.: W 38379

Biologiczne i społeczne podstawy wychowania fizycznego i sportu / pod red. W. Czarnego, S. Drozda, S. Krawczyka. Rzeszów : Wydaw. Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2008. Sygn.: Cz.O. 38555

BONDAROWICZ M., STANISZEWSKI T.: *Podstawy teorii i metodyki zabaw i gier ruchowych*. Warszawa : Wydaw. AWF, 2008. (Skrypt / Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie). Sygn.: WJ 1213, 1216, 1217

BURNS J.: *Ręka Boga : życie Diego Maratony*. Poznań : Zysk i S-ka, cop. 2004. Sygn.: W 38356

CALDERON SIMON F.: *Kulturystyka : [poradnik dla każdego]*. Warszawa : „Skarbnica Wiedzy”, cop. 2007. Sygn.: Cz.O. 38262

CHOJNACKI K., KRASICKI S., ROGOWIEC K.: *Śnieżne sporty wytrzymałościowe w zimowych igrzyskach paraolimpijskich*. Kraków : AWF, 2007. (Studia i Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie ; nr 48). Sygn.: Cz.O. 22976/Nr 48

CZARNY W.: *Badania zmienności budowy somatycznej i sprawności motorycznej młodzieży akademickiej w Polsce*. Rzeszów : Wydaw. Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2007. Sygn.: Cz.O. 38557

DALEY R.: *Okrutny sport : wyścigi Grand Prix 1959-1967*. Warszawa : Vizja Press&IT, 2007. Sygn.: Cz.O. 38347

Diagnostyka wytrenowania zawodników różnych dyscyplin sportowych : teoria i praktyka / red. t. Z. Jastrzębski. Olecko : Wydaw. Wszechnicy Mazurskiej ; Warszawa : Wydział Filozofii Chrześcijańskiej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, 2007. (Episteme ; 62 (2007)). Sygn.: W 38308; Cz.O. 38307

DOUIEB R.: *Krav-maga : samoobrona*. Warszawa : „Budo-Sport”, 2006. (Budo Biblioteka). Sygn.: W 38457; Cz.O. 38456

DRAKE P.: *Obozy, wyprawy turystyczne i umiejętność przetrwania w terenie : praktyczny przewodnik : praktyczne rady na temat bezpiecznego, wygodnego podróżowania i odkrywania przestrzeni - od rozbijania namiotów przez wakacje na świeżym powietrzu po orientację w terenie, rozwiązywanie problemów na dzikich terenach oraz radzenie sobie ze skrajnymi warunkami pogodowymi*. Warszawa : „Bellona”, cop. 2008. Sygn.: W 38522; Cz.O. 38521

DUDA H.: *Intelektualizacja procesu nauczania a rozwój dyspozycji do gry sportowej : (na przykładzie piłki nożnej)*. Kraków : AWF, 2008. (Studia

i Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie ; nr 50). Sygn.: Cz.O. 22976/Nr 50

DZIEWICKI J., ŻARSKI T.: *Nurkowanie jako forma turystyki kwalifikowanej : zagrożenia zdrowia nurków*. Pruszków : Wydaw. Nauk. Wyższej Szkoły Kultury Fizycznej i Turystyki im. Haliny Konopackiej, 2007. Sygn.: Cz.O. 38559

ENGEL W.: *Nikt nie rodzi się mistrzem*. Warszawa : Euro-Sport Management, 2007. Sygn.: W 38455

FROŁOWICZ T.: *Życie zdrowe i sportowe : wychowanie fizyczne z elementami edukacji prozdrowotnej dla klasy 4*. Gdańsk : „Fokus”, 2006. (Moja Sprawność i Zdrowie). Sygn.: Cz.O. 38416

GANGDAL J.: *Mika Kojonkoski : tajemnica sukcesu*. Warszawa : „Muza”, 2005. Sygn.: W 38345

Góry - wolność i przygoda : od trekingu do alpinizmu / red. D. Graydon i K. Hanson. Wyd. 2. Łódź : „Galaktyka”, cop. 2008. Sygn.: W 38431

GRZĄDZIEL G., SZADE D.: *Piłka siatkowa : technika, taktyka i elementy minisiatkówki* / Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach. Wyd. 2. Katowice : Wydaw. AWF, 2008. Sygn.: W 38116-38145, 38147; Cz.O. 38146; WJ 1194-1201

Henryk Jordan : humanistyczne wyzwanie naszych czasów : materiały konferencji naukowej zorganizowanej w dniach 17-18 maja 2007 roku dla uczczenia 100. rocznicy śmierci Henryka Jordana i 80-lecia Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie / pod red. M. Bukowca. Kraków : AWF, 2007. (Studia i Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie ; nr 47). Sygn.: Cz.O. 22976/Nr 47

Humanistyczny sens gier z piłką w wychowaniu fizycznym / pod red. S. Żaka i M. Spiesznego. Wrocław : MTNGS, 2007. (Monografia / Międzynarodowe Towarzystwo Naukowe Gier Sportowych ; nr 8). Sygn.: Cz.O. 38500

JANKOWSKI T.: *A tarcze zniknęły w mroku...* Kraków : „Fall”, 2006. Sygn.: W 38419

JESSEL J., MENDELEWITSCH P.: *Piłkarski poker : futbolowy biznes bez maski*. Warszawa : Studio Emka, cop. 2008. Sygn.: W 38436

JORDAN J.: *Okrutny szczyt : historie pięciu pierwszych kobiet na K2*. Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, 2007. Sygn.: W 38435

KASZA W., ZDEBSKA H.: *Piłka siatkowa : obrona pola w ujęciu taktycznym : podręcznik dla instruktorów i trenerów* / Centralny Ośrodek Sportu. Warszawa : COS. Dział Wydawnictw, 2007. (Biblioteka Trenera). Sygn.: W 38256/+CD, 38257/+CD; Cz.O. 38255/+CD

Konferencja metodyczno-szkoleniowa dla trenerów pracujących w piłce nożnej kobiet, Stadion Śląski, Chorzów, AWF Katowice, 1.03.2008 / Polski Związek Piłki Nożnej. [Warszawa : PZPN], 2008. Sygn.: Cz.O. 38480

KONOPCZYŃSKI R.: *Historia wrocławskiej koszykówki 1945-2003*. Wrocław : „Lega” Oficyna Wydawnicza Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, 2005. Sygn.: Cz.O. 38426

KOSTENCKA A.: *Tenis pasją życia czyli Karta z bydgoskiej historii białego sportu*. Bydgoszcz : Andrzej Kostencki, 2007. Sygn.: Cz.O. 38484

Kronika sportu polskiego 2007 / [red. nacz. B. Chruścicki ; aut. tekstów A. Probosz i in.]. Warszawa : Fundacja Dobrej Książki : Mariusz Piłat, 2008. Sygn.: Cz.O. 38532

KRUSZEWSKI M.: *Metody treningu i podstawy żywienia w sportach siłowych : (trójbój siłowy, kulturystyka, fitness, podnoszenie ciężarów)* / Centralny Ośrodek Sportu. Warszawa : COS. Dział Wydawnictw, 2007. (Biblioteka Trenera). Sygn.: W 38253, 38254; Cz.O. 38252

KUNYSZ P.: *Kitesurfing : bezpieczny i łatwy*. Warszawa : Oficyna Wydawnicza „Alma-Press”, cop. 2008. (Książki dla Żeglarzy ; 85). Sygn.: W 38334; Cz.O. 38333

KUNYSZ P.: *Snowboard : śladami instruktora*. Warszawa : Oficyna Wydawnicza „Alma-Press”, cop. 2002. Sygn.: W 38610

KUNYSZ P.: *Snowboard : śladami instruktora*. Wyd. 3. Warszawa : Oficyna Wydawnicza „Alma-Press”, cop. 2006. Sygn.: W 38358; Cz.O. 38357

50 lat ratownictwa górskiego w Karkonoszach / [aut. S.A. Jawor i in.] ; Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe. Grupa Karkonoska. Jelenia Góra : GOPR.GK, 2002. Sygn.: Cz.O. 38420

140 lat Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Polsce : symposium naukowe, Lwów, 16 czerwca 2007, Kraków, 22 czerwca 2007 / [kom. nauk. Dobiesław Dudek i in.] ; Rada Odrodzonych Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” w Polsce. Kraków : Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”, 2007. Sygn.: Cz.O. 38493

LEE K., NOWICKI D.: *Taekwondo : sport olimpijski i sztuka samoobrony*. Warszawa : Oficyna Wydawnicza „Alma-Press”, cop. 2006. Sygn.: W 38362; Cz.O. 38361

LIPIEC J.: *Pożegnanie z Olimpią*. Kraków : „Fall”, 2007. Sygn.: Cz.O. 38506

MASTALERZ A.: *Reakcja układu mięśniowego na wysiłki o maksymalnej intensywności*. Warszawa : Wydaw. AWF, 2008. (Studia i Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie ; nr 124). Sygn.: Cz.O. 38564

MICHALSKI L.: *Kulturystyka : kształtowanie sylwetki*. Toruń : „Literat”, cop. 2007. Sygn.: Cz.O. 38261

Nabór i selekcja oraz szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie sportowych gier z piłką / pod red. S. Żaka i T. Klocka. Wrocław : MTNGS, 2007. (Monografia / Międzynarodowe Towarzystwo Naukowe Gier Sportowych ; nr 9). Sygn.: Cz.O. 38501

NIEMIERKA K.: *60 lat sportu wałbrzyskiego*. Wałbrzych : Wydaw. Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Angelusa Silesiusa, 2006. Sygn.: Cz.O. 38483

Odznaki i medale Polskiego Związku Piłki Nożnej 1919-2004 / [kom. red. J. Domański i in.]. Warszawa : „Jeden Świat” : PZPN, 2004. Sygn.: Cz.O. 38474

OWCZAREK S., BONDAROWICZ M.: *Zabawy i gry ruchowe w gimnastyce korekcyjnej*. Wyd. 9. Warszawa : Wydaw. Szkolne i Pedagogiczne, 2008. (Sport, Zdrowie). Sygn.: W 38572; WJ 1223, 1224; Cz.J. 1212

PANFIL R.: *Coaching uzdolnionego gracza*. Wrocław : Akademia Umiejętności Management & Coaching, 2007. Sygn.: W 38259; Cz.O. 38258

PAWŁUCKI A.: *Osoba w pedagogice ciała : prawo pokoju olimpijskiego*. Wyd. 3 popr. i uzup. Gdańsk ; Olsztyn : Olsztyńska Szkoła Wyższa im. Józefa Rusieckiego, 2007. Sygn.: Cz.O. 38294

PIĘTA W.: *Akademicki Związek Sportowy w Częstochowie w latach 1945-2000*. Częstochowa : Wydaw. Akademii im. Jana Długosza, 2007. Sygn.: W 38490; Cz.O. 38489

Piktogramy złotegramy Janusza Golika / [projekt graf. J. Golik ; komisarz wyst. Z. Pindor. Warszawa : Muzeum Sportu i Turystyki, 2008. Sygn.: Cz.O. 38616

Pilki edukacyjne „Edubal” w kształceniu zintegrowanym : raport z badań / pod red. T. Koszczyca. Wrocław : Wydaw. AWF, 2007. (Studia i Monografie Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu ; nr 88). Sygn.: Cz.O. 6936/Nr 88

PLOWMAN S., SMITH D.: *Exercise physiology for health, fitness, and performance*. 2nd ed. Philadelphia [i in.] : Wolters Kluwer : Lippincott Williams & Wilkins, cop. 2008. Sygn.: W 38378

Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Krakowie : jubileusz 120-lecia / [wybór i oprac. J. Czeczółko i in.]. Kraków : PTG „Sokół”, 2005. Sygn.: Cz.O. 38479

Poradnik sportowy „Podstawa Programowa Wychowanie Fizyczne” : dział - wiadomości : [przepisy gier i LA] / [materiał zebr. i oprac.] B. Sieniek. Starchowice : Pracownia Wydawnicza „Helvetica”, [2007]. Sygn.: W 38405, 38406, 38407; Cz.O. 38404

Poszukiwanie praktycznych rozwiązań w przeciwdziałaniu zjawiskom patologicznym u dzieci i młodzieży : konferencja metodyczna dla nauczycieli wychowania fizycznego w ramach programu przeciwdziałania agresji, 3 kwietnia 2005 / org. Zakład Gier Sportowych Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie, Warszawski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie, Europejskie Centrum Edukacyjne. [Warszawa] : „BK”, 2005. Sygn.: Cz.O. 38414

RACZKOWSKI K.: *Sztuka walki i samoobrony w aspekcie historycznym, prawnym, psychologicznym*. Warszawa : Centrum Doradztwa i Informacji „Difin”, cop. 2008. Sygn.: Cz.O. 38440

RAISIN L.: *Stretching dla każdego*. Warszawa : Wiedza i Życie - Hachette Livre Polska, cop. 2006. Sygn.: W 38360; Cz.O. 38359

REINHARDT K.: *1000 olimpijczyków : najlepsi sportowcy wszech czasów*. Ożarów Mazowiecki : Firma Księgarska Jacek i Krzysztof Olesiejuk „Inwestycje”, cop. 2007. Sygn.: Cz.O. 38429

ROBERTS O.: *Trening siłowy : przewodnik dla początkujących*. Warszawa : „Bellona”, cop. 2008. Sygn.: W 38365; Cz.O. 38364

RORREL R.: *Fitness*. Dąbrowa Górnicza : Agencja Wydawniczo-Reklamowa „Adore”, 2005. Sygn.: W 38197; Cz.O. 38196

SCHOENFELD B.: *Idealna kobieca sylwetka : 118 ćwiczeń w siłowni : ćwiczenia, które pozwalają spalić tłuszcz, wzmocnić sprężystość mięśni, ukształtować doskonałą linię ciała*. Łódź : „Aha!” [właśc. „JK”], 2008. (Fit & Active). Sygn.: W 38330; Cz.O. 38329

SEREDYŃSKI A.: *Akrobatyka sportowa : charakterystyka dyscypliny, zbiór przepisów, zasad sędziowania, podział ćwiczeń akrobatycznych*. Rzeszów : Wydaw. Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2008. Sygn.: Cz.O. 38556

SKOWRONEK M.: *Piłkarskie mistrzostwa świata Niemcy 2006*. Katowice : „Lux” : Fundacja Akademii Wychowania Fizycznego, 2006. Sygn.: Cz.O. 38458

SŁOWIŃSKI P.: *Urodzony, by walczyć : historia Stanleya Ketchela, najlepszego polskiego pięściarza wszech czasów*. Katowice ; Chorzów : „Videograf II”, 2007. (Czas i Ludzie). Sygn.: W 38507

Společno-edukacyjne oblicza współczesnego sportu i olimpizmu : wychowanie patriotyczne przez sport / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie, Polska Akademia Olimpijska, Fundacja „Centrum Edukacji Olimpijskiej”. Warszawa : [Wydaw. AWF], 2007.

T. 2 / red. nauk. J. Chełmecki. Sygn.: Cz.O. 37685/T.2

Sport i igrzyska olimpijskie w starożytności [album] / [red. nauk. kat. W. Dobrowolski ; red. J. Gmurek, E. Zdonkiewicz. Warszawa : Muzeum Narodowe, 2004. Sygn.: Cz.O. 38473

STEC R.: *Piłka sss... kopana*. Kraków : Wydaw. Otwarte, 2007. Sygn.: W 38350

SUPERLAK E.: *Dyspozycje osobnicze a umiejętności działania w grze zespołowej : (na przykładzie gry w piłkę siatkową)*. Wrocław : Wydaw. AWF, 2008. (Studia i Monografie Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu ; nr 89). Sygn.: Cz.O. 6936/Nr 89

SZAFKOWSKI Z.: *30-lecie Gorzowskiego Związku Sportu Niepełnosprawnych „Start” (1976-2006)*. Gorzów Wlkp. : Lubuska Rada Olimpijska : Polskie Towarzystwo Naukowe Kultury Fizycznej. Oddział : Gorzowski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, 2007. Sygn.: W 38477; Cz.O. 38476

SZUSZKIEWICZ A., MALETA B.: *Sztuki walki dla osób niewidomych i słabowidzących*. Kraków : Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego, 2007. Sygn.: Cz.O. 38593/+CD

TOKARSKI S.: *Sztuki walki : ruchowe formy ekspresji filozofii Wschodu*. Szczecin : „Glob”, 1989. Sygn.: Cz.O. 38428

Training of ball games for children and youth / ed. by M. Spieszny, T. Klocek. Wrocław : ISSSG, 2007. (Monograph / International Scientific Society of Sport Games ; nr. 10). Sygn.: W 38502

TULISZKA M.: *85 lat Polskiego Związku Pływackiego 1922-2007 : zarys dziejów*. Poznań : Oficyna Edukacyjna Wydawnictwa eMPi2, 2007. Sygn.: Cz.O. 38482

Tzw. sprawa Bosmana z polskiej perspektywy / pod red. A.J. Szwarca. Poznań : Wydaw. Poznańskie, 2006. (Sport i Prawo / Polskie Towarzystwo Prawa Sportowego ; 10). Sygn.: Cz.O. 38442

WALTERS G.: *Igrzyska w Berlinie : jak Hitler ukradł olimpijski sen*. Poznań : Dom Wydawniczy REBIS, 2008. Sygn.: W 38515

WEIDNER M.: *Na tropach zatopionych skarbów : poradnik dla nurkujących na wrakach*. Warszawa : Oficyna Wydawnicza „Alma-Press”, cop. 2003. (Książki dla Nurków ; 7). Sygn.: Cz.O. 38249

WILMORE J., COSTILL D., KENNEY W.: *Physiology of sport and exercise*. 4th ed. Champaign, Illinois : Human Kinetics, cop. 2008. Sygn.: W 38376

WIRGA Z.: *Windsurfing dla wszystkich*. Wyd. 3. Warszawa : Oficyna Wydawnicza „Alma-Press”, cop. 2006. (Książki dla Żeglarzy ; 31). Sygn.: W 38366, 38367

WOLEK N.: *Jak poprawić kondycję i zdrowie : przewodnik dla początkujących*. Warszawa : „Bellona”, cop. 2008. Sygn.: W 38332; Cz.O. 38331

Z przeszłości i współczesności szkolnej kultury fizycznej : na 50-lecie Szkolnego Związku Sportowego (1957-2007) : praca zbiorowa / pod red. A. Nowakowskiego ; [Podkarpackie Towarzystwo Naukowe Kultury Fizycznej w Rzeszowie, Uniwersytet Rzeszowski. Wydział Wychowania Fizycznego]. Wadowice : Drukarnia i Wydaw. „Grafikon”, 2008. Sygn.: Cz.O. 38499

ZDEBSKA H.: *Istota i wartości zespołowych gier sportowych*. Kraków : AWF, 2008. (Studia i Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie ; nr 49). Sygn.: Cz.O. 22976/Nr 49

„Zespołowe gry sportowe jako środek w edukacji dzieci i młodzieży” : konferencja metodyczna dla nauczycieli wychowania fizycznego, 2 październik 2005 / org. Katedra Teorii i Metodyki Zespołowych Gier Sportowych i Sportów Walki AWF i S Gdańsk, ZW Szkolnego Związku Sportowego w Gdańsku, Niepubliczny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli - Europejskie Centrum Edukacyjne we Wrocławiu. Gdańsk : „BK”, 2005. Sygn.: Cz.O. 38415

Złota księga pięcioboju nowoczesnego w Polsce 1922-2005 : ludzie, kluby, fakty, zdarzenia, laury / [kom. red. B. Bogdan i in. ; teksty B. Bogdan i in.] ; Polski Związek Pięcioboju Nowoczesnego. Warszawa : PZPN, 2006. Sygn.: Cz.O. 38478

Językoznawstwo, nauka o literaturze

CHWATOW S., HAJCZUK R.: *Russkij azyk v biznese*. Wyd. 3. Warszawa : Wydaw. Szkolne i Pedagogiczne, [2005]. Sygn.: W 38187; Cz.O. 38186

CIEPLICKA M., TORZEWSKA D.: *Russkij azyk : kompendium tematyczno-leksykalne dla młodzieży szkolnej, studentów i nie tylko...* Poznań : „Wagros”, 2007-.

[Cz.] 1. Sygn.: W 38185/Cz.1; Cz.O. 38184/Cz.1

OCZKOŚ M.: *Sztuka poprawnej wymowy czyli O bełkotaniu i fałdowaniu*. Warszawa : „RM”, cop. 2007. Sygn.: W 38302/+CD, 38303/+CD; Cz.O. 38301/+CD

ROGAŁSKA M.: *Deutsch : ćwiczenia tematyczne dla młodzieży szkolnej, studentów i nie tylko...* Poznań : „Wagros”, cop. 2006. Sygn.: W 38156, 38157, 38158; Cz.O. 38155

ROSTEK E.: *Deutsch : repetytorium tematyczno-leksykalne dla młodzieży szkolnej, studentów i nie tylko...* Poznań : „Wagros”.

[Cz.] 1. Cop. 2005. Sygn.: W 38150/Cz.1; Cz.O. 38149/Cz.1

[Cz.] 1. Cop. 2007. Sygn.: W 38317/Cz.1, 38318/Cz.1

[Cz.] 2. Cop. 2007. Sygn.: W 38320/Cz.2-38322/Cz.2; Cz.O. 38319/Cz.2

[Cz.] 3. Cop. 2006. Sygn.: W 38152/Cz.3-38154/Cz.3; Cz.O. 38151/Cz.3

ROSTEK E.: *Deutsch : słownik tematyczny dla młodzieży szkolnej, studentów i nie tylko... : wersja kieszonkowa.* Poznań : „Wagros”, cop. 2006. Sygn.: W 38160-38162; Cz.O. 38159

TOCZYSKA B.: *Elementarne ćwiczenia dykcji.* Wyd. 4. Gdańsk : Gdańskie Wydaw. Oświatowe, 2007. Sygn.: W 38453, 38454; Cz.O. 38452

TOCZYSKA B.: *Łamańce z dedykacją czyli Makaka ma Kama.* Wyd. 2 popr. Gdańsk : „Podkowa”, 2006. (Logopedia). Sygn.: W 38292, 38293; Cz.O. 38291

TOCZYSKA B.: *Sarabanda w chaszczech : (ćwiczenia samogłosek).* Wyd. 2. Gdańsk : „Podkowa”, 2006. (Logopedia). Sygn.: W 38289, 38290; Cz.O. 38288

Geografia, opisy krajów, podróże

Europa na zimę : [alpejskie ośrodki narciarskie] / [tekst K. Skorska i in. ; red. M. Binkowska, J. Socha]. Bielsko-Biała : „Pascal”, cop. 2007. (Przewodnik FAN Funkcjonalny, Aktywny, Niezbędny). Sygn.: W 38608

GARUS R.: *Góry Świętokrzyskie / [tekst R. Garus ; test - informacje ogólne M. Cobel-Tokarska ; red. M. Szymczak, K. Radwański].* Warszawa : "ExpressMap Polska", 2007. (Przewodnik, Atlas, Mapa : 3 w 1 ; 15). Sygn.: W 38325/+ Mapa

GAŚSIOROWSKI A.: *Podróże historyczne i krajoznawcze na pograniczu pruskim 1466-1939.* Olsztyn : Wydaw. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, cop. 2005. Sygn.: Cz.O. 38300

Geografia : słownik encyklopedyczny / [aut. P. Migoń i in.]. Wyd. 4. Wrocław : „Europa”, 2007. (Słowniki Encyklopedyczne Wydawnictwa Europa). Sygn.: Cz.O. 38188

Kraje pozaeuropejskie : zarys geografii turystycznej : praca zbiorowa / pod red. Z. Kruczka ; [aut. A. Belski i in.]. Wyd. 6 uzup. i popr. Kraków : „Proksenia”, 2008. Sygn.: W 38217, 38218; Cz.O. 38216

KRUCZEK Z.: *Europa : geografia turystyczna*. Wyd. 3 zm. Kraków : „Proksenia”, 2007. Sygn.: W 38214, 38215; Cz.O. 38213

KRUCZEK Z.: *Polska : geografia atrakcji turystycznych /* [mapy S. Podlasek]. Wyd. 6 uzup. i popr. Kraków : „Proksenia”, 2008. Sygn.: W 38211, 38212; Cz.O. 38210

Nowy Sącz : przewodnik po zabytkach : [praca zbiorowa] / [pod red. I. Styczyńskiej, A. Totoń i W. Piprka ; aut. Jerzy Baranowski i in.] ; Koło Przewodników Oddziału PTTK „Beskid” w Nowym Sączu. Wyd. 4 popr. i uzup. Nowy Sącz : [„Triada”], 2004. Sygn.: W 38584

PAWLIKOWSKA B.: *Poradnik globtrotera czyli Blondynka w podróży*. Warszawa : Wydaw. G+J RBA, cop. 2007. (Na Krańce Świata / National Geographic). Sygn.: W 38437

Polska : znakowane szlaki turystyczne : piesze, rowerowe, wodne, konne : mapa 1:750 000 / Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Warszawa : Wydaw. PTTK „Kraj” : „Daunpol” Wydaw. Kartograficzne, 2007. Sygn.: W K – 1106

RUNGE A., RUNGE J.: *Słownik pojęć z geografii społeczno-ekonomicznej*. Chorzów : „Videograf Edukacja”, 2008. Sygn.: Cz.O. 38525

SENDEK R.: *Bułgaria : pejzaż słońcem pisany : przewodnik*. Wyd. 3. Kraków : „Bezdroża”, 2007. (Przewodniki Bezdroży). Sygn.: W 38514

SITEK A., LISTWAN A.: *Historia Koła Przewodników PTTK Oddział „Beskid” w Nowym Sączu 1954-2004*. Nowy Sącz : Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Oddział „Beskid”, [2004]. Reprint, oryg. 1 pracy współwyd.: Nowy Sącz : [b.w.], 1984. Sygn.: Cz.O. 38585

Wielka encyklopedia krajoznawcza Polski / aut. T. Glinka [i in.]. Poznań : „Publicat”, cop. 2008. Sygn.: Cz.O. 38192

Wielka encyklopedia krajoznawcza świata / [aut. tekstu I. Janiak i in. ; red. A. Lang i in. Poznań : „Publicat”, cop. 2007. Sygn.: Cz.O. 38193

Historia, biografie

BURNS J.: *Ręka Boga : życie Diego Maratony*. Poznań : Zysk i S-ka, cop. 2004. Sygn.: W 38356

SŁOWIŃSKI P.: *Urodzony, by walczyć : historia Stanleya Ketchela, najlepszego polskiego pięściarza wszech czasów*. Katowice ; Chorzów : „Videograf II”, 2007. (Czas i Ludzie). Sygn.: W 38507

Adresy kontaktowe

Biblioteka Główna

Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach

ul. Mikołowska 72 A

40-065 Katowice

<http://www.biblioteka.awf.katowice.pl>

KIEROWNIK BIBLIOTEKI mgr Mariusz Pacha

Tel. 032 207 51 48

e-mail: m.pacha@awf.katowice.pl

SEKCJA GROMADZENIA I OPRACOWANIA ZBIORÓW

KIEROWNIK mgr Katarzyna Baran

Tel. 032 207 51 35 / fax 032 251 68 68

e-mail: bibl@awf.katowice.pl

SEKCJA UDOSTĘPNIANIA ZBIORÓW I WYPOŻYCZALNIA MIĘDZYBIBLIOTECZNA

KIEROWNIK mgr Zbigniew Zabielski

Tel. 032 207 53 60 / 032 207 51 79

e-mail: wyp@awf.katowice.pl

SEKCJA INFORMACJI NAUKOWEJ

KIEROWNIK mgr Katarzyna Szaniewska

Tel. 032 207 51 28

e-mail: info@awf.katowice.pl

Biblioteka Zamiejscowego Ośrodka Dydaktycznego AWF w Katowicach

ul. Szkolna 5

44-335 Jastrzębie-Zdrój

Tel. 032 434 00 16

<http://www.biblioteka.awf.katowice.pl/jastrzebie.html>